

Odgadanje

»Jedini način kako se znate suočiti s problemom jest da izbjegavate sve s njim u vezi, da se pravite da ne postoji, odgađate njegovo rješavanje, da ga ignorirate, bježite od njega, ili mu okrećete leđa«, jedan je od znakova po kojima možemo naslutiti da vjerojatno ne razmišljamo racionalno, već smo »žrtve« iracionalnih vjerovanja, pišu Dubravka Miljković i Majda Rijavec u svojoj knjizi pod nazivom »Kako postati i ostati (ne)sretan; Psihologija iracionalnih vjerovanja«.

Karakteristike iracionalnih vjerovanja su, pišu autorice, da iskrivljuju realnost (tj. krivo interpretiraju ono što se događa), uključuju nelogičan način vrednovanja sebe, drugih i svijeta, stvaraju intenzivne emocije koje dugo traju, uznemiruju nas i blokiraju, te nas sprečavaju u postizanju ciljeva i na koncu uzrokuju ponašanja koja su štetna i za nas i za druge.

Promatrajući političku i javnu scenu Srbije čini se da mnogi »pate« od iracionalnih vjerovanja, a da je odgađanje kao način suočavanja s problemima kronična boljka. Upravo je ovoga tjedna Narodna skupština Srbije, poslije više od godinu dana odgađanja, raspravljala o dva akta kojima se regulira pitanje autonomije Vojvodine. Razlozi za odgađanje (inače protivno propisanim rokovima) bili su predmetom raznoraznih medijskih spekulacija, ali nitko nije dokučio što je bio pravi razlog. Kako je najavljeno, i Zakon o utvrđivanju nadležnosti i Prijedlog statuta APV dobit će potporu kompletne vladajuće koalicije i oporbenog LDP-a, što znači da će zakon biti usvojen, a Statut potvrđen, s najmanje 140 glasova. Pri tome, niti se konstelacija snaga u parlamentu promijenila, a niti se argumenti zagovornika i protivnika usvajanja Statuta, ili bolje reći kakve-takve autonomije Vojvodine, nisu promijenili. Protivnici Statuta i dalje tvrde, iako nemaju nikakvih dokaza za to, da će ovaj Statut dovesti do secesije. O kakvim li se tu strahovima radi i na čemu zasnivaju svoje optužbe, onima koji gledaju sa strane nikako nije jasno, a možda nije poznato ni njima samima.

Podsjetimo se i događanja oko obilježavanja logora u Stajićevu i Begejcima. Pokrenuta je inicijativa da se mjesta stradanja dostojno obilježe, predsjednik Skupštine Grada Zrenjanina podržao je ovu inicijativu čemu su se oštro usprotivile pojedine udruge, a država je reagirala tako što nije odobrila najavljeni dolazak državljana Hrvatske zatočenih u ovim logorima 1991. godine. Ovaj je problem tako odgođen za neko »bolje vrijeme«.

Na problem odgađanja suočavanja s prošlošću, a kao preduvjeta za neku bolju budućnost, skrenuli su pažnju ovoga tjedna mladi. Inicijativa mladih za ljudska prava je u suradnji s Agencijom za suradnju s nevladinim organizacijama i europsku harmonizaciju Beograda organizirala debatu u Skupštini Grada Beograda pod nazivom »Odgovornost za rušenje Vukovara«. Ovom su tribinom mladi iz Srbije obilježili 18. studeni - »Dan sjećanja na žrtvu Vukovara«, s ciljem pokretanja javne debate u Srbiji o odgovornosti za rušenje ovog grada 1991. godine. A ova se debata odgađa već punih 18 godina.

J. D.

SVIRANJE TAMBURE JE NAČIN ŽIVLJENJA..12-13

DOPISNICI

Vojvođanska turneja Hvarskog pučkog kazališta započela u Zemunu

PROGOVARANJE GLASA POVIJESTI.....25

U Sonti održano osmo po redu »Šokačko veče«

ŠOKADIJO, LIJEPO TI JE IME.....26-27

REPORTAŽA

Kup tolerancije 2009.

SVI SMO NAŠI, NAPRIJED NAŠI.....28-29

KULTURA

U Ljutovu održana prva Smotra hrvatskih tamburaških sastava

NOVA MANIFESTACIJA POKRAJINSKE RAZINE.....32-33

SPORT

Milica Šoštarec, plivačica

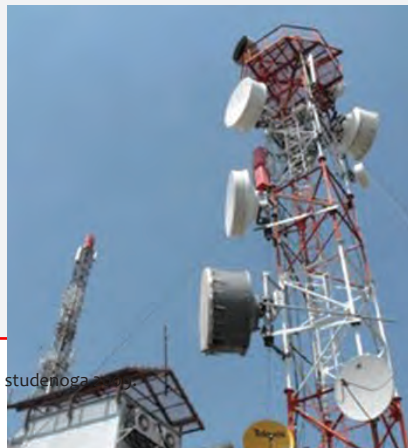
UPORNOST MI JE DONIJELA DRŽAVNI REKORD.....47

SADRŽAJ

AKTUALNO

Prosvjed zbog ograničavanja prijama hrvatskih TV postaja

UGROŽAVANJE PRAVA HRVAT-SKE MANJINE.....7

TEMA

U sjedištu HNV-a održan seminar za predstavnike udruga

ZAJEDNIČKI U KAMPANJU ZA UPIS U POSEBNI BIRAČKI POPIS.....8-9

Kome smetaju hrvatski TV programi STVARANJE INFORMATIVNOGA MONOPOLA.....10-11

INTERVJU

Đura Parčetić, profesor tambure u Somboru

TRIBINA U BEOGRADU: »ODGOVORNOST ZA RUŠENJE VUKOVARA«

Mladi žele korak prema istini

Sigurno je da je zločin u Vukovaru počinjen a da za njega praktički nema imenovanih krivaca, izuzev optuženih za zlodjela na Ovčari. Moramo ih sve imenovati, ne radi nas, nego radi budućih naraštaja – rekao je predsjednik Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih žrtava Ivan Pšenica

Katarza je za mnoge u Srbiji, ali i inim republikama bivše države – strana riječ. No, dobar je znak kad mlade generacije žele (raz)otkriti krivice za stradanja na području bivše zajedničke države, kako bi svoje povijesno naslijeđe dočekali rasteći. Vukovar je u Hrvatskoj simbol ratne tragedije, o čemu svjedoče brojne žrtve u tom gradu razrušenom 1991. U Srbiji se, pak, Vukovar spominje u različitim kontekstima, ovisno tko o tome govori. Zbog toga je nedavni skup, koji je organizirala Inicijativa mladih za ljudska prava, u Skupštini Beograda imao posebnu težinu i značaj.

KRIVCIMA MORA BITI SUĐENO

»Odgovornost za rušenje Vukovara«, tema ove tribine, bez sumnje je korak prema rasvjetljavanju istine o tome što se događalo pod krinkom »patriotske obrane države« na tlu bivše SFRJ. Predsjednik Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih žrtava *Ivan Pšenica* zato je ukazao na važnost pokrenute debate i činjenice da iza nje stoji mladi naraštaj iz Beograda.

»Kad sam čuo za ovu inicijativu mladih, da budem iskren, naježio sam se, jer je njihova ideja, koja dolazi iz Beograda nakon 18 godina, hvale vrijedna. Sigurno je da je zločin u Vukovaru počinjen a da za njega praktički nema imenovanih krivaca, izuzev optuženih za zlodjela na Ovčari. Moramo ih sve imenovati, ne radi nas, nego radi budućih naraštaja«, rekao je Pšenica i dodao, kako najveća odgovornost za zločine u Vukovaru leži na tadašnjem političkom vodstvu Srbije koje je imalo neprihvatljivu tezu da »gdje god Srbin živi, tamo će biti Srbija«.

»Krivcima za razaranja i ubijanja u Vukovaru 1991. godine mora biti suđeno, a budućim generacijama treba biti ostavljeno naslijeđe obilježeno istinom i pošto-

vanjem prema žrtvama«, ocijenili su sudionici tribine. Veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *Željko Kuprešak* naglasio je kako događaje u Vukovaru treba shvatiti kao opomenu te da je utvrđivanje odgovornosti veoma važno za izgradnju budućnosti. Predsjednica srbijanskog Fonda za humanitarno pravo *Nataša Kandić* izjavila je kako nema više vremena i prostora za neprijateljstva i da je trenutak

i mojim prijateljima u Vukovaru srpske nacionalnosti bilo lakše, jer bi se skinuo taj teret kolektivne krivnje i pokazalo bi se da svaki zločinac ima svoje ime i prezime«, dodao je Pinjuh.

BOLNA ISKUSTVA

Za vrijeme opsade Vukovara, koja je trajala 87 dana, ubijeno je preko 1000 civila, a za tijela mnogih od

roditelja i obitelji zarobljenih i nasilno odvedenih hrvatskih branitelja »Hrvatske majke«. *Valerija Kovač* u potresnom se govoru sjećala kako je s troje dece prevezena u Srijemsku Mitrovicu i kako je izgledao posljednji trenutak kada je vidjela svog supruga. Manda Patko prisjetila se kako su nju i supruga tukli kundacima prije nego što će ih razdvojiti i nju poslati u logor u Begejce, dok se

Krivci se moraju imenovati, ne radi nas, nego radi budućih naraštaja, rečeno na tribini

kada se mora misliti na buduće generacije. »Moramo im ostaviti naslijeđe koje će biti obilježeno istinom, poštovanjem prema žrtvama, priznanjem onog što se dogodilo i ostaviti im dovoljno pouzdanih činjenica da mogu samostalno, neovisno o raznim interpretacijama, suditi o tome što se događalo u Vukovaru«, smatra *Nataša Kandić*. »Vukovar još uvijek traga za 462 nestale osobe i sve dok te sudbine ne budu rasvjetljene, to će vrijeme rata biti među nama«, upozorio je zamjenik gradonačelnika Vukovara *Željko Pinjuh*. »Kada bi se krivci procesuirali mislim da bi

njih se još uvijek ne zna. Ranjeno je oko 2500, dok je 5000 ljudi odvedeno u logore i zatvore u Srbiji. Vukovar je sustavno gađan s kopna, s rijeke i iz zraka, a za ta tri mjeseca grad je skoro srušen sa zemljom. Prema podacima vukovarske bolnice ubijeno je ili poginulo 1624 branitelja i civila, od kojih 905 do sloma grada, a ranjeno je 1219 branitelja i civila. Tijekom susreta u Starom dvoru beogradske Skupštine grada svoja bolna iskustva o boravku u logoru, odvajanju od supruga i traganju za nestalima podijelile su *Valerija Kovač* i *Manda Patko* iz Udruge

suprugu od tada gubi svaki trag... Svjedočanstva Vukovaraca koji su izgubili svoje najbliže i nakon 18 godina su strašna, a činjenica da se u Srbiji još uvijek žrtvama klanjaju samo nevladine udruge i rijetki pojedinci, nije dobar put ni za društvo niti za generacije koje dolaze. Iskrenost i otvorenost ovih izmučenih ljudi, koji su u Beograd došli podsjetiti na svoju priču i svojim primjerom pokazati koliko je rat zlo, bila je vrijedna ako ne medijske, onda bar ljudske pažnje, rekao je Korać – suštu istinu.

Bojana Oprijan Ilić

DUŽNOSNICI HRVATSKE ZAJEDNICE PROSVJEDUJU ZBOG OGRANIČAVANJA PRIJAMA HRVATSKIH TV POSTAJA OD STRANE SRBIJANSKIH KABELSKIH DISTRIBUTERA

Ugrožavanje prava hrvatske manjine

U otvorenom pismu najvišim državnim dužnosnicima u Republici Srbiji, kaže se, među ostalim, kako ovakva praksa onemogućava i bolju komunikaciju i razumijevanje između dviju susjednih zemalja, te izravno šteti razvoju dobrosusjedskih odnosa na prostoru jugoistočne Europe

Djelatnici hrvatske manjinske zajednice u Srbiji uputili su najvišim državnim dužnosnicima u Republici Srbiji, kao i javnosti, otvoreno pismo u kojem prosvjeduju zbog privremenog isključenja programa Hrvatske radiotelevizije od strane kabelskih distributera za vrijeme trajanja trodnevne žalosti zbog smrti njegove svetosti patrijarha Pavla. U pismu se kaže sljedeće:

»Obraćamo vam se u povodu privremenog isključenja programa Hrvatske radio televizije od strane kabelskih distributera (SBB, KDS, IKOM) za vrijeme trajanja trodnevne žalosti zbog smrti njegove svetosti Patrijarha Pavla.

Navedeni distributeri su od 60-ak programa privremeno isključili njih između 10 (SBB) i 29 (KDS), ali jedina javna televizija koja je isključena od strane svih distributera je HRT, koja je tako stavljena u isti rang kao i komercijalne televizije, poput MTV, Fashion TV i slično. Istodobno, bez obzira na proglašene dane žalosti, distributeri su emitirali sve sportske programe, kao i niz zabavnih programa koji između ostalog prikazuju i sadržaje samo za odrasle (TV 1000, Film Plus, RTL). Također, bez ikakvog ometanja distribuirani su i programi televizija Mađarske, Rumunjske, Italije, Španjolske, Rusije, kao i CNN i BBC.

Distributeri su se u svojim priopćenjima pozvali na uputu Republičke radiodifuzne agencije koju je izdala u povodu proglašenja dana žalosti, međutim, zamjenik predsjednika Savjeta RRA demantirao je da je agencija odredila popis programa koji trebaju biti privremeno isključeni.

Kao pripadnici hrvatske manjine u Srbiji, kojima je među ostalim člankom 9. Okvirne konvencije o zaštiti nacionalnih manjina, člankom 11. Europske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima te člankom 7. Sporazuma o zaštiti manjina između Srbije i Hrvatske, zajamčeno pravo na primanje i davanje informacija na manjinskom jeziku, kao i poticanje preuzimanja i distribucije radijskog i televizijskog programa matične zemlje, izuzetno smo zabrinuti zbog kršenja naših manjinskih prava, ali i političke poruke koja se šalje izdvajanjem Hrvatske radiotelevizije kao jedine javne televizije, čije je emitiranje od strane kabelskih distributera privremeno isključeno.

Nitko nigdje, ni RRA, ni kabelski distributeri, nisu pojasnili kriterije po kojima bi program hrvatske javne televizije bio nepoćudan za emitiranje u dane žalosti, posebno s obzirom na to da prvi program HRT-a u svojoj programskoj shemi u radnim danima gotovo da nema zabavnih sadržaja. Posebno

apsurdnim držimo to da su se određeni programi koji su produkcija HRT-a u ova tri dana prikazivali na televizijama u Srbiji (B92), što pokazuje da nije bio sporan sadržaj produkcije HRT-a nego sama činjenica emitiranja hrvatske javne televizije.

Zahvaljujemo Odboru za kulturu i informiranje Skupštine Srbije što je odmah reagirao na ovu evidentnu diskriminaciju samo jedne javne televizije susjednih država i zatražio očitovanje i RRA, kao i nadležnog Ministarstva za kulturu i informiranje.

Dodatnu zabrinutost u ovoj situaciji daju nam i najave namjere RRA da će ograničiti prijam TV produkcija s područja Republike Hrvatske i u budućnosti, za razliku od programa s područja Republike Mađarske ili jednog entiteta Bosne i Hercegovine (Republike Srpske). Držimo da ovakva praksa ne samo da ugrožava pravo hrvatske nacionalne manjine u Srbiji, nego onemogućuje i bolju komunikaciju i razumijevanje između dviju susjednih zemalja, te izravno šteti razvoju dobrosusjedskih odnosa na prostoru jugoistočne Europe.

Stoga vas molimo da nam, zajedno s velikim dijelom javnosti u Srbiji, date potporu kako bi se sloboda razmjene informacija i komunikacije razvijala i jačala, u interesu manjina ali i građana Srbije i Hrvatske.«

Otvoreno pismo upućeno je: predsjedniku Republike Srbije *Borisu Tadiću*, predsjednici Narodne Skupštine Republike Srbije *Slavici Đukić-Dejanović*, predsjedniku Vlade Republike Srbije *Mirku Cvetkoviću*, ministru vanjskih poslova *Vuku Jeremiću*, ministru za ljudska i manjinska prava *Svetozaru Čiplicu*, ministru kulture *Nebojši Bradiću*, ministrici za telekomunikacije i informacijske tehnologije *Jasni Matić*, predsjednici Odbora za kulturu i informiranje Narodne Skupštine *Vesni Marjanović*, predsjedniku Odbora za međunarodne odnose Narodne Skupštine *Miletiću Mihajloviću*, Republičkoj agenciji za telekomunikacije i Savjetu Republičke radiodifuzne agencije.

Pismo je upućeno 19. studenoga, a potpisali su ga: predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji *Branko Horvat*, narodni zastupnik Narodne skupštine Republike Srbije *Petar Kuntić*, narodni zastupnik Skupštine AP Vojvodine *Dužo Runje*, dopredsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Martin Bačić*, predsjednik Hrvatskog akademskog društva iz Subotice *Slaven Bačić*, predsjednica Hrvatske čitaonice u Subotici *Katarina Čeliković* i predsjednik Hrvatskog kulturnog centra »Srijem« iz Srijemskih Mitrovica *Ivan Cingeli*.

OKRUGLI STOL U NOVOSADSKOJ NOVINARSKOJ ŠKOLI Savjet za tisak o novinarskoj etici

Nakon što su predstavnici Asocijacije medija, Lokal presa, Nezavisnog udruženja novinara Srbije i Udruženja novinara Srbije u listopadu usuglasili tekst Statuta Savjeta za tisak, stvoreni su preduvjeti za rad ovog, kako je najavljeno, najznačajnijeg samoregucijskog tijela koje će u području novinsko-nakladničke djelatnosti voditi računa o primjeni etičkog kodeksa novinarstva i o rješavanju sporova između medija i javnosti bez uključivanja suda. Problemi koji su pratili osnivanje Savjeta za tisak, razlozi i potreba za njegovim što skorijim početkom rada, te iskustva država u regiji prigodom osnivanja sličnih samoregulacijskih tijela, bile su tema okruglog stola održanog

u Novom Sadu 19. studenog, u organizaciji Novosadske novinarske škole.

Predsjednica Nezavisnog udruženja novinara Srbije *Nadežda Gaće* kazala je kako još nije dugoročno riješeno financiranje toga tijela, te da će u prve dvije godine financijsku podršku radu pružati Savjet za tisak Norveške, uz podršku vlade te države.

U Upravni odbor Savjeta mediji će delegirati četiri člana, isto toliko i medijske udruge, a članovi Savjeta bit će još tri člana predstavnika javnosti.

Osnovni zadaci Savjeta bit će praćenje poštovanja Kodeksa novinara Srbije u tiskananim medijima i rješavanje predstavi pojedina i institucija povodom konkretnih sadržaja, te medijacija između oštećenih pojedinaca, institucija i uredništava i iznošenje javnih opomena u slučajevima kada je konstatirano kršenje etičkih standarda.

S. M.

U SJEDIŠTU HNV-A ODRŽAN SEMINAR ZA PREDSTAVNIKE UDRUGA

Zajednički u kampanju za upis u posebni birački popis

Kampanja treba biti vođena koordinirano, što podrazumijeva suradnju aktivista HNV-a, udruga i političkih stranaka, istaknuto je na seminaru

Hrvatsko nacionalno vijeće uključilo se u akciju Ministarstva za ljudska i manjinska prava u vezi formiranja biračkih popisa za izbore za novi saziv vijeća hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji. Tako je na sjednici Izvršnog odbora HNV-a, održanoj u subotu 21. studenoga, formirano Koordinacijsko tijelo koje će biti nositelj svih aktivnosti glede sastavljanja biračkih popisa. Na čelu ovoga tijela je predsjednik HNV-a *Branko Horvat*, a u njegov sastav imenovani su još i članovi Izvršnog odbora HNV-a.

Prema riječima predsjednice Izvršnog odbora HNV-a *Slavice Peić*, članovi ovoga tijela bit će u redovitom kontaktu sa svim činiteljima uključenim u formiranje biračkih popisa, a to su hrvatske udruge, političke stranke i volonteri pojedinci.

PODIJELJENI FORMULARI

»Posao sastavljanja popisa birača je od velike važnosti i njemu se mora prići krajnje ozbiljno i dobro organizirano«, kaže predsjednica Izvršnog odbora HNV-a *Slavica Peić*. »Mi smo o svojem trošku zasad tiskali oko 25.000 formulara za upis u poseban popis birača, a tiskat ćemo još kako se bude javljala potreba. Ti su formulari podijeljeni predstavnicima udruga i oni će ih dalje distribuirati u svojim mjestima.«

Koordinacijsko tijelo će biti u dnevnom ili tjednom kontaktu s udrugama na terenu, te intervenirati u slučaju da se jave određeni problemi. »Svaka dva tjedna će se sastajati Koordinacijsko tijelo HNV-a, da se vidi kako napredujemo u poslu, koje su slabe točke, gdje treba pojačati ovu aktivnost«, dodaje predsjednica IO HNV-a.

Ona ističe i kako je prošloga tjedna HNV posjetio *Zoltán Tóth*, glavni tajnik Asocijacije europskih predstavnika za izbore. »Dobili smo korisne savjete u svezi sa sastavljanjem biračkih popisa i

mogućih problema oko popunjavanja formulara. Naime, svaka rubrika u formularu mora biti ispunjena. Dovoljno je da samo jedan podatak bude izostavljen ili nepravilno ispunjen, i formular postaje nevažeći. Iz njihovog iskustva statistički čak do 30 posto listića bude nepravilno popunjeno i kao takvo odbačeno«, kaže *Peićeva*.

SEMINAR ZA UDRUGE

U sklopu akcije formiranja biračkih popisa za izbore za novi saziv vijeća hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji, Hrvatsko nacionalno vijeće je u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata u subotu organiziralo seminar na kojem su predstavnici udruga, među ostalim, upoznati s odredbama Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, osobito u dijelu koji se odnosi na izradu posebnog biračkog popisa, te s ulogom koju one imaju u njegovu formiranju. Seminaru su se odazvali predstavnici 23 udruge. S pojedinim odredbama ovoga zakona nazočne je upoznao odvjetnik dr. *Slaven Bačić*, ocjenivši kako je postupak upisa u posebne popise birača krajnje liberalan i jednostavan. Upis traje do 9. ožujka 2009. godine, a u njego-

Postupak upisa je liberalan i jednostavan: *Slaven Bačić*

Seminaru u HNV-u odazvali su se predstavnici 23 hrvatske udruge

voj kampanji, osim državnih tijela, sudjeluju nacionalna vijeća, udruge i političke organizacije s nacionalnim predznakom.

Prema *Bačićevom* mišljenju značaj formiranja posebnih biračkih popisa nadilazi značaj izbora za nacionalna vijeća i on će na neki način biti mini popis stanovništva. »Ako nas Hrvata ima 70 tisuća deklariranih, a u biračkom nas popisu bude 7-8 tisuća popisanih, to je i za samu zajednicu loš znak u smislu, uvjetno rečeno, političke zrelosti«, rekao je *Slaven Bačić*.

ZADAĆA SVIH ČIMBENIKA

Poziv udrugama za suradnju oko formiranja posebnog biračkog popisa uputio je ovom prigodom predsjednik HNV-a *Branko Horvat* istaknuvši, kako je ovo prilika da se Hrvati »kao zajednica nametnu sa što većim stupnjem ozbiljnosti«. »Ovo treba biti zadaća svih čimbenika i svih onih koji iole predstavljaju nešto unutar hrvatske zajednice. U tom smislu ovo je i molba, i zahtjev, i poticaj svakome tko razmišlja u interesu hrvatske zajednice, da se stavi u funkciju oko formiranja posebnog biračkog popisa. Ovime trebamo pokazati kako želimo na konkretan demo-

kratski način rješavati vlastita pitanja«, rekao je *Branko Horvat*.

Horvat je naglasio i kako glavnu promotivnu kampanju upisa vodi Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, a da će Koordinacijsko tijelo HNV-a voditi dodatnu kampanju. Za ovu namjenu, iako su najavljena od strane resornog ministarstva, još nisu osigurana posebna sredstva, dodao je predsjednik HNV-a.

Kako bi se izbjegle situacije da netko bude više puta pozvan na upis u birački popis, predstavnici udruga naznačili su važnost koordinacije između aktivista udruga i stranke Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, čiji su predstavnici jedini, od aktera s političke scene, nazočili ovom sastanku u HNV-u.

Također, istaknuto je i kako postoje naznake kako bi se u kampanju, putem javnog pozivanja svojih vjernika, mogli uključiti i predstavnici Katoličke crkve.

POMOĆ OKO PREREGISTRACIJE

Subotnji seminar je za temu također imao pomoć hrvatskim udrugama kulture u procesu pre-registracije u skladu s novim

Zakonom o udrugama. O primjeni zakona i postupku preregistracije, odnosno usuglašavanja pravnih dokumenata udruga s odredbama novog zakona, govorio je tajnik HNV-a *Ladislav Suknović*. U skladu s novim Zakonom o udrugama sve udruge u Srbiji su u obvezi u roku od 18 mjeseci

od početka primjene ovog zakona, odnosno, od 22. listopada ove godine, obaviti usuglašavanje svojih statuta s novim zakonom. Ukoliko to ne učine u naznačenom roku, udruge neće moći dalje djelovati, odnosno, neće biti u mogućnosti aplicirati na natječaje za dobivanje financijskih sredstava

Tajništvo HNV-a je spremno pomoći udrugama oko preregistracije: *Ladislav Suknović*

Bedževi za aktiviste

U sklopu akcije upisa na poseban birački popis Hrvatsko nacionalno vijeće će za svoje aktiviste izraditi bedževe s natpisom »Ministarstvo za ljudska i manjinska prava – Hrvatsko nacionalno vijeće«. Time će osobe zadužene za aktivnosti »na terenu« dobiti neku vrstu legitimizata.

koje raspisuju republička i pokrajinska tijela i lokalne samouprave, istaknuo je Suknović.

Registriranje udruga povjereno je Agenciji za privredne registre (www.apr.gov.rs) u Beogradu. Prema novom zakonu udruge mogu osnovati najmanje tri osnivača, a glede upravljanja udrugom dovoljna su mu dva tijela - skupština i zastupnik udruge. Postupak preregistracije zahtijeva ponošenje šest dokumenata, među kojima i statuta udruge, a da bi se udruga registrirala potrebno je da prvo održi svoju skupštinu. Među ostalim, novi zakon predviđa i postupak stečaja i likvidacije udruga koje ne budu likvidne.

Prema riječima Suknovića, u postupku registracije i preregistracije pojavljivat će se novi problemi i pitanja koja će se morati rješavati i s odgovarajućim područnim uredima Agencije i samim njezinim sjedištem u Beogradu. U tom smislu tajništvo HNV-a je spremno pomoći svih udrugama koje zatraže pomoć u svezi s preregistracijom.

Predstavnicima udruga ovom je prigodom podijeljena brošura »Vodič za primjenu Zakona o udrugama«.

D. Bašić Palković

ZA HRVATSKE PREDSEDNIČKE IZBORE BIT ĆE OTVORENA BIRAČKA MJESTA I U DEVET GRADOVA U SRBIJI

Poziv dijaspori da iskoristi svoje pravo

Kampanja za izbor predsjednika Republike Hrvatske u punom je jeku. Prvo sučeljavanje kandidata na Hrvatskoj televiziji pokazalo je da sve dosadašnje ankete treba uzeti s rezervom, te da svojevrсни bojkot TV sučeljavanja (izostala dvojica od ukupno 12 kandidata) može samo štetiti, nikako koristiti.

Prvi krug izbora bit će održan 27. prosinca, a drugi krug, ako ga bude, 10. siječnja 2010. godine. Za državljane Republike Hrvatske koji prebivalište imaju u Republici Srbiji, važno je naglasiti da će biračka mjesta biti otvorena i u Beogradu, Zemunu, Pančevu, Srijemskoj Mitrovici, Indiji, Novom Sadu, Petrovaradinu, Subotici i Somboru. Lokacije biračkih mjesta su sljedeće: Veleposlanstvo Republike Hrvatske Beograd, Kneza Miloša 62, Konzularni odjel Veleposlanstva Republike Hrvatske Beograd, Sime Lozanića 11, Zajednica Hrvata Zemun »Ilija Okrugić« Zemun, Zmaj Jovina 22-24, Nacionalna služba za zapošljavanje Pančevo, Vojvode Radomira Putnika 20, Čitaonica Biblioteke »Gligorije Vozarević« Srijemska Mitrovica, Trg Čire Miletića 3, JKP Vodovod i kanalizacija Indija, Vojvode Stepe 48, Poslovna zgrada (velika dvorana) Novi Sad, Vojvodanskih brigada 17, Mjesna zajednica Petrovaradin, Čajkovskoga 1a, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, Maksima Gorkog 6, HKK »Bunjevačko kolo« Subotica, Preradovićeve 4 i HKUD »Vladimir Nazor« Sombor, Vojvode Radomira Putnika 26a.

Oni koji ovoga puta prvi put glasuju, putem interneta mogu provjeriti jesu li upisani na popis i to na stranici www.zagreb.hr. Za sve one koji nisu mijenjali prebivalište u Republici Srbiji i nemaju ga u Republici Hrvatskoj, ne bi trebao biti sporan njihov upis u popis birača. Za sve one koji su glasovali na posljednjim izborima za Hrvatski sabor 2007. godine nije potrebna dodatna provjera upisa, nego samo dolazak na biračko mjesto.

Što se tiče studenata na studiju u Republici Hrvatskoj, za njih vrijede ista pravila, ovisno gdje imaju prebivalište.

Prethodna registracija, za sve one kojima je potrebna, obavljat će se do 11. prosinca 2009. godine.

Z. P.

POTPISANI UGOVORI O UNAPRJEĐENJU INFORMIRANJA SRPSKE ZAJEDNICE U MAĐARSKOJ, RUMUNJSKOJ I HRVATSKOJ

Korak prema kvalitetnijem informiranju

Zamjenica pokrajinske tajnice za informacije *Smilja Maksimović* potpisala je ugovore o unaprjeđenju informiranja srpske zajednice u Mađarskoj, Rumunjskoj i Hrvatskoj. Ugovor je potpisan 25. studenoga s Kulturno-dokumentacijskim centrom u Mađarskoj, a sredstva su namijenjena unaprjeđenju rada Radija SRB – internetskog radija srpske zajednice u Mađarskoj. Sa Srpsko-rumunjskim centrom za razvoj u Temišvaru potpisan je ugovor za emitiranje informativno-kulturnog programa na srpskom jeziku na Radiju Banat link. Cilj je pridonijeti boljem, svestranom i objektivnom informiranju pripadnika srpske nacionalne zajednice u Rumunjskoj i razvoju prekogranične suradnje.

Potpisan je i ugovor sa Zajedničkim vijećem općina Vukovar o proizvodnji i produkciji TV emisija »Hronika Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema«. Riječ je o emisiji informativno-zabavnog karaktera s aktualnim temama iz područja kulture, sporta, vjere, prosvjete i ekonomije. Cilj je prevladati postojeću informativnu blokadu, te da se građani Vojvodine upoznaju s pravima i interesima srpske zajednice na prostoru istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema.

Prema riječima zamjenice pokrajinske tajnice za informacije *Smilje Maksimović*, iako je zbog sveukupne krize pokrajinski proračun umanjen, Pokrajinsko tajništvo za informacije nastojalo je osigurati sredstva za realizaciju ovih programa, jer je u obostranom interesu unaprjeđenje profesionalnih standarda u području informiranja srpske zajednice u Mađarskoj, Hrvatskoj i Rumunjskoj.

Stvaranje informativnoga monopola

RRA je jasno označila da su joj »trn u oku« isključivo programi iz Hrvatske i Federacije BiH, dok joj ne smetaju programi iz Mađarske ili sprskoga entiteta BiH. Već i iz ovoga se naslućuje da problem ne predstavljaju autorska prava. Dakle, RRA ponovno radi na temelju dvojnih mjerila, čime se diskriminira, među ostalim, i hrvatska manjina u Vojvodini i Srbiji

Kada je još 30. lipnja 2009. godine u beogradskoj Politici Republička radio-difuzna agencija (RRA), tijelo poznato po kontroverznim odlukama, najavila ukidanje hrvatskih programa, vijest je prošla gotovo neopaženo, sve do konca listopada kada je *Goran Karadžić*, zamjenik predsjednika Savjeta RRA, ponovio nakane u beogradske Danasu, a prenio ih B92, što je izazvalo lavinu javnoga negodovanja. Međutim, nakon što je za koji dan *Aleksandar Tijanić*, ravnatelj beogradske državne televizije, u središnjem dnevniku HRT-a obznanio kako bi se najavljenije mjere, zbog navodnog kršenja autorskih prava, odnosile samo na utakmice, filmove i serije, Karadžić je to ubrzo kao papiga ponovio, zaboravljajući što je pričao koji tjedan i mjesec prije toga.

Dani žalosti u povodu smrti patrijarha *Pavla* ponovno su aktualizirali ovo pitanje. Kada su kabelski distributeri, na prikrivenu prijetnju RRA, isključili na desetine inozemnih kanala, među kojima i HRT, mnogi su to protumačili kao štih-probu za najavljeniu čistku programa koji se emitiraju iz Hrvatske i glavnoga grada BiH. Negodovanja su u međuvremenu nastavljeni, kako gledatelja, tako i neovisnih strukovnih udruga te hrvatskih manjinskih organizacija i institucija, unatoč čemu je u odgovoru Hrvatskom nacionalnom vijeću tamopotpisani »predsjednik Savjeta RRA episkop jegarski dr. Porfirije (Perić)« potvrdio da će RRA »nastojati da spreči, odnosno onemogućiti reemitovanje« serija, filmova i sportskih događaja hrvatskih programa. Prema najnovijim vijestima, RRA je izradila i prvi nacrt pravilnika, s posebnim akcentom na »programme iz okruženja«...

Koji su razlozi upornoga nastojanja RRA da ukine ili barem ograniči prijam hrvatskih programa i programa iz Federacije BiH? Jesu li to doista autorska prava, ili je ipak nešto drugo u pitanju?

U HRVATSKOJ

U Hrvatskoj kabelski distributeri imaju u ponudi srpske programe i

programe susjednih zemalja: glavni kabelski distributer MaxTV (inačica srpskoga KDS-a, s obzirom da je pri T-Comu, glavnom pružatelju telekomunikacijskih usluga fik-sne telefonije) u ponudi ima RTS, OBN, RTCG, SLO1, SLO2 itd.; Digi TV, rumunjska kompanija, ima u ponudi OBN, MTV1, MTV2...; srpska kompanija TotalTV ima u ponudi OBN, TVCG, BN, B92 info, Avala, Fox, Studio B, Palma plus, SLO1, SLO2, SLO3 itd. Ono što je zajedničko za sve, jest da se navedeni programi prikazuju u cijelosti, uključujući i filmove i serije, bez nepopularnoga skrembliranja! Drugim riječima, ishodište nakana RRA ne treba tražiti u praksi koju primjenjuje Vijeće za elektroničke medije u Hrvatskoj (pandan srpskome RRA), već se radi o vlastitoj inicijativi RRA, koja na javnoj sceni sve otvorenije postaje glavni TV cenzor.

DVOJNA MJERILA

RRA je jasno označila da su joj »trn u oku« isključivo programi iz Hrvatske i Federacije BiH, dok joj ne smetaju programi iz Mađarske ili sprskoga entiteta BiH. Već i iz ovoga se naslućuje da problem ne predstavljaju autorska prava, jer bi se inače inicijativa RRA odnosila jednako na filmove, serije i utakmice koje prikazuju npr. i mađarske televizije ili BN, čije emitiranje planira zadržati u punome opsegu. Dakle, RRA ponovno radi na temelju dvojnih mjerila, čime se diskriminira, među ostalim, i hrvatska manjina u Vojvodini i Srbiji, a RRA se reinkarira u velikoga inkvizitora, određujući svojim TV podanicima što smiju gledati, a što je nepoćudno »iz okruženja«.

NEOBJEKTIVNOST I PRISTRANOST

Iako je po slovu zakona RRA samostalna i neovisna organizacija, u njezinom je djelovanju neobjektivnost i pristranost postala standardom. Dovoljno je podsjetiti se slučaja trojezične Radio Subotice s 40 godina tradicije, koja je praktički gotovo poluukinuta, time što joj

je RRA oduzimanjem regionalne radijske frekvencije čujnost ograničila na subotičke ulice, a istu frekvenciju je dodijelila novoosnovanome mađarskome Panon radiu, pod izlikom brige za manjinska prava. Sličan skandal RRA je izazvala i raspodjelama nacionalnih TV frekvencija, odlučno odbijajući ih izdati njemačkome gigantu RTL-u izgovarajući se diskrecijskim pravom u odlučivanju, dok ih je dodijelila anonimnim i na momente opskurnim televizijskim postajama, čija se tehnička i sadržajna razina programa jedva izdiže iznad eksperimentalnih kvartovskih televizija. Time orwellovskoga RRA konstantno pokazuje zavidnu razinu neprofesionalnoga pristupa i vođenja kriterijima koji isključuju objektivnost, neovisnost i nepristranost.

ZAKON U SVOJE RUKE

Iako bi trebala djelovati na temelju i u okviru zakona, RRA je, poput svemoćnoga Velikog brata, postala notorna po tome da joj zakonske odredbe ne predstavljaju ograničenja u ostvarivanju zacrtanih nakana. Najpoznatiji je takav slučaj bio zabrana rada beogradskoj TV Palmi, koju je Vrhovni sud Srbije već dva puta morao ukidati, prije svega zato što RRA jednostavno nema ovlaštenje zabranjivati rad televizijskim postajama. Znakovito je bilo i prošlogodišnje protuzakonito raspisivanje, pa povlačenje, javnoga oglasa za izbor članova Upravnoga odbora RTS-a. Slično je bilo i s najnovijim »obaveštenjem radiodifuznim organizacijama« u povodu dana žalosti, kada je RRA u najboljoj maniri brežnjevljevske doktrine o ograničenoj suverenosti, naložila da se odredbe Zakona o obilježavanju dana žalosti prošire i na inozemne TV programe, iako se ovaj zakon odnosi isključivo na domaće emitere, tj. TV programe, a uopće se ne odnosi na domaće distributere, uključujući i kabelske. Tako su kabelski distributeri pribjegli samocenzuri iz straha od već poznatoga »treniranja strogoće« RRA i odlučili ne poštovati zakon, već se voditi – »obaveštenjem« RRA!

MEĐUNARODNA REGULATIVA

Ratificirani međunarodni multilateralni i bilateralni sporazumi, koji su prema Ustavu Srbije iznad domaćih propisa, proklamiraju slobodu protoka informacija, koja važi i za manjine: »Ugovornice se obvezuju priznati da pravo svakog

pripadnika nacionalne manjine na slobodu izražavanja obuhvaća slobodu uvjerenja i primanja i davanja informacija i ideja, na manjinskom jeziku, bez ometanja od strane vlasti i bez obzira na granice« (čl. 9. Okvirne konvencija za zaštitu nacionalnih manjina, Službeni list SRJ, Međunarodni ugovori, br. 6/98);

»Države članice preuzimaju obvezu garantiranja direktnog prijama radio i televizijskog programa iz susjednih zemalja, na jeziku koji je isti ili sličan regionalnom ili manjinskom jeziku, kao i da se ne suprotstavljaju reemitiranju radio i televizijskih programa iz susjednih zemalja na ovom jeziku« (član. 11. Europske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima, Službeni list SiCG, Međunarodni ugovori, br. 18/2005); »Strane ugovornice poticat će preuzimanje i distribuciju radio i televizijskog programa matične zemlje« (čl. 7. Sporazuma o zaštiti manjina između SiCG i RH, Službeni list SiCG, Međunarodni ugovori, br. 3/2005); »Države ugovornice osigurat će slobodu izražavanja i informiranja u skladu s člankom 10. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, garantirat će slobodu prijama i neće na svojim teritorijima ograničavati reemitiranje programskih usluga« (čl. 4. Europske konvencije o prekograničnoj televiziji, Službeni glasnik Republike Srbije, Međunarodni ugovori, br. 42/2009). Već i iz ovih primjera razvidno je da su nakane ukidanja ili ograničenja prijama hrvatskih TV programa u izravnoj koliziji s preuzetim međunarodnopravnim obvezama Republike Srbije.

POLITIČKI UTJECAJ DESNICE

Prema zakonu Savjet RRA čine »ugledni stručnjaci iz oblasti koje su od značaja za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije (medijski stručnjaci, stručnjaci za oglašavanje, pravnici, ekonomisti, telekomunikacijski inženjeri i drugi)«. Ostavljajući po strani stručnost episkopa jegarskog dr. Porfirija (Perića), nesumnjivo je da u RRA još i danas dominiraju osobe koje politički naginju desnim strankama (osobito DSS-u), što nikako nije bez utjecaja na želju za ograničenjem gledanosti hrvatskih i sarajevskih programa na kabelskim televizijama u Srbiji. Nedavni neuspješan pokušaj uvođenja novih članova RRA, od kojih je jedan pjesnik koji je 1990-ih godina bio u vrhu Miloševićevoga propagandnoga stroja a nalazio se i na listi osoba kojima je zabranjen ulaz u EU, a drugi u potpunosti nepoznat u medijskoj sferi, samo potvrđuje vrhunsku ulogu RRA kao tvorca »radiodifuzne strategije«, kao jedne od temeljnih funkcija ovoga tijela.

STVARNI RAZLOZI

Čini se da je stvarni razlog nakane RRA za ukidanje ili barem ograničenja emitiranja hrvatskih programa – smanjenje visoke gledanosti hrvatskih programa, koji svojim sadržajem i tehničkom kvalitetom odvlače pozornost od domaćih programa, osobito državnih. Zato je sada i jasnija ranija odluka RRA da ne dodijeli nacionalnu TV frekvenciju RTL-u, koji bi kvalitetnijim programom zasigurno također odvlačilo pozornost TV podanika od državnoga RTS-a i drugih stanica bliskih vlastima. Zatamnjenjem filmskih i serijskih programa, osobito popularnih kod mladih, postupno će se smanjivati zainteresiranost za hrvatske programe i gledateljstvo će se okretati programima koji neće biti prekidani zatamnjenjem. Korist od toga, dakako, imat će i domaći ekonomski i trgovački monopolisti, čije će se promidžbene poruke onda i više gledati.

POSLEDICE

Navodnim uređivanjem odnosa u kabelskoj sferi, zapravo se žele postići sasvim drukčiji politički, ekonomski i kulturološki ciljevi, a osobito:

- stvaranje informativnoga monopola i ograničenja slobodnoga pristupa informacijama na televiziji kao najutjecajnijem mediju;
- odlaganje ulaganja u tehnološki zaostalu produkciju RTS-a, koja je na razini 1970-ih godina;
- ograničenje ulaganja u kupovinu novijih serijskih i filmskih produkcija, umjesto kojih se prikazuju nebrojeno puta emitirani stari domaći serijali i filmovi;
- onemogućavanje uključivanja domaćih TV postaja, osobito državne televizije, u zdravu tržišnu utakmicu i očuvanje monopola uglavnom niskokvalitetnih domaćih medija;
- zaštita domaćih ekonomskih monopolista;
- jačanje kulturne autičnosti;
- ograničenje manjinskih prava pripadnika hrvatske zajednice u Vojvodini i Srbiji.

Uspije li orwelovski cenzor i inkvizitor RRA »prugurati« pravilnik u kojemu će jedna pravila važiti za hrvatske i sarajevske programe, a druge za mađarske, rumunjske i bjeljinske, značit će to ne samo ograničenje prava hrvatske manjine, nego će mnogo više unazaditi ionako ne baš visoku razinu dosegnutih političkih i kulturoloških standarda u Srbiji.

Slaven Bačić

ĐURA PARČETIĆ, PROFESOR TAMBURE U MUZIČKOJ ŠKOLI »PETAR KONJOVIĆ« U SOMBORU

Sviranje tambure je način življenja

Od slovenske do rumunjske granice tambure se sviraju otprilike na isti način, a kod ravničara se na isti način i živi.

Više je zajedničkog nego što je različitog. Znam neke moje kolege iz Banata koji redovito prate glazbu i dolaze do svih novih snimki iz Slavonije, i te pjesme su prisvojili kao da su njihove. A znam i obratno

Razgovor vodio: Zlatko Gorjanac

Profesor Đura Parčetić iz Sombora tamburu je počeo svirati sredinom sedamdesetih godina prošloga stoljeća, što sam, a što uz pomoć Lazara Malagurskog iz Subotice. Svoju je karijeru započeo u Hrvatskom domu (poput mnogih, pa i poput Zvonka Bogdana), da bi kasnije svirao sa svojim sastavima. Grad Sombor, vjerojatno najspominjaniji grad u poznatim starogradskim i drugim pjesmama koje izvode tamburaši, u različitim vremenskim razdobljima imao je uspone tamburaške glazbe, ali i padove.

Došla su nova vremena kada se tamburaška glazba slabije naručuje, ali zahvaljujući malobrojnim entuzijastima ona je sačuva-

na u Somboru. Đura Parčetić je isprva privatno učenicima držao sate tambure, a sada je profesor u Muzičkoj školi »Petar Konjović« u Somboru. Danas u Somboru nije teško prepoznati dobre tamburaše, za čije se vrsno sviranje obično kaže rečenica koja govori sve: »To je Đurina škola.«

Zahvaljujući tamburaškoj glazbi Sombor je jedan od najopjevanijih gradova. Sjetimo se samo nekih pjesama: U tom Somboru, Fijaker stari, Bunjevačko prelo, Somborske ruže...

HR: Možemo reći kako je tambura jedan od zaštitnih znakova ovog grada. Kakva je situacija danas? Djeluju li u Somboru tamburaški sastavi?

Mislim da ih nikada nije niti bilo tako puno kao što ih ima danas. Kad se sve zbroidi, članovi nekoliko mladih bandi, koje čine moji đaci iz Somborskog tamburaškog društva ili iz muzičke škole, organizirali su se po manjim orkestrima i sviraju, odnosno »tezgare«, što bismo mi rekli. Ima i nekoliko starijih orkestara, ali mislim da mladih orkestara nikada nije bilo više nego sada.

HR: Kako ste i kada počeli obučavati mlade tamburaše?

Počeci su bili negdje u jesen 1984. godine, dakle prije 25 godina, u KUD-u »Vladimir Nazor«. Za potrebe folkloru napravio sam školicu tambure gdje je bilo 13-14 zainteresiranih, a samo su ih trojica i danas ostali aktivni. No, i to je dobar postotak. Naime, statistika kaže kako se od 100 zainteresiranih polaznika njih 30 bavi glazbom u nekom razdoblju života (do završetka škole, ženidbe, udaje i tako dalje), a svega troje od tih 100 se time bavi cijeloga života. To je jako mali postotak, skoro je manja prolaznost nego na fakultetima. Napravili smo mali orkestar za potrebe folkloru, a kad su svirači »ojačali« i naučili nešto repertoara, počeli su svoje znanje komercijalizirati i – gotovo. Folklor više nije bio interesantan – klasična priča.

HR: Danas ste profesor tambure u Muzičkoj školi »Petar Konjović«. Koliko su iz vašeg kuta gledanja danas mladi zainteresirani za tamburu?

Pa, zainteresirani su. Oni koji dođu vjerojatno su tu svojom voljom ili ih je netko privolio, odnosno nagovorio da dođu, a ako baš i nisu načisto zašto su došli, trudim se da im to postane ljubav i da nešto nauče. Kao i u svakom području, ima onih koji postižu dobre rezultate i onih koji se manje trude ili jednostavno nemaju vremena, premda znamo kako su danas djeca preopterećena i širokih interesiranja, tako da neki postižu skromniji uspjeh. Ali opet, i to je nešto, jer onaj koji poslije šest godina niže

muzičke škole ne nastavi svirati bit će jednoga dana dobra publika i znat će cijeniti onoga koji svira, jer zna kako je za to potrebno puno rada i vremena da bi lijepo zvučalo, a to je već velika stvar.

HR: Nedavno su vaši učenici ugodno iznenadili brojnu publiku u Narodnom pozorištu u Somboru, kada su nastupili u okviru glazbene večeri »Od gajdi do tambure«, koju je organizirala Udruga građana »Urbani Šokci«. Znamo da nastupate na brojnim natjecanjima i da ste osvajali brojne nagrade. Gdje inače priređujete koncerte?

Nastupamo u muzičkoj školi, obično su to javni sati – koncerti za roditelje koje priređujemo za novu godinu, 8. ožujka i tako dalje. Kod kuće smo pa tu nastupamo često, ali odazivamo se i na pozive, ako netko sprema odgovarajući program, mi nastupamo, a prisutni smo i na raznim smotrama i natjecanjima. Ove kalendarske a prošle školske godine, u ožujku smo imali nastup u Bečeju na Vojvodanskoj smotri tambure, na kojoj se okupe učenici svih klasa tambure iz Vojvodine. U 14-15 gradova u Vojvodini se uči tambura u nižoj muzičkoj školi, tako da nam je tu odmjerenje snaga, tu se najbolje odmjeri kako je tko radio i kako učenici sviraju. Ova smotra traje cijeli dan, a svake je godine drugi grad domaćin. Negdje početkom svibnja ove godine sudjelovali smo na Republičkom festivalu muzičkih škola u Ubu. Prošle godine je ovaj festival organiziran u Čupriji, gdje smo kao orkestar osvojili drugu nagradu, a ove godine smo u Ubu osvojili prvu nagradu.

HR: Koliko gradske vlasti ulažu u tamburaše?

Usporedo s ovim što radim u muzičkoj školi, aktivan sam i u Somborskom tamburaškom društvu i mislim da grad ima volju uložiti, ali nema dovoljno sredstava. Nekako smo mi iz kulture uvijek na margini svega toga. Upravo su ove jeseni Somborsko tamburaško

društvo i Gradski narodni orkestar dobili prostoriju u Graškovićevoj palači, ali te prostorije treba srediti, obojiti, treba riješiti grijanje, nabaviti stolce i stalke, tako da je sve na kraju krajeva vezano uz novac. Prostor smo dobili, razumijevanje postoji, ali treba pronaći sredstva kako bismo mogli normalno funkcionirati.

HR: Tko čini Somborsko tamburaško društvo? Koliko ono broji članova i što trenutačno pripremate?

Tu su, ustvari, oni učenici koji su već prerasli muzičku školu i ne mogu se pojaviti na nekim natjecanjima pri muzičkim školama zbog svojih godina. Tu su srednjoškolci, studenti i drugi, a brojimo dvadesetak članova. Pripremamo se za nastup u ožujku iduće godine s našim predsjednikom *Zvonkom Markovinovićem*, koji će biti naš solist. Trenutačno pripremamo note i mislim da će to biti vrijedno poslušati.

HR: Član ste Izvršnog odbora Saveza tamburaških društava Vojvodine. Predstavite nam ovu udrugu.

Savez tamburaških društava Vojvodine sačinjavaju svi orkestri, kulturno-umjetnička društva koja njeguju tamburašku glazbu i male »bande« koje žele biti naši članovi. Ova je udruga osnovana u cilju unaprjeđenja tamburaške glazbe i čuvanja tradicije Vojvodine. Postojao je jedan veliki problem. Maltene, svako malo veće selo ima neku svoju smotru - što je dobro, ali je došlo do poklapanja datuma. Mi pokušavamo sve te manifestacije dovesti pod jedan krov, pod jednu kapu, ne u smislu da to bude tamburaški centralizam, već da se lakše komunicira, tako da se, primjerice, »Mikini dani« u Beregu ne poklope s nekom tamburaškom smotrom u nekom selu, recimo kod Pančeva. Druga, još važnija stvar od ove je notni materijal. Svi članovi se mogu obratiti Savezu i tražiti određene skladbe koje su možda čuli na nekim smotrama, ali ne mogu do toga doći. Bilo je i problema oko propozicija na natjecanjima. Kada nastupa jedan mali dječji orkestar osnovne škole, pojave se basist i kontraš koji se već briju, oni su srednjoškolci, pa onda žiri ima zamjerke. Obično su u žiriju na tim smotrama ljudi koji baš i nisu iz tamburaškog svijeta i njima nije jasno da je fizički teško svirati bas i kontru i da to ne može jedan učenik petog ili šestog razreda osnovne škole. Tako da smo tu

granicu uspjeli pomaknuti na 17 godina. Ima tu još dosta problema koji se malo pomalo rješavaju.

HR: Učenici u nižoj muzičkoj školi ispočetka obično koriste školske tambure, a kasnije, ako žele nastaviti baviti se tamburaškom glazbom, traže kvalitetnije tambure poznatih majstora. Je li teško doći do kvalitetne tambure?

I jest i nije. Teško je doći do nje jer jedan dobar instrument prilično košta, a nije teško jer dobrih instrumenata ima. Majstora je bilo, a danas ih ima više nego što ih je bilo nekad. Svako veće selo ima nekog tko barem popravlja tambure, ako ih već ne pravi, što je

bije dolaze do slušatelja, osim ako izuzmemo novije pjesme u izvedbi *Zvonka Bogdana*, dok u Hrvatskoj nije takav slučaj. Nove pjesme u izvedbi tamburaških sastava postaju pravi hitovi koje prihvaćaju široke narodne mase. Koji je problem u Vojvodini? Postoje festivali, rađaju se kvalitetne pjesme, ali se najčešće poslije festivala zaborave, nekako ne prijanjaju za uho slušatelja.

Novih pjesama ima. U Subotici se u Bunjevačkom kolu svake godine organizira Festival bunjevački pisama, u Novom Sadu postoji festival Zlatna tamburica, ima i drugih kvalitetnih festivala, među-

zlatnim slovima u povijest našeg područja i našeg naroda, jer stvarno ne znam nikog tko je za tamburu učinio koliko on. On ima neku svoju karizmu. Imali smo priliku vidjeti kako autor pjesme »Ko te ima taj te nema« nije od nje mogao napraviti nešto posebno, a Zvonko Bogdan je napravio. Ovih dana se dosta sluša i pjesma iz serije »Vratiće se rode«, koja je bila odjavna špica, a u njegovu izvođenju je to isto, a ipak drugačije. Treća stvar, veća je potpora hrvatske države tamburama, što nije slučaj kod nas. Ne mogu se žaliti kako ovdje netko nas sapliče, da nam podmeće nogu, ne, nego mi imamo jednu alternativnu kulturu

isto dobar put, jer taj kvantitet će na kraju uroditi kvalitetom. Svaki je majstor imao neki svoj minimum ispod kojeg nije išao i što viši maksimum. Ne mora značiti ako je tambura stara da je i jako dobra. Može biti i jako loša ako je ušao crv a da to i ne znamo, ako su mikrobi napali tutkalo i slično. Bitno je da instrument za početnika, ako već nije vrhunski, ima neki solidan ton, da ne odbija učenika već da mu godi i da je instrument konstrukcijski dobro riješen, kako djetetu ne bi zamarao ni lijevu ni desnu ruku, da može svirati bez nekog napora.

HR: Tambura je zaštitni znak Vojvodine, tamburaške pjesme već znaju i »vrapci na grani«, ali novije pjesme nekako sla-

tim, jako je teško jednoj novoj pjesmi ući u narod. Ona se treba puno svirati, a potreban joj je i marketing, da se pušta, da se sluša i tim putem ona dolazi do naroda. Imao sam prigodu nekoliko puta biti član žirija u Bunjevačkom kolu u Subotici. Nas petero članova žirija uvijek smo se trudili i po savjesti i po stručnosti odabrati ono što bi po našem mišljenju bilo dobro. Međutim, kada sve to prođe, ja dobijem snimku koncerta i onda mi zapadne za uho sasvim treća skladba za koju mi se isprva činilo da od nje ne bi moglo biti nešto. Preslušavši CD više puta, mogu reći kako mi se mišljenje promijenilo.

Drugo, Zvonko Bogdan je čovjek koji je zaslužio biti zapisan

ovoj vojvođanskoj, a to je ono što se gleda na Pinku, namjerno neću reći ono što se sluša. To je učinilo svoje, odvuklo je jedan dobar dio naše publike. E sad, jesmo li mi dijelom tome krivi jer se nismo prilagođavali – moguće je, ali to će se na kraju krajeva vidjeti. Ima još jedna stvar. Tvrdim kako je sviranje tambure način življenja. Od slovenske do rumunjske granice tambure se sviraju otprilike na isti način, a kod ravničara se na isti način i živi. Više je zajedničkog nego što je različitog. Znam neke moje kolege iz Banata koji redovito prate glazbu i dolaze do svih novih snimki iz Slavonije, i te pjesme su prisvojili kao da su njihove. A znam i obratno.

PROJEKT NOVOSADSKJE I OSJEČKE GIMNAZIJE

Srušimo balkanski zid

IPA projekt predviđa da se u Osijeku i Novom Sadu napravi velika učionica na otvorenom, praktički da se cijeli Osijek i cijeli Novi Sad pretvore u učilište na otvorenom * Jasna nam je želja da pridonesemo i dijalogu, i razumijevanju, i zajedništvu, da djeca nikada više ne dožive ni rat ni razaranja, da nikada više ne bude strahota koje je doživio Vukovar i brojni hrvatski gradovi, pa i naš Osijek, ali isto tako i Novi Sad te 1999. godine, kaže ravnateljica osječke gimnazije Gordana Bajsman

Pušu, bez sumnje, neki novi vjetrovi, pa malo-malo osvane novi projektni dan i odmah i konferencija za tisak. Takvu jednu prošloga su tjedna sazvali učenici prve privatne gimnazije »Gaudeamus« u Osijeku, a povod je gromoglasno odjeknuo: **Srušimo balkanski zid!**

Asocijacije su bjelodano jasne i nedvojbene. Tjedan-dva prije imali smo europsku premijeru obilježavanja 20. obljetnice rušenja Berlin-skog zida, toga simbola podijeljenosti svijeta, simbola hladnoga rata i svega onoga što on sobom nosi. I dok su se u Berlinu okupili lideri europske i svjetske razine, predsjednik *Stjepan Mesić* u Zagrebu je okupio članove diplomatskoga zbora u istom povodu, a u Osijeku je njemačka zajednica, Zemaljska udruga podunavskih Švaba organizirala prigodnu izložbu plakata.

Pod tim dojmovima odlazimo na spomenutu konferenciju za tisak, s nadom da stasaju nove generacije spremne uhvatiti se u koštac s naraslim problemima, spremne rušiti ideološke zidove, koji još uvijek postoje u našim glavama.

OKRENUTI NOVU STRANICU

Učenica IV. razreda gimnazije *Tatjana Enderić* iz Osijeka u svojem eseju na temu tolerancije napisala:

»Hodati kroz život je izazov, sam po sebi, ali to je ono što nas čini ljudima, jedinstvenim i neponovljivim. Život čine prošlost, sadašnjost i budućnost. Prošlost je tu da je pamtimo, sadašnjost je za izazove, a budućnost za okretanje novih stranica. Zato, budimo ljudi i okrenimo novu stranicu još danas, porukom mira i ljubavi s mrvicom dostojanstva i barem prstohvatom razuma. **Srušimo taj balkanski zid i zaliječimo rane na srcima.** Idealno bi bilo, kada bi svatko od nas maknuo barem jednu ciglu s toga zida i pružio ruku pomirenja, ruku ljubavi. Možda recept za savršen-

Profesor Kristijan Molnar i ravnateljica gimnazije Gordana Bajsman

stvo i ne postoji, ali to je način da možemo postojati u isto vrijeme i jednaki i različiti, bez ikakvih zapreka. Upravo ovim riječima želim poslati poruku mira i ljubavi i pozvati sve ljude dobre volje da se osvrnu oko sebe i ne gledaju boju kože, vjeroispovijest i nacionalnost, neka pogledaju u oči i zavire u duše i srca ljudi koji ih okružuju i uvjereni sam da će pronaći mnogo više od onoga što su tražili, a možda i pronađu i sebe.«

SPREMNOST NA DIJALOG

I ravnateljica Gaudeamusa prof. *Gordana Bajsman* očarana je idejom ove mladeži, susretom u Dardi i u Futogu, gdje su posjetili i pravoslavnu i katoličku crkvu, razgovarali i s pravoslavnim i s katoličkim svećenicima i vjernicima, dočekom nevelike mješovite delegacije u oba ova mjesta i spremnošću i jednih i drugih na dijalog, na suradnju i na zajedništvo:

»Pošli smo s puno dobre volje i s primjerenim darovima, ponijeli smo košarice naših slavonskih i baranjskih proizvoda i skromnim darom (5500 kn) za popravak katoličke crkve u Futogu, ali s jasnom željom da pridonesemo i dijalogu, i razumijevanju, i zajedništvu, da sva ta djeca nikada više ne dožive

ni rat ni razaranja, da nikada više ne bude strahota koje je doživio Vukovar i brojni hrvatski gradovi, pa i naš Osijek, ali isto tako i Novi Sad te 1999. godine, da baš nikada više ne bude ni strahota, ni rata ni barijera. Ta naša djeca spremna su rušiti sve te barijere, bile one građevinske ili ideološke naravi, sve ono što proističe iz netolerancije, pa je jako dobro da smo naš susret s učenicima i profesorima iz Novoga Sada upriličili baš 16. studenoga, na svjetski Dan tolerancije.«

Ravnateljica nam je još rekla kako su u njihovoj gimnaziji i braća *Ivan* i *Matej Sabanov* iz Subotice, inače odlični tenisači, koji su unatoč zahtjevnom sportu i odlični učenici.

ZAJEDNIČKI PROJEKT

I prof. *Kristijan Molnar*, voditelj marketinga u gimnaziji Gaudeamus, pun je hvale za projekt učenika njihove škole i gimnazije Zmaja Jove Jovanovića u Novom Sadu. Rekao je kako su još prije godinu dana radili projekt »Otvorena škola« te su na natječaju Osječko-baranjske županije osvojili prvo mjesto i vrijednu nagradu. To ih je ohrabrilo da rade projekte kojima će aplicirati za sredstva pretpripravnih fondova EU. Kako je uvjet

bio prekogranična suradnja, odlučili su se za novosadsku gimnaziju, s kojom su već imali kontakte. Prvi projekt su radili za natječaj iz srpnja ove godine i predali su ga 10. listopada, i vjeruju da će dobiti sredstva iz IPA programa. Projekt predviđa da u Osijeku i Novom Sadu naprave jednu veliku učionicu na otvorenom, praktički da cijeli Osijek i cijeli Novi Sad pretvore u učilište na otvorenom. Na taj se način spremaju za preuzimanje onih potrebnih 8 kompetencija, kako bi svaki mladi čovjek s jugoistoka Europe mogao aplicirati na radna mjesta diljem europske zajednice. Najvažnije je biti informiran, pa su riješili da sve potrebne informacije, osim na internetu, budu i na mobitelu, koji više neće biti samo sredstvo za međusobnu komunikaciju, SMS poruke i glazbu, već će služiti i u edukativne svrhe.

Očekivali smo da ćemo u Gaudeamusu sresti i Novosađane, no razuvjerili su nas. Ovo je bila konferencija za tisak profesora i učenika Gaudeamusa, a Novosađani su to isto uradili doma, za njihova sredstva javnog priopćavanja. Kontakt je uspostavljen, zajednički projekt je u Bruxellesu, a sada samo čekaju na sredstva. I na poštovanje tolerancije.

Slavko Žebić

MONI LACKO, STUDENTICA TEKSTILNO-TEHNOLOŠKOG FAKULTETA U ZAGREBU

Na putu ostvarenja sna

Palićanka *Moni Lacko* (19) studira modni dizajn na Tekstilno-tehnološkom fakultetu u Zagrebu. Brucosica je i za nju je glavni hrvatski grad uzbudljiv kao što je klicima, recimo, uzbudljiv možda samo Disneyland. Okrenula je novu stranicu života koju će ispisati u gradu u kojem joj je pružena prilika maksimalno iskazati talent i kreativnost koje posjeduje od rođenja.

O tome kako je ova Palićanka dospjela u Zagreb i kako joj se čini nova okolina, samo za čitatelje Hrvatske riječi izravno iz sobe 115, trećeg paviljona studentskog doma Stjepan Radić na rijeci Savi.

Zašto si izabrala Zagreb kao mjesto za svoje daljnje školovanje?

Zato što sam oduvijek sanjala o tome da studiram vani, a s obzirom da imam hrvatsko državljanstvo, bila mi je otvorena mogućnost taj san i ostvariti. Još jedan razlog je i taj što sam se, prateći modu na televiziji i putem interneta, informirala o tome koliko se zapravo vrednuje diploma stečena u Zagrebu. Saznala sam da, što se mode tiče, modni dizajneri sa zagrebačkom diplomom imaju prednost u inozemstvu prilikom zapošljavanja u odnosu na one koji diplomu steknu tamo kod nas, u Srbiji.

Što je na tebe ostavilo najjači dojam kad si stigla u Zagreb?

Naravno, stil odijevanja! Prvo što zapazim kod ljudi jest kako su obučeni. Ja se u potpunosti slažem da se čovjek ne gleda po tome kakav je izvana već kako razmišlja i kako se ponaša. Ali, ono što doista volim vidjeti kod ljudi je da imaju svoj stil kojega se ne stide. Usput, moram ti reći kako ti odlično stoji taj crni kožnjak, tamne Ray-banke i srebrni cirkon na lijevom uhu. Ti si, eto, pronašla nešto što ti savršeno stoji. Svi smo mi različiti, pa se tako i različito oblačimo i nosimo razne stvari. Treba pronaći svoj način odijevanja, nešto što će biti samo tvoje. I što je najvažnije, da se u tome osjećamo ugodno. Primijetila sam da su ovdje ljudi nevjerovatno opušteni i svatko zna prepoznati svoj stil, što se meni iznimno sviđa. I ne samo to, nego se i cijeni tuđi ukus. Nitko te neće pogledati poprijeko zbog toga, a čak i ako ti netko nešto dobaci, trebaš ignorirati to, jer

Moni Lacko

Mlada Palićanka oduševljena je glavnim hrvatskim gradom, predavanjima na fakultetu i opuštenim odijevanjem Zagrepčanki i Zagrepčana * U Zagrebu joj nedostaju mama, tata, sestra i dečko, a ako joj se nakon diplomiranja ukaže prilika za dobrim poslom u, recimo, Londonu, sigurno će ga prihvatiti

ne trebaš razmišljati jesi li smiješan u tome i kako će drugi reagirati. Trebaš biti ponosan na sebe što si drugačiji.

Kako ti se sviđaju predavanja na fakultetu?

Oduševljena sam, učim ono što sam oduvijek željela. Imamo crtanje i slikanje, što ja radim i pokraj faksa, u slobodno vrijeme, a što se teorije tiče imamo vizualni jezik, komunikacije i povijest tekstila i odjeće. Također nas vode i na izložbe. Nedavno smo, na primjer, posjetili izložbu suvremenog umjetnika *Kristiana Kožula*, koji živi u New Yorku. Od prvog dana mi se svidio fakultet, otkad sam ga ugledala. Zgrada je nova i suvremena, u potpunosti je opremljena, čak je i studentima s tjelesnim poteškoćama

osigurano dizalo i razna pomagala za penjanje uz stube. Uvjeti su odlični i vidi se da misle na sve mlade talente.

Ima li nešto što ti se ne dopada u Zagrebu?

Ne volim gužve u tramvajima i autobusima. To je jednostavno nepodnošljivo. Uvijek se nađe netko tko nije naviknut na strpljenje. Nekad se dogodi da ne možeš izaći na željenju postaji jer se netko ne želi maknuti. Uostalom, i nije zdravo voziti se. Najzdravije je prošetati. Na fakultetu smo iz tjelesnog odgoja mogli birati kojim ćemo se sportom ili aktivnošću baviti ovoga semestra, pa sam izabrala odlazak na Sljeme pješice. I dok to neke iscrpljuje, ja se uvijek vratim neka-puna energije.

Jesi li se uspjela prilagoditi načinu prehrane u studentskoj menzi?

U početku sam išla u menzu, ali mi ponekad dosadi ta hrana jer je uvijek ista. U takvim situacijama odem s prijateljicama u čajnu kuhinju koja se nalazi na svakom katu u paviljonu i kuhamo tjestenine, juhe, pečemo palačinke, i mogu ti reći da je puno zabavnije nego stajati po pola sata u redu u menzi, s obzirom da je nekad stvarno velika gužva. Ali se iksica, kartica kojom kupujemo obrok u menzi, može iskoristiti i za shopping, pa se tako njome s 30 posto popusta može kupovati u Topshopu ili Miss Selfridgearu.

Nalaziš li slobodnog vremena i za aktivnosti izvan nastave?

Da, idem redovito u teretanu koja se nalazi u sklopu doma. Zatim odlazim na plivanje, što sam dugo i trenirala. Jako volim čitati, u stanju sam pročitati jednu knjigu za dan, naravno ako se radi o nečemu što me stvarno zanima i u čemu uživam. A omiljena knjiga mi je »Ime ruže« *Umberta Eka*. Prošloga sam tjedna bila i na Interliberu i kupila Biografiju Igora Mandića koju je on sam napisao.

Postoji li nešto što ti nedostaje u Zagrebu?

Nevjerojatno mi nedostaje moja kuća. Nisam mislila da ću se ovoliko zaželjati mame, tate, seke i dečka, s kojim pokušavam ostati u vezi. Veze na daljinu su teške, ali dajemo sve od sebe. Fale mi i moji prijatelji i prijateljice, a najviše mamina i bakina kuhana hrana.

Gdje vidiš sebe nakon fakulteta? Ovdje ili negdje u inozemstvu?

Željela bih živjeti u Londonu. To me najviše privlači, još od male, zato što je to jedan od glavnih gradova mode pokraj Pariza i Milana. Nisam još bila u Londonu, ali sam upoznala puno Britanaca. Obožavam slušati Britance kako govore. Sviđa mi se njihov osjećaj za humor i profinjenost njihova naglasaka. Također sam veliki fan njihove glazbe, pogotovo rock.

Razmišljaš li i o povratku u Suboticu nakon završetka fakulteta?

Kad bih dobila neku dobru ponudu u Subotici, vratila bih se sigurno, ali bih ostala i u Zagrebu kada bi mi se pružio dobar položaj modne kreatorice.

Tomislav Perušić

KAMPANJA PROTIV ZLOUPORABE OPOJNIH SREDSTAVA: TVOJE NE MIJENJA SVE

Drogiranje počinje kao igrice

Borba protiv droge nije stvar države, nego prije svega stvar društva, kaže Tomislav Stantić *

Također je važno da Ministarstvo unutarnjih poslova doista naglasak stavi na borbu protiv dilera droge i protiv onoga što jest početna karika u cijelom jednom lancu laži u koji se mladi ljudi uvlače, kaže Saša Vučinić

Istraživanja pokazuju kako čak 15,1 posto učenika prvih razreda srednjih škola navodi da su tijekom života bar jedanput koristili neku od psihoaktivnih supstancija: marihuanu, amfetamine, LSD ili druga halucinogena sredstva, te alkohol u kombinaciji s lijekovima i sedative. Pri tomu uporabu neke droge tijekom života prijavilo je nešto veći postotak djevojaka (15,3 posto), nego mladića (14,8 posto). Kada je riječ samo o marihuani, najmanje jedanput probalo ju je 6,7 posto učenika, i to 8,8 posto mladića i 4,9 posto djevojaka. Ovo su podaci istraživanja provedenog prošle godine o uporabi cigareta, alkohola i drugih droga među mladima uzrasta od 16 godina, koje je prvi put u Srbiji urađeno po metodologiji koja se koristi u Europskom školskom istraživanju o uporabi alkohola i drugih droga među mladima.

Radi populariziranja znanja o drogama i rizicima koje nosi njeno korištenje, Ministarstvo zdravlja Republike Srbije u suradnji s projektom Implementacija nacionalne strategije protiv zloporaba droga, koji financira Europska Unija, pokrenuta je kampanja »Tvoje ne mijenja sve«. Nakon Beograda i Novog Sada, akcija je predstavljena u Subotici, 23. studenog, a bit će nastavljena u još pet gradova – Kragujevcu, Valjevu, Kruševcu, Nišu i Zaječaru.

PRIČA POČINJE U OBITELJI

Kako je lako zaigrati se s drogom prikazuje 3D hologramska instalacija koja se može pogledati u prikolic postavljenoj na trgu u središtu grada, do 3. prosinca. Organizator projekta *Nemanja Stojanović* objašnjava kako je akcija pokušaj borbe protiv apatije, dosade i neznanja o jezivim posljedicama korištenja droge:

»Kada uđete unutra u prikolicu i pritisnete puce počinjete se igrati na vrlo ozbiljan način. Vidite trodimenzionalnu hologramsku projekciju mladića koji konzumira drogu. Promjene na njemu su vidljive pred vama i izgledaju stvarno, i time pokazujemo koliko je lako zaigrati se i koliko je to, u stvari, opasno. Mlade ljude je teško privući na predavanje, ali je projekcija jako interesantna za njih, jer je ovo njima

Tomislav Stantić, Saša Vučinić i Nemanja Simović

vrlo blizak način komunikacije«, kaže Stojanović.

Podsjećajući kako je Vlada Republike Srbije u veljači ove godine donijela nacionalnu strategiju protiv zloporabe droga, te u travnju usvojila akcijski plan, državni tajnik u Ministarstvu zdravlja *Tomislav Stantić* ističe kako taj plan podrazumijeva aktivnosti ne

samo Ministarstva zdravlja nego i ministarstava omladine i sporta, pravosuđa, unutarnjih poslova, te lokalnih samouprava i nevladinih organizacija.

»Borba protiv droge nije stvar države, nego prije svega to je stvar društva. Ja sam duboko uvjeren da čitava priča o drogama doista počinje u obitelji i da porast broja

mladih ljudi koji koriste drogu jest rezultat njihova nezadovoljstva u obitelji i nezadovoljstva u društvu. Mi im u tome možemo pomoći tako što ćemo pokušati vratiti vjeru u obitelj i pokušati naći neke zanimljivije sadržaje nego što je droga«, kaže Stantić.

SPASITI MLADE OD ZLA

Predstavljanju kampanje nazočio je i gradonačelnik *Saša Vučinić*, koji je rekao kako je droga pošast i zlo suvremenog doba, koja je postala veoma prisutna i jako lako dostupna mladima.

»Mladi ljudi vrlo često ne znaju što u životu hoće, i upravo je cilj ove kampanje i naših aktivnosti ukazati im na ono što sigurno ne bi trebali htjeti – to je doga i to su eksperimenti s onim što se zna predstaviti tako primamljivim i simpatičnim, što je ulaznica u neko društvo i u neki zabavniji i bolji krug, a završi se zapravo ulaskom u jedan krug pakla, a da toga niste niti svjesni. Podržavam ovu akciju Ministarstva i jako je važno istaknuti kako borba protiv droge ne može biti borba samo jednog ministarstva nego borba cjelokupnog društva, jer je jako važno da svi u društvu reagiramo, spašavamo i otimamo mlade ljude od ovoga zla. Također je važno da Ministarstvo unutarnjih poslova doista naglasak stavi na borbu protiv dilera droge i protiv onoga što jest početna karika u cijelom jednom lancu laži u koji se mladi ljudi uvlače.«

Već spomenuto istraživanje također je pokazalo kako je 7,6 posto mladih tijekom života koristilo sedative bez liječničkog recepta. U populaciji učenika prvog razreda srednjih škola, 2,9 posto učenika je bar jednom tijekom života koristilo inhalanse (ljepilo, benzin, plin, bronca, lakovi i slično), 2,7 posto alkohol s tabletama, dok je ekstazi probalo 1,6 posto učenika. Također, učenici srednjih stručnih i zanatskih škola u većem postotku u odnosu na učenike gimnazije puše, ali i počinju konzumiranje duhana u mlađoj dobi. U odnosu na prosječne vrijednosti, pušenjem su osobito ugroženi mladići i učenici u seoskim sredinama koji su istodobno u manjoj mjeri svjesni rizika koje sa sobom nosi povremeno pušenje.

S. Mamužić

OBNOVLJENI ZAHTJEVI DA SE UKINU ŠKOLARINE NA FAKULTETIMA U HRVATSKOJ

Studentska buna, drugi dio

Dok jedni traže besplatno školovanje za sve, drugi upozoravaju kako bi trebalo pronaći način koji će stimulirati dobre studente, a destimulirati »vječito studiranje«

Jedan dio studenata u Hrvatskoj ponovno je u štrajku. Pola godine nakon višetjednih studentskih prosvjeda na većem broju fakulteta po hrvatskim gradovima, val pobune opet je zahvatio ovdašnje visokoškolske institucije. Hoćemo besplatno školovanje, osnovni je moto studenata. Kao i prije šest mjeseci, predvodnici prosvjeda su studenti Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Na nekin način to i jest normalno, jer, kako to u ponedjeljak u HTV-ovom emisiji Otvoreno reče profesorica ovog fakulteta *Andrea Zlatar-Viočić*, studenti filozofije i jesu školovani da kritički misle.

Najnoviji studentski prosvjed naveo je premijerku *Jadranku Kosor* da načelno stane uz studentske zahtjeve: »Definitivno ćemo učiniti sve da se osigura besplatno školovanje za one studente koji ispunjavaju svoje obveze i mislim da je to nešto što je normalno, da je to prihvatljivo, a o nijansama će naravno odlučiti nadležno ministarstvo i sveučilište«, rekla je Jadranka Kosor u ponedjeljak.

BITNO JE NE PASTI GODINU

Na plenumu na Filozofskom fakultetu u Zagrebu u ponedjeljak je bilo oko 800 studenata, a više od 80 posto njih poduprla je blokadu. Kako je tamo rečeno, blokada će se provoditi kao i proljetos, kada nisu održavani nastava, ispiti i kolokviji, a dopuštane su konzultacije.

Da je moguće rješenje povoljno po studente, moglo se naslutiti koncem prošlog tjedna, kada je Rektorски zbor objavio kako će od iduće školske godine svi bruoši imati besplatno školovanje. Tada je ministar znanosti, obrazovanja i športa *Radovan Fuchs* neodređeno tvrdio kako »zakon još nije donesen«, no bilo je jasno da Vlada ozbiljno razmatra mogućnost racionalnije komercijalizacije visokog školstva u Hrvatskoj. Samo nekoliko dana poslije, ministar Fuchs je za Dnevnik HTV-a izjavio: »Svi studenti koji redovito upišu iduću

akademska godinu, studirat će bez plaćanja.« Ministar smatra kako unutar postojećeg državnog proračuna i proračuna koji se izdvaja za sveučilišta, postoji dovoljno prostora da se to ostvari. Ipak, zahtjeve studenata zagrebačkog Filozofskog fakulteta da se svima omogući besplatno studiranje, bez obzira na uspješnost, ocijenio je nereálnim. »Dakle, svi upisuju prvu godinu besplatno, a ako ne padaju – ni dalje ne plaćaju ništa«, rekao je ministar Fuchs. Najavljuje se kako bi novi model Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa trebao biti gotov do konca godine, a ideja je da svi redovni studenti studiraju besplatno ispunje li uvjete, pri čemu prosjek ocjena neće biti jedan od tih uvjeta, već prikupljeni broj ECTS bodova.

Studentima Filozofskog fakulteta u Zagrebu pridružio se dio riječkih, pulskih i splitskih studenata, kao i studijenti Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu. Na ostalim fakultetima prosvjeda nema i nastava se za sada odvija normalno.

TREBA POTICATI DOBRE STUDENTE

Vojvodanski studenti na studiju u Zagrebu nisu vatreni pristaše prosvjeda.

»Ideja koju studenti u Hrvatskoj pokušavaju provesti prosvjedima je dobra i korisna za društvo, ali je pomalo idealistička«, kaže student druge godine Pravnog fakulteta u Zagrebu, *Tavankućanin Vedran Kopilović*. »Slažem se da svakomu

treba dati šansu da ostvari svoje pravo na obrazovanje, da se što bolje usavrši, stekne što veću stručnost, i da je često prepreka tome nedostatak novca. Ali jednako tako mislim da bi besplatno obrazovanje za sve studente imalo niz negativnih posljedica, primjerice smanjenje kvalitete obrazovanja, pad ambicije studenata da ostvaruju što bolje rezultate i na taj način stječu razne pogodnosti, povećanje i ovako velikog broja 'vječitih' studenata... Osim toga tu je i najveći problem – kronični deficit državnog proračuna Republike Hrvatske. Potrebno je pronaći neku ravnotežu među ovim zahtjevima i učiniti visoko obrazovanje mladima i ostalim grupama građana u Hrvatskoj lako dostupnim, ali i brojnim mjerama poticati još veći trud i težnju za znanjem i obrazovanjem, osobito pokazati studentima raznim poticajima (višim stipendijama, nagradama, priznanjima) da se trud i rad isplate. Nažalost, moje je mišljenje da se neće puno toga promijeniti ovim prosvjedima, jer smo im pristupili neozbiljno i ne s jasno izraženim zahtjevima. Možda je to ipak za neka druga vremena.«

Sličnog je mišljenja i student treće godine Fakulteta elektrotehnike i računarstva u Zagrebu, *Palićanin Veran Pokornić*:

»Mislim da aktualni štrajk na Filozofskom fakultetu nema baš puno smisla, jer uvjeti koje traže ti studenti, za slabije razvijenu državu poput Hrvatske su nemogući«, smatra Veran Pokornić. »Po mom mišljenju, studenti koji žele besplatno studirati trebaju se i potruditi, što znači redovno davati godine i da ne budu vječiti studenti. Naravno da bi studentu trebalo dati bar jednu godinu fore ukoliko ne uspije baš sve ispite položiti i padne tu godinu, ali sve više od toga ne bi imalo smisla. Kod mene na FER-u sustav je takav, da ukoliko padneš predmet, sljedeće godine plaćaš samo ponovni upis tog predmeta, a ostale koje prvi put upisuješ ne plaćaš. Mislim da je to dosta dobar sustav koji te tjera na rad, ali ako baš nemaš sreće ili nisi uočio pa padneš, plaćaš samo njega.«

Koprivničanin *Zoran Crljenica*, student prve godine Fakulteta elektrotehnike i računarstva u Zagrebu, koji s vojvodanskim studentima dijeli sobu i studentski život, podržava upis godine bez plaćanja, »jer je sam po sebi dovoljan problem ako padneš«.

»Na mom fakultetu, po bolonji, ako padneš predmet prvi put, prilikom ponovnog upisivanja plaćaš samo taj predmet, ali je i sama činjenica da si pao dovoljan problem«, kaže Zoran Crljenica. »Možeš ga upisati po drugi put, dok za treći put moraš pisati molbu, a ako padneš i taj treći put, gubiš pravo studiranja na tom fakultetu i zato mislim da ne treba dodatno opterećivati studente plaćanjem.«

Tomislav Perušić

Prosvjedi i u Beogradu

Više od tisuću srbijanskih studenata blokiralo je u ponedjeljak promet u Nemanjinoj u Beogradu. Studenti jednako kao i kolege u Zagrebu, Puli, Rijeci i Splitu traže olakšice za upis u višu godinu studija.

Ljubav koja ostaje za povijest

»Svojim radom zadužili ste mnoge. Hvala vam za ljubav prema tamburi, koju ste nam godinama svjedočili i vjerno prenosili, kako nama, tako i onima koji dolaze poslije nas. Hvala za sve što ste učinili« – riječi su zahvale koju su članovi Subotičkog tamburaškog orkestra uputili svom voditelju

Koncert Subotičkog tamburaškog orkestra, upriličen povodom 50 godina rada njegova umjetničkog voditelja Stipana Jaramazovića, održan je tijekom dvije večeri – 19. i 23. studenoga. Obje večeri vijećnica Gradske kuće bila je ispunjena brojnom publikom, koja je i ovoga puta došla čuti nadaleko poznate zvuke subotičkih tambura.

Ujedno, posjetitelji su iskoristili priliku te uputili čestitke i zahvalu Jaramazoviću za njegov dosadašnji rad, očuvanje i produbljivanje tradicije tamburaške glazbe.

PROGRAM KONCERTA

Jedna od bitnih smjernica u radu Stipana Jaramazovića je obuka djece. Kroz Jaramazovićevu školu je prošlo preko tisuću članova koji su se dulje vrijeme zadržali u ovome orkestru. Pokazatelj ovoga rada je i Dječji tamburaški orkestar, koji je glazbom i otvorio ovaj koncert.

Program ovoga koncerta činile su skladbe koje su obilježile proteklih 50 godina rada. Jaramazović je surađivao s mnogim solistima, kako vokalnim, tako i instrumentalnim, mnogim zborovima, školama, crkvama, udrugama i institucijama, no, jedna od najvećih suradnji, koja je donijela najviše ploda te koja je najviše utjecala na širenje tamburaške glazbe je suradnja s dirigentom Zoranom Mulićem, skladateljem i profesorom na novosadskoj Muzičkoj akademiji. »Ne želim umanjiti niti jednu suradnju, niti jedan kontakt, jer je iza svake suradnje ostalo nešto za povijest. Ali ipak najveća i najplodnija suradnja je ono što smo uraditi sa Zoranom Mulićem. Njegov doprinos ovome orkestru i tamburaškoj glazbi općenito je neizbrisiv«, kaže Jaramazović. Upravo ovim povodom na koncertu su se našle i skladbe koje je za Subotički tamburaški orkestar napisao Zoran Mulić, a izvedene su na mnogim natjecanjima širom svijeta.

U proteklih 50 godina bilo je nebrojeno puno vokalnih solista koje je Jaramazović pratio. Bilo je među njima amatera, ali i profesio-

nalaca. Ovom prilikom nastupili su oni koji u posljednje vrijeme rade sa Subotičkim tamburaškim orkestrom – Josip Francišković, Marija Jaramazović, Antonija Piuković i Antun Letić – Nume. Svi su se predstavili s po jednom pjesmom po Jaramazovićevoj želji.

Za ovu priliku, pred kraj koncerta stalnom sastavu ovoga orkestra pridružili su se i nekadašnji članovi Subotičkog tamburaškog orkestra, koji sviraju u manjim orkestrima, u tamburaškim sastavima »Biseri«, »Hajo«, »Nesanica« i »Ravnica«.

Stipan Jaramazović kaže kako i dalje planira i želi raditi s ovim orkestrom, osobito s novim članovima, te da će i dalje svirati, ali se želi malo i odmoriti i ulogu koncert majstora predat će mladima.

NEIZBRISIV TRAG

Stipan Jaramazović je počeo svirati 1959. godine. Bio je član Omladinskog kulturno-umjetničkog društva »Mladost« u Subotici i Omladinskog kulturno-umjetničkog društva »Ivo Lola Ribar« u Beogradu, a 1976. godine sa skupinom zaljubljenika u tamburu osno-

Stipan Jaramazović

vao je Subotički tamburaški orkestar, gdje je bio predsjednik, član, i gdje je danas umjetnički voditelj. Obukom novih članova počinje se baviti 1982. godine, te na taj način započinje i svoju pedagošku praksu. Teško je precizno izbrojiti sve nastupe, ali brojka se vrti oko 2000 javnih nastupa. Bilo ih je najviše u Subotici, ali su se zvuci tambure zahvaljujući njegovom angažiranju čuli u svim republikama nekadašnje Jugoslavije, Mađarskoj, Austriji, Njemačkoj, Belgiji, Španjolskoj, Italiji, Poljskoj, na prostorima

nekadašnjeg Sovjetskog Saveza i u Izraelu.

Za ovih 50 godina rada Jaramazović je ostavio neizbrisiv trag i dao veliki doprinos tamburaškoj glazbi uopće. Dugogodišnje iskustvo dovedeno do savršenstva doprinijelo je činjenici da su subotički tamburaši nadaleko poznati i priznati. Usavršavanje tehnike sviranja na ovom instrumentu, kao i precizan i ujednačen ton, također je dio njegova rada.

Željka Vukov

Dječji tamburaški orkestar pod vodstvom Stipana Jaramazovića

Vokalna solistica Antonija Piuković

Budući »veliki« tamburaši

Nositelji ritma

Uskoro probni popis poljoprivrednih gospodarstava

Republički zavod za statistiku najavio je da će od 1. do 15. prosinca uraditi probni popis poljoprivrede u Srbiji, koji će biti temelj za izbor metoda i organizacije za redoviti popis u 2011. godini. Kako su najavili iz Zavoda, uzorak za probni popis bit će ukupno 530 poljoprivrednih gospodarstava, od čega 470 obiteljskih i 60 poduzetnika. Probni popis je dio projekta financiranog iz prepristupnih IPA fondova Europske Unije.

Prodaja imovine tvornice »29. novembar«

Agencija za privatizaciju objavila je oglas za prodaju stečajne imovine Industrije mesa i konzervi »29. novembar« DD iz Subotice. Predmet prodaje, izravnom pogodbom uz prikupljanje pismenih ponuda, su zalihe repromaterijala i gotovih proizvoda svrstanih u dvije cjeline.

Repromaterijal je procijenjen na milijun i 120 tisuća dinara, a gotovi proizvodi na nešto više od 500 tisuća dinara. Procijenjena vrijednost nije minimalno prihvatljiva, niti je na drugi način obvezujuća za ponuđača. Pravo sudjelovanja imaju sve pravne i fizičke osobe koje otkupe dokumentaciju i uplate novčane iznose za sudjelovanje na prodaji ili polože bankarsku garanciju do 3. prosinca. Otvaranje pismenih ponuda održat će se 10. prosinca u prostorijama tvornice »29. novembar« u Subotici.

Tečaj za vinogradare

Sekcija vinara i vinogradara sjevera Vojvodine priredit će u siječnju, na Paliću, tečaj na kome će proizvođači steći potrebne kvalifikacije za nastavak proizvodnje u skladu s novim Zakonom o proizvodnji

vina i alkoholnih pića. Naime, novi zakon obvezuje proizvođače vina na upošljavanje enologa, što je trenutačno deficitarna struka, a osim toga, za male proizvođače predstavlja i značajni trošak u poslovanju. Na tečaju u trajanju od 50 nastavnih sati koje će držati profesori iz Kecskemeta, vinari će dobiti potrebno znanje u obavljanju ovog posla, a uspješno položen završni ispit omogućit će vinarima nesmetano daljnje bavljenje svojim poslom.

ARSEN U VODI NIJE ŠTETAN PO ZDRAVLJE?

Žuta voda Subotice

Najveći grad na sjeveru Bačke, Subotica, europska je metropola samoubojica. Nitko ne može sa sigurnošću tvrditi što nagoni ljude da sami sebi oduzmu život. Mišljenja stručnjaka su različita, a svojevremeno je subotički psihijatar dr. *Branislav Đorđević* izašao s tezom da je uzrok povećanom broju suicida arsen u vodi, koji je organskog porijekla. Đorđević se ovim istraživanjima bavi sa svojim timom stručnjaka od 1996. godine.

U Karpatskom basenu, nekadašnjoj Panonskoj nizini koja obuhvaća prostor Bačke u Srbiji i južnu Mađarsku, u sirovoj vodi ima arsena, amonijaka i željeza, koji su geološkog porijekla. Subotičani su ranijih godina pili vodu s po 0,10 miligrama arsena u litri, a od kada je izgrađena tvornica vode razina arsena se spušta na 0,01 miligram arsena po litri, koliko propisuju europski standardi. Problem predstavljaju i prigradska naselja u okolini Subotice, gdje se stanovništvo opskrbljuje vodom iz arteških bunara. Đorđević tvrdi kako je dokazano da povećana koncentracija arsena u vodi u organizmu smanjuje razinu koncentracije serotina u mozgu, koji je bitan jer utječe na raspoloženje ljudi.

UTJECAJ VODE NA ZDRAVLJE LJUDI

»Sigurno je da je Agencija za istraživanje raka utvrdila povećanu vezu između raka kože, mokraćnog mjehura, pluća, bubrega i jetra kod onih koji duže razdoblje konzumiraju znatne koncentracije arsena i to ne samo iz vode za piće, jer

ona samo dijelom doprinosi unosu arsena. Što se tiče utjecaja na živčani sustav – ne bih komentirala, ali prema podacima, tamo gdje je zabilježena povećana koncentracija arsena pojavio se arseni polinuritis«, kaže *Zorica Mamužić-Kukić*, načelnica odjela humane ekologije u Zavodu za javno zdravlje, Subotica.

Sada je već poznato kako voda itekako utječe na zdravlje ljudi i da zagađena voda može biti uzrok mnogih bolesti. Zagađena voda utječe na varenje, bubrege, središnji živčani sustav, bolesti kože, može biti kancerogena.

»Kod nas nisu rađene prave toksikološke studije, što se tiče utjecaja arsena na zdravlje ljudi. Nije samo kod nas problem, nego i u Mađarskoj, Rumunjskoj, Španjolskoj, Grčkoj, Njemačkoj. Bitno je da je neorganski arsen svrstan u prvu grupu kancerogena, izazivača raka, na osnovi Međunarodne agencije za istraživanje raka. Naš Pravilnik o higijenskoj ispravnosti vode predviđa ispitivanje ukupnog arsena, odnosno organskog i neorganskog, i taj neorganski dio je proglašen kancerogenim. Maksimalno dopuštena koncentracija arsena u vodi, prema našem Pravilniku o higijenskoj ispravnosti vode za piće, odgovara europskim standardima i to je 10 mikrograma po litri vode«, objašnjava *Zorica Mamužić-Kukić*.

KONTROLE U PRIGRADSKIM NASELJIMA

Voda prigradskih naselja redovito se kontrolira onim potrošačima

koji su priključeni na seoski vodovod. *Jelena Janković*, koja živi na Bikovu, selu u blizini Subotice, kaže kako oni ne smiju piti vodu iz bunara, jer je zagađena.

»U Osnovnoj školi 'Sveti Sava' u Bikovu primijećena je mikrobiološka neispravnost i fekalno zagađenje vode. Ovdje nije riječ o gradskom vodovodu, nego o starim sustavima. Mikrobiološki u prigradskim naseljima imamo 20 posto neispravnih uzoraka, što je daleko više od preporuka Svjetske zdravstvene organizacije, koja za zdravstveno sigurne vode smatra one s mikrobiološkom neispravnošću ispod pet posto. Ono što je olakšavajuća okolnost je da je u preko 80 posto slučajeva riječ o povećanom broju aerobnih mezofilnih bakterija, koje nisu opasne za zdravlje konzumenata, ali govore o čistoći distributivnog sustava i predstavljaju alarm za preuzimanje preventivnih mjera, klorisanje sustava da bi se održali sigurnim«, objašnjava *Zorica Mamužić-Kukić*. Općina Subotica početkom devedesetih je godina napravila tvornicu vode i vodu koja se dobiva iz bušenih bunara dovela je do nivoa sigurnog korištenja. Tada je količina arsena u vodi odgovarala Pravilniku o ispravnosti vode za piće u pogledu kemijskog sastava. »Subotica je 80 posto prekrivena prerađenom vodom, ima 30 aktivnih bunara i radi se prva i drugostupanjska prerada sirove vode s arsenom i željezom. Koncentracija arsena u sirovoj vodi je stalna (0,07 miligrama po litri), u Čantaviru nema arsena, ali ima amonijaka. Veoma je bitno reći kako nije u pitanju zagađenje, jer su naše vode

takve. Bunari se nalaze do 200 metara dubine, a individualni do 50 metara. Različita su mišljenja koliko ćemo imati vode, naše generacije neće imati problema, ali se voda mora štedjeti«, objašnjava šefica laboratorija JKP »Vodovod i kanalizacija« *Renata Novak*.

DOVOLJNE KOLIČINE PODZEMNIH VODA

U geološkom smislu Subotica je na spoju pješčara i lesne zaravn, osnovna građa tla su kvartalni eolski sedimenti. Najvažnije zalihe podzemne vode za piće nalaze se na dubini od 150 do 200 metara. Podzemne vode u Subotici su zadovoljavajuće kvalitete. U Javnom komunalnom poduzeću »Vodovod i kanalizacija« kažu kako racionalnim korištenjem ovog resursa možemo smanjiti potrošnju vode i time olakšati rad vodovodnog sustava. Na osnovi činjenice da Subotica s okolicom i mađarski grad Segedin koriste isti vodni resurs, srpska i mađarska strana su realizirale projekt »Sudehstra«, što znači održivo mađarsko-srpsko upravljanje rezervama vode.

»Podzemne vode se prihranjuju rijekama Dunav i Tisa. U tijeku je izrada elaborata koji bi trebao dati odgovor na pitanje – kakva je kvaliteta vode i koliko je imamo? Kemijski i bakteriološki kvaliteta je veoma dobra, jer se u našoj vodi nalazi višak elemenata željeza, amonijaka i arsena. Na kvalitetu ne utječe čovjek. Željezo se nalazi u obliku soli i geološkog je podrijetla, stvara talog i smeta pri distribuciji vode, amonijak smeta u dodiru sa zrakom, arsen je geološkog podrijetla«, kaže *Ildikó Sölsösi*, voditeljica sektora vodoopskrbe u JKP »Vodovod i kanalizacija«.

S. Iršević

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

JKP Суботичке пијаце
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

27 studenoga 2009.

Cijene padaju, prodaja slabo raste

Stručnjaci na okruglim stolovima u Zagrebu i Beogradu ocijenili kako je daljnji pad cijena stanova, kuća i lokala neminovan, a da će sadašnje visoke cijene zadržati samo najkvalitetnije nekretnosti na najboljim lokacijama u centru gradova

Kao što se i najavljivalo u vrijeme obznanjivanja svjetske ekonomske recesije, prvo se na udaru našlo tržište nekretnosti. Samo u posljednjih godinu dana, od konca 2008. do danas, cijene nekretnosti u regiji pale su za 11 posto. Ako se tome pridoda i dodatna korekcija cijena naniže od još 5 do 10 posto, koja se postiže konkretnim ugovaranjem svake kupoprodaje, zaključak je da su stanovi, kuće i lokali u Srbiji, Hrvatskoj i drugim okolnim zemljama sada jeftiniji za petinu, u odnosu na razdoblje uoči krize.

Na prošli tjedan održanom okruglom stolu savjetnika hrvatskog tržišta nekretnosti u Zagrebu, kao i na okruglom stolu u okviru sajma graditeljstva, održanog nekako u isto vrijeme u Beogradu, stručnjaci su se složili da je daljnji pad cijena neminovan, pogotovo na manje traženim lokacijama u gradovima, ali da će novoizgrađeni stanovi u središtu gradova, dakle najkvalitetniji stanovi, u mjesecima koji dolaze doživjeti tek minimalno pojeftinjenje.

GRAĐEVINARSTVO U KRIZI

S druge strane, podaci dostupni javnosti pokazuju kako opći pad cijena nekretnosti nije značajno povećao njihovu prodaju. U odnosu na ranije razdoblje, broj sklopljenih kupoprodajnih ugovora u Hrvatskoj ove je godine bio veći

samo za 15 posto, a kupovani su uglavnom manji i jeftiniji stanovi. Ovakvom stanju, dakle tek umjerenom porastu kupovine i pokraj pada cijena, kumovala je i restriktivna kreditna politika banaka, a bez dostupnih stambenih kredita, slažu se svi, neće biti niti značajnijeg oporavka tržišta.

Prosječna tražena cijena stanova u Zagrebu iznosi 1900 eura po četvornom metru, pri čemu su i dalje najskuplji stanovi u centru grada, s prosjekom od 2344 eura. Cijene kuća su i dalje osjetno jeftinije i u prosjeku su 1306 eura po četvornom metru, što je razina iz travnja 2007. Na Jadranu je prosječna cijena vikendica i apartmana 1994 eura po četvornom metru, a kuća 1521 euro. Cijena stanova u Beogradu slična je cijena u Zagrebu i kreće se, ovisno o lokaciji, od 1600 do 2200 eura po četvornom metru, dok luksuzni stanovi postižu i veće cijene.

Cijene stanova u Srbiji u proteklih su godinu dana pale također za 10 posto. Na okruglom stolu u okviru Međunarodnog sajma nekretnosti i investicija Berle u Beogradu početkom mjeseca, rečeno je kako trenutačno nije moguće veće pojeftinjenje, jer bi i pokraj svih ušteda u projektiranju i gradnji, veće sniženje ugrozilo buduće investicije. Kako poznavatelji prilika ističu, cijene stanova ne mogu više padati, jer i pokraj smanjene tražnje ponuda nije odgovarajuća,

Puno je započetih, a nezavršenih gradnji i nadogradnji: jedna od zgrada u Subotici

a i banke su postale osjetljivije na rizik pa su pooštrile uvjete davanja kredita. Zbog toga, u idućih godinu dana stanovi će se uglavnom kupovati za gotovinu, a ako kriza potraje, najlošije bi prošlo građevinarstvo, jer bi došlo do gašenja velikog broja manjih građevinskih tvrtki, a one čine oko 70 posto tržišta nekretnosti u Beogradu i drugim gradovima u Srbiji. Dodatni problem izaziva i veliki broj započetih, a nezavršenih gradilišta.

RAZLIČITO OD GRADA DO GRADA

Od domaćih gradova, tržište nekretnosti najviše bi moglo biti po-

gođeno u Novom Sadu, gdje su posljednjih godina cijene stanova doživjele vrtoglave iznose, dok u ostalim gradovima takvog nupuhavanja cijena nije bilo. U Kragujevcu, recimo, gdje se očekuje investicija talijanskog Fiata, a prema tome i rast kupovne moći stanovništva, cijene stanova su ovih dana i povećane i kreću se između 800 i 1400 eura po četvornom metru. Cijena četvornog metra novoizgrađenih stanova u centru Niša kreće se od 1000 do 1200 eura, a na periferiji grada od 700 do 800 eura. U Novom Sadu za useljiv stan u centru plaća se od 1500 do 1800 eura, a na periferiji od 1250 do 1300 eura.

U Subotici stanovi u starijim zgradama mogu se kupiti za cijenu od 630 do 750 eura po četvornom metru, ovisno o lokaciji, dok je novogradnja između 800 i 900 eura, a do prije godinu dana bila je oko 1000 eura.

»Nešto su niže cijene, ali ni to nije dovoljno da se značajnije povećava promet«, kaže vlasnica jedne subotičke agencije za trgovinu nekretnostima. »Ranije se dešavalo da jednosobne stanove prodamo isti dan kad ih stavimo u promet, a sada ih mjesecima prodajemo. Prodavači čak sami kažu da snizimo cijenu, samo da bi došli do novca. Snizili smo i provizije na minimum, od ranije je niži porez na prepis, ali ipak tržište kao da stoji.«

Z. Perušić

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

NASELJA BAČKE U POVIJESTI (19.)

Stanovnici Bačke u srednjem vijeku (1. dio)

Piše: mr. Zsombor Szabó

Kada istraživač graditeljske prošlosti vidi u ruševinama, a monumentalnu građevinu poput tvrđave u Baču, neizbježno je da postavi sebi pitanje, tko su bili ti ljudi koji su to izgradili?

Glava apostola, Budimska tvrđava XIV. stoljeće

li? Na ovo pitanje u okviru jednog feljtona ograničenog opsega i prostora, vrlo je teško odgovoriti. Zato ćemo krenuti »in medias res«, smatrajući kako je neophodno konstatirati nekoliko polaznih činjenica.

Francuska građanska revolucija osim izreke »o mračnom srednjem vijeku« iznjedrila je i pojmove: država, nacija, ali i nacionalizam, šovinizam. U srednjem vijeku nisu postojale države u kakvim mi danas živimo, nego su postojale kraljevine, carevine, kneževine. Nisu postojale niti nacije kojima pripadamo, postojali su narodi raznog etničkog podrijetla, raznih konfesija. Postojali su kraljevi, koji su se iz političkih razloga uglavnom ženili princezama iz udaljenih kraljevstava nekadašnje Europe, koji su svrstani u razne kraljevske kuće. Pokraj njih i za njih, živjeli su i mali, samo u poreznim popisima spomenuti ljudi, koji su svojim svakodnevnim radom omogućili da kraljevstva funkcioniraju i po mogućnosti napreduju. O tim malim ljudima će pokušati pisati u nastavku feljtona.

SREDNJOVJEKOVNA UGARSKA KAO NOVOVJEKOVNA AMERIKA?

Jedan nepoznati francuski dominikanac početkom XIV. stoljeća, 1308. godine, u svom djelu Opis istočne Europe piše: »U zemlji (Ugarskoj) postoji deset gradova, a u Dalmaciji pet, ali ima jako mnogo opiduma... U ovoj zemlji postoji mnogo manjih gradova, tvrđava i kaštela, kao i bezbroj sela, ali usprkos ovome, zbog veličine kraljevstva izgleda skoro prazna!« I raniji putopisci, bili oni križari ili arapski trgovci, opisuju Ugarsku kao bogatu, plodnu, skoro nenastanjenu zemlju. Kao da su ohrabivali koloniste da dođu i da se nasele i žive ugodno. Naseljenici su »prihvatili« ove pozive i dolazili su iz svih krajeva Europe. U dokumentima ih nazivaju »hospesici«, gosti, a zapravo su bili kolonisti.

Prvi doseljenici se pojavljuju već u doba kralja sv. *Istvána I.*, s teritorijom Francuske i Belgije (Valonci). On ih je angažirao kao plaćenike, svoje tjelohranitelje, a dolazili su sa sjevera i nazivali su ih Varjazima. Druga velika grupa 1150. godine dolazi iz Flandrije i iz doline Rajne. Govorili su germanskim jezikom, a Mađari su ih zvali Sasima. Bilo je gostiju i s Istoka. U Bačkoj su postojala npr. dva naselja na prostoru današnjeg Apatina i Čuroga pokraj Tise, u kojima su živjeli arapski trgovci, nazvani Saraceni islamske vjere. Ima tragova i naroda židovske vjere u mjestu Čelarevo. Jednom riječju u srednjovjekovnu ugarsku kraljevinu dolazili su i živjeli ljudi s istoka i sa zapada, šarolikog etničkog podrijetla, koji su pripadali raznim konfesijama. Znači Ugarska je tada bila imigrantska zemlja, kao što je u novom vijeku bila Amerika, u koju je samo iz Ugarske emigriralo 7 milijuna ljudi u XIX. i XX. stoljeću.

ČIME SU SE BAVILI GOSTI, DOŠLJACI?

Dominantni stav znanstvenika je da su, kada su Ugarska i njima pridružena plemena došla u Karpatски bazen, pripadali religiji koju nazivamo šamanizam. Ovo

ne isključuje mogućnost da nisu bili upoznati s tri tada dominantna monoteistička religijska pravca: kršćanstvom, islamom i judaizmom. U kristijanizaciju novopristiglog stanovništva prvo su krenule misije iz Bizanta, *Čiril* i *Metod*, koji su se dokumentirano susreli s Ugarsima. *Geza*, Otac sv. *Istvána I.* se okrenuo i zapadnoj Europi, pa su misionari počeli dolaziti uglavnom iz Njemačkog carstva. Prvi ugarski biskupi su bili Nijemci, a kasnije se i svećenstvo iz Italije i Francuske

korist, da s pravom mogu stajati na šestom mjestu kraljevskog dostojanstva... zemlja s jednim jezikom i jednim običajem je slaba i ranjiva. Zato ti naređujem sine, da pridošlice s dobrim namjerama podržavaš i cijeniš, kako bi kod tebe radije boravili, nego stanovali.« Naravno, niti svećenici ili hospesici, bili oni ratnici-vitezovi, zanatlije, trgovci ili obični zemljodjelci, nisu dolazili besplatno. Kralj ih je mamio posebnim privilegijama, kao i darovima u zemljišnim posjedima, toga je bilo

Kamen iz Arače, svećenik diže ruku na blagoslov, XII. stoljeće

uključilo u proces kristijanizacije. Dolazili su i monasi: benediktinci, agustinci, cisterciiti. Oni su narod osim vjeri, podučavali i onovremenim naprednim tehnologijama iz poljoprivrede. Srijemsko vino je postalo čuveno zahvaljujući monasima iz Francuske i Italije.

U »Poukama svetog *Istvána* sinu Imreu«, koju možemo nazvati i kao »deset zapovijedi principa vladanja«, u šestoj pouci se kaže: »Gosti i pridošlice donose tako veliku

na pretek. S plemićima i vitezovima dolazile su i njihove obitelji, sluge, oružana pratnja. Zanatlije su isto dolazile s obiteljima, neki su ostali trajno, a neki su se vraćali nazad, a mnogi su izginuli prilikom najezde Tatara, tako da je sredinom XIII. stoljeća pokrenuta nova »kampanja« naseljavanja u Ugarsku.

**U sljedećem nastavku:
Stanovnici Bačke
u srednjem vijeku (2. dio)**

SMJENA GRADONAČELNIKA U SOMBORU

Nemanja Delić umjesto Dušana Jovića

Gradonačelnik Sombora *Dušan Jović* smijenjen je, a na njegovo mjesto izabran je *Nemanja Delić*, dosadašnji predsjednik Skupštine Grada. Epilog je to posljednje sjednice somborskog parlamenta, održane u utorak, 17. studenoga.

Na samom početku zasjedanja predsjednik Skupštine Grada Nemanja Delić podnio je ostavku, a ovlašteni predstavnici predložili su dva kandidata za predsjednika Skupštine Grada Sombora – *Zlatka Risteskog* (SRS) i *Sinišu Lazića* (DS). Većinom glasova za prvog čovjeka somborskog parlamenta izabran je Siniša Lazić, aktualni potpredsjednik Skupštine AP Vojvodine i predsjednik općinskog odbora Demokratske stranke u Somboru.

Veljko Stojnović će i dalje obnašati dužnost zamjenika gra-

donačelnika, dok su za članove Gradskog vijeća ponovno izabrani: *Srdan Aleksić*, *Akoš Elvedi*, *Radislav Jelačić*, *Branislav Jerezić*, *Ljubomir Lilić*, *Mata Mata-rić*, *dr. Lazar Račić*, *Čaba Sakač* i *Slobodan Selakov*.

Bivši gradonačelnik Sombora Dušan Jović dan kasnije je na konferenciji za medije izjavio kako je svoj posao obavljao u skladu sa zakonom i statutom grada, a ako to nekome ne odgovara, ili ako je napravio propuste, postoje tijela koji će to istražiti, rekao je.

Novi gradonačelnik Sombora Nemanja Delić u ponedjeljak je sazvao prvu konferenciju za novinare na kojoj je iznio kraću retrospektivu onoga što je do sada urađeno i planove za budućnost. Podsjetio je kako je u Somboru realizirano dosta projekata iz Fon-

da za kapitalna ulaganja AP Vojvodine: u 2007. godini 14, a u 2008. osmoj 29 projekata, te da se mnogo radilo u oblasti infrastrukture. Također, sredstvima proračuna grada Sombora urađeni su građevinski zahvati na 15 domova zdravlja u selima i 5 u gradu Somboru, obnovljeni su i mnogi sportski objekti. Delić je naveo kako Direkcija za izgradnju grada radi punim kapacitetom, te da je u mnogim ulicama obavljen rekonstrukcija ili presvlačenje kolovoza, a urađena je i javna rasvjeta oko cijeloga vijenca. Ono što preostaje je završetak Glavne ulice, rekonstrukcija javne rasvjete, izrada daljnje projektne dokumentacije za završetak obilaznice i cesta ka graničnim prijelazima prema Hrvatskoj i Mađarskoj.

Nemanja Delić

Gradonačelnik je najavio kako ovih dana počinje izgradnja uslužnog centra kojeg već imaju mnoge lokalne samouprave u našoj zemlji, gdje će građani na jednom mjestu moći obavljati svoje poslove uz pojednostavljenu proceduru.

Zlatko Gorjanac

HUMANITARNI KONCERT ZA HOSANU IZ STAROG ŽEDNIKA

Pružiti ruku nevoljniku

»**B**ijah u nevolji – pružite mi ruku«, naziv je humanitarnog koncerta održanog prošle nedjelje u crkvi Svetog Križa u Somboru, priređenog kao pomoć Zajednici za pomoć ovisnicima »Hosana« u Starom Žedniku. Ovisnost, kuga današnjice, vreba na svakom koraku, osobito mlada čovjeka, a onome koji u nju zapadne potrebna je pomoć, jer sam se ovisnik teško može izvući iz gliba droge. To je primijetio i vlč. dr. *Marinko Stantić* koji je osnovao zajednicu »Hosana« u Starom Žedniku, isprva kao ogranak zajednice »Milosrdni otac« u Međugorju, a danas zajednica djeluje kao samostalna. Za život i opstanak zajednice potrebna su ogromna sredstva, stoga je svojim radom pomažu sami štićenici, kao i donatori kojih nikad nije dosta. Jedan mali oblik pomoći su i humanitarni koncerti, koje organizira neumorni velečasni Marinko.

I ovoga puta je pjesma privukla brojne vjernike u crkvu Svetog

Križa, ali i humanost i želja za pomoći drugome. Program kojeg je vodio velečasni Marinko otvorila

ravanjem *Ane Čavrgov*, s kojima su i nazočni u crkvi zapjevali. Potresno je bilo svjedočanstvo

dokaz da droga ne bira i, nažalost, svatko može postati ovisnik. Mirza je na putu izliječenja u zajednici »Hosana«, a njegovo hrabro svjedočanstvo, koje je mnogima natjeralo suze na oči, nazočni su nagradili burnim pljeskom. Svoje svjedočanstvo je iznijela i majka ovisnika *Gordana Pejinović*, a lijep kulturno-umjetnički program upotpunila je ženska pjevačka skupina KUDH-a »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, kao i pjevačka skupina HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora. *Dejana Jakšić* i *Miloš Jevtić*, članovi recitatorske sekcije HKUD-a »Vladimir Nazor«, recitali su pjesme. Koncert je završen pjesmom »Dajmo hvalu Gospodu«, koja je na neki način bila zahvala za mlade i dobre ljude koji su na putu izliječenja, kao i hvala za njihove dobrotvore, a prvenstveno kao velika hvala Bogu, stoga su je svi izvođači i nazočni u crkvi Svetog Križa tako zdušno otpjevali.

Z. Gorjanac

Ženska pjevačka skupina KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora na koncertu

su djeca iz Osnovne škole »Matko Vuković« iz Subotice, a izveli su scenski prikaz molitve Očenaša. Uslijedile su izvedbe dječjeg tamburaškog orkestra iz Subotice pod

mladog štićenika zajednice *Mirze Huma* iz Mostara, koji dolazi iz dobrostojeće obitelji u kojoj su ga roditelji lijepo odgojili, a ipak je upao u svijet ovisnosti, što je

AKTIVNOSTI HKPD-A »STANISLAV PREPREK«

Novo proljeće novosadske udruge

Dobivanjem rješenja krenulo se s revitalizacijom društva, te je nanovo udahnut život ovom društvu. Aktivnosti su išle u pravcu obnove dramske sekcije, tiskan je zbornik pjesama, a pokrenuli smo i akciju za upis djece dobi od 2-14 godina, kaže predsjednik društva Marijan Sabljak

Marijan Sabljak

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo, koje nosi ime velikana naše književnosti *Stanislava Prepreka*, već dugo postoji i djeluje na teritoriju Novog Sada. Društvo izvjesno vrijeme nije bilo u punoj funkciji, stoga su s raznih strana postavljena pitanja o njihovom radu, postojanju...

U razgovoru, u krugu svoga doma, predsjednik HKPD-a »Stanislav Preprek« *Marijan Sabljak* uputio nas je u planirane aktivnosti ovog društva za dolazeće razdoblje.

Kakva je sada situacija u HKPD-u »Stanislav Preprek«?

Od ponovnog dobivanja rješenja o radu, koje sadrži i statutarne promjene vezane uz promjenu predsjednika i sjedišta, društvo je nastavilo rad. Rad se velikim dijelom odvijao oko književnog kluba, a samim dobivanjem rješenja krenulo se s revitalizacijom društva, udahnut je život nanovo ovom društvu. Aktivnosti su išle u smjeru obnove dramske sekcije, tiskanja zbornika pjesama čiji su autori članovi društva, a posvećen je »Preprekovom proljeću«. Pokrenuli smo akciju za upis djece dobi od 2-14 godina u likovne, literarne, lutkarsko-dramske, glazbene i plesne sekcije. Ove sekcije se organiziraju prema sposobnostima i dobi djece. Inicijatori ove akcije su naši članovi koji svoj rad obavljaju na volonterskoj osnovi. Namjera je da djeca sudjeluju na raznim natjecanjima i da to ide u pravcu osposobljavanja djece za sadržajni život. Postoje namjere da se aktiviraju još neke sekcije predviđene statutom, ali moramo prvo riješiti ove sadašnje probleme, jer nemamo dovoljno novca.

Veliki je problem bio prostor u kome bi se održavale aktivnosti društva. Što se dešava po tom pitanju?

Naše aktivnosti se sad odvijaju u dobivenom prostoru koji se nalazi na adresi Cara Dušana br. 4. To je prostor koji pripada franjevačkoj crkvi svetog Ivana Kapistrana, po-

Upis djece

Obavještavaju se roditelji i djeca da Hrvatsko kulturno-umjetničko prosvjetno društvo »Stanislav Preprek« Novi Sad, Cara Dušana 4, upisuje djecu u dobi od 2 do 14 godina u sekcije: likovnu, literarnu, lutkarsko-dramsku, glazbenu i plesnu. Rad s djecom odvija se kroz radionice ovisno o sklonosti i uzrastu djece, kao i kroz sudjelovanja na natječajima, izložbama i gostovanjima. Istovremeno se otvara mogućnost rekreacije odraslih. Prva radionica je likovna za učenike od 1. do 8. razreda osnovne škole, u okviru koje će se održati natječaj na temu »Moja omiljena životinja«. Informacije i prijave na telefon predsjednika društva Marijana Sabljaka 064/ 317-6464.

kraj kojeg imamo i veliku dvoranu koju povremeno možemo koristiti. Taj prostor je značajan za naš budući rad.

Kakvi su vam daljnji planovi?

Ovoga tjedna iz tiska treba izaći zbirka pjesama koja nosi naziv »Preprekovo proljeće«. Također, treba obaviti i konačan dogovor u svezi s profesionalnim redateljem za dramsku sekciju, koji bi trebao režirati suvremenu dramu »Atentatori« *Tomislava Zajca*. Intencija je da, kada društvo ojača i kada se stvore povoljniji uvjeti za djelovanje, glazbena sekcija predloži i nagradu »Preprekovo proljeće« na razini AP Vojvodine za klasičnu glazbu, gdje bi Skupština APV bila pozvana biti pokrovitelj.

Ukupne aktivnosti društva umnogome ovise o raspoloživom novcu, jer ove godine još nismo

dobili nikakvu uplatu i sve što smo financirali bilo je iz osobnih sredstava. Zbog trenutačne nepovoljne gospodarske situacije nismo niti očekivali puno, ali izostali su i priljevi od donacija bilo koje vrste kao i prilozima, tako da smo bili okrenuti sebi i svojim sredstvima, koja su nedovoljna.

Bez obzira na postojeću situaciju, ipak moram naglasiti kako nje- gujemo iznimno dobru suradnju s Pokrajinskim zavodom za kulturu koji ima veliko razumijevanje za naše stanje i trudi se da svi dobiju šansu.

Same okolnosti ne idu nam naruku, ali je bitno da društvo odolijeva poteškoćama, nastavlja s radom i tako pronosi i slavi ime Stanislava Prepreka.

Ankica Jukić-Mandić

OTKRIVEN ORIGINAL DO SADA NEPOZNATE SKLADBE DR. JOSIPA ANDRIĆA NASTALE PRIJE 50 GODINA

Zdravo Marijo za Plavnu

Među zanimljivim knjigama i bilješkama o radu župe sv. Jakova u Plavni, koje je vlč. *Josip Štefković* pronašao u arhivu, našla se i jedna do sada nepoznata skladba dr. *Josipa Andrića* napisana penkalom na listovima školske kajdanke. Na prvoj je strani dr. Andrić napisao svoje ime i naslov skladbe: »Zdravo Marijo za Plavnu, crkvena pisma s orguljama«. To je, ustvari, uglazbljena molitva, a njezin tvorac ni ovoga puta nije zaboravio napisati točno mjesto i vrijeme nastanka skladbe: u Plavni, 13. prosinca 1959.

Pjesma je brižljivo napisana u C-duru sa svim potrebnim glazbenim oznakama, ali i sa zanimljivim modulacijama, kao što to zahtijeva ovako lijepa molitva Majci Božjoj. Namijenjena je za jedan glas i orgulje, a dr. Andrić možda nije niti slutio da će se ova skladba zapjevati u Plavni tek nakon 50 godina.

Josip Andrić je polovicom prošlog stoljeća često boravio u Plavni i koristio je svaki trenutak da pomogne kantoru i crkvenom zboru. On je podučavao kantora u sviranju te odabirao i pisao note crkvenih pjesama prema mogućnostima zbora.

Boraveći u mnogim malim mjestima Andrić se želio svima odužiti i u znak zahvalnosti stvoriti im neko umjetničko djelo. On je opsežno koristio svoje talente i, stvarajući za puk, nije pri tome snizio svoju intelektualnu razinu i umjetničku vrijednost, nego je želio priprastu srca naroda dignuti prema pravoj vrijednosti. Plavanci su mu za to zahvalni, a njegova Zdravo Marija od sada će se, nakon pedeset godina od svoga nastanka, pjevanjem »dvostruko« moliti u župnoj crkvi sv. Jakova u Plavni.

Z. Pelajić

VOJVOĐANSKA TURNEJA HVARSKOG PUČKOG KAZALIŠTA ZAPOČELA U ZEMUNU

Progovaranje glasa povijesti

Drevni tekst i gromko glasanje jezika u kojem su akteri uživali isto koliko i publika, u okviru prve predstave, kao i jednostavna ali efektna vizualnost koja dočarava život pokraj mora i s morem, u okviru druge predstave, čine neoporiv most između publike i glumaca

Hvarsko pučko kazalište je, u okviru turneje u Vojvodini, 21. studenoga gostovalo u Zemunu. Dvije predstave – »Prikazanje života svetoga Lovrinca mučenika« nepoznatog autora i »Ribanje i ribarsko prigovaranje« *Petra Hektorovića* – kojima se ovo kazalište po prvi put predstavilo zemunskoj publici, odigrane su u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije i kazalištu »Pinokio«, a na inicijativu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i zemunskog dekana i župnika *Joze Duspare*.

Hvarsko pučko kazalište prvi se put javlja 1969. godine. Dugi

Marina Carića, danas nažalost pokojnog. Prvi zapisi ove predstave datiraju iz 15. stoljeća, no pouzdano se zna kako tradicija igranja ove predstave seže u 14., pa čak i u 13. stoljeće. Uvjerljiv je bio nastup glumačke ekipe koja se potrudila publici približiti životni put jednog mučenika. Realistične scene, koje se odnose na način na koji je sveti Lovrinc bio mučen i iskušavan od strane mračnih sila koje su ga okruživale, zatim vjerni pokušaj rekonstrukcije srednjovjekovnog kazališta u kome muškarci glume i muške i ženske uloge, glavni su argumenti zbog kojih je pozornost publike bila svih 50-ak minuta trajanja predstave usmjerena

Njega nakon smrti anđeli uzdižu u rajsku slavu. Jasni scenski znakovi, kao što je navlačenje kapuljače kao simbol smrti i ulazak u crkvu kao simbol uzašašća na nebo, pučki izričaj koji karakterizira bogatu baštinu hrvatskog književnog renesansnog doba, jednostavni zvonki stihovi na arhaičnom hvarskom narječju, elementi su predstave koji su zemunsku publiku ostavili bez daha.

RIBANJE I RIBARSKO PRIGOVARANJE

Druge predstava koja je izvedena u kazalištu »Pinokio« – »Ribanje i ribarsko prigovaranje« *Petra Hek-*

od kojih je svaki nosio neku poruku u sebi.

Veoma bitan element vezan uz obje predstave, a koji je davao svečani ton kojim su odisali i župna crkva i kazalište u kojima su se one odigravale, a jednako tako i osjećaj povezanosti s glumcima, jest čistoća i ljepota njihovih glasova.

Moglo bi se reći kako je kroz ove dvije prikazane predstave progovorio glas povijesti i glas jednog kraja Hrvatske. Drevni tekst i gromko glasanje jezika u kojem su akteri uživali isto koliko i publika, u okviru prve predstave, kao i jednostavna ali efektna vizualnost koja dočarava život pokraj mora i s morem, u okviru druge predstave,

U crkvi: Prikazanje života svetoga Lovrinca mučenika

U kazalištu »Pinokio«: Ribanje i ribarsko prigovaranje

niz godina prije i poslije sezone 1971./72., članovi ovoga kazališta djeluju u okviru KUD-a »Dr. Orest Žunković«, a kazalište se osamostaljuje ratne 1991. Ovo kazalište je nastalo okupljanjem hvarskih studenata, glumaca-amatera u Zagrebu, koji su nastupajući na festivalima hrvatskih kazališnih amatera pobrali brojna priznanja, a njihove predstave ocijenjene kao najbolje.

PRIKAZANJE ŽIVOTA SVETOGA LOVRINCA MUČENIKA

Predstava koja je prva izvedena u okviru gostovanja u Zemunu, nakon večernje svete mise i uvodnog pozdrava župnika *Joze Duspare*, bila je »Prikazanje života svetoga Lovrinca mučenika« redatelja

na na samu srž sadržaja i na fantastične popratne efekte u okviru predstave.

Samo razdoblje u koje je smještena radnja, kada nije bilo sredstava za pripremanje predstava ovoga tipa, a zbog čega su nastale brojne udruge (bratovštine) zanatlija (danas su to u Hvaru Bili i Crni bratimi), daje pečat jednostavnosti samom sadržaju. Rimljani (Crni bratimi) slave svoje poganske bogove i progone kršćane (Bile bratime), ali oni, usprkos opasnosti da svakoga momenta mogu izgubiti život, ispovijedaju svoju vjeru. Sveti Lovrinc, koji svoj ovozemaljski put završava na lomači, prije čega je bio najsurovije fizički mučen, slaveći i tada Boga, doprinosi tome da mnogi pogani budu privučeni kršćanskoj zajednici.

torovića – započinje u maloj kobilici, a nastavlja se kao trodnevni pjesnikov izlet brodom do Šolte i natrag. Ova predstava ispunjava sve najviše glumačke standarde. U njoj se kroz jednostavnost, živopisni opis svakodnevnog života Hvarana, ljepotu raznolikosti likova i plovību kroz stoljeća hrvatske kulture smjenjuju putnici koji su zapravo obični ribari, čakavci koji na scenu donose miris i zvuk mora. Pjevajući tiho karakteristične mediteranske pjesme, glumci su publici približili svu radost i tugu života na jednom otoku. Veliki broj rekvizita poput bačvi, vina, mjehovala, ribarskih mreža i sl. upotpunjavao je cjelokupni ugođaj, a kruna svemu tome bio je način na koji su u scenskom i lingvističkom smislu izgovarani Hektorovićeve stihovi

čine neoporiv most između publike i glumaca.

Zemunci su imali doista veliku čast po prvi put ugostiti Hvarane s kojima su do kasnih večernjih sati nastavili druženje uz zakusku i pjesmu u veoma ugodnoj atmosferi prostorija Knjižnice i čitaonice »Ilija Okrugić«. Na pitanje postavljeno glumcima gostujućeg kazališta – jesu li zadovoljni prijemom od strane zemunske publike, odgovor je bio ne samo potvrđan, već je u sebi skrivao želju za ponovnim susretom. Što se Zemunaca kao domaćina tiče, moglo bi se reći da su imali čast pogledati dvije kvalitetne predstave koje ne samo što su vrijedno teatarsko dostignuće, već i izniman kulturni i teatrološki pot-hvat i događaj.

Danijela Lukinović

U SONTI ODRŽANO OSMO PO REDU ŠOKAČKO VEČE

Šokadijo, lijepo ti je ime

*Sonta je bila šokačka prijestolnica pjesme, igre i lijepe riječi * Tambure su zvonile, pjesma se orila, kolo se drmalo, a šokačka ikavica divanila * Uz puno pljeska, na pozornici velike dvorane Doma kulture svoje su umijeće osim Sončana pokazali i gosti iz Subotice i Čepina*

Piše: Ivan Andrašić

Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija« iz Sonte organizirala je u subotu, 21. studenoga, tradicionalnu manifestaciju »Šokačko veče«. U velikoj dvorani Doma kulture u Sonti, te večeri prijestolnici Šokadije, pred blizu 400 gledatelja i uzvanika svoje su umijeće pokazali domaćini, članovi KPZH

Zvonko Tadijan

»Šokadija«, sa svojim prijateljima i starim suradnicima, članovima tamburaškog sastava »Tandora«, te gostima, članovima HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice i KUD »Ivan Kapistran Adamović« iz Čepina, Republika Hrvatska.

Nakon što je pjevački zbor »Šokadije« otpjevao svečanu pjesmu autorice Božane Vidaković »Šokadija«, priredbu je najavila voditeljica Ljiljana Tadijan, a uzvanike i gledatelje pozdravio je predsjednik KPZH »Šokadija« Zvonko Tadijan.

»U ovim vremenima teške krize, osobito sam zahvalan našim sponzorima, koji su nam i danas omogućili održavanje ove tradicionalne manifestacije, a osim izravnih sponzora zahvalan sam i mnogima koji su svojim radom omogućili da i ove godine budemo pravi domaćini. Pokazali smo svima koliko možemo, samo ukoliko smo složni«, naglasio je Tadijan. Potom je domaćine u ime matične domovine pozdravila i izrazila veliko

Običaj »žirovanja« svinja

zadovoljstvo radom podunavskih institucija kulture hrvatske nacionalne zajednice na očuvanju bogate tradicije Šokaca s ovih prostora, generalna konzulica Republike Hrvatske Ljerka Alajbeg.

ŠOKADIJINA DJECA

U folklornom dijelu programa publici su pun užitak pružili tamburaši, pjevači i plesači koji su te večeri nastupili. S druge strane, gledatelji i uzvanici pljeskom su pozdravili nastupe Subotičana s koreografijama »Bunjevački roko« i »Zagorje«, te Čepinaca s koreografijama »Pjesme i plesovi iz Čepina« i »Pjesme i plesovi brodske Posavlj«. Šteta je samo

Ljerka Alajbeg

što je »Bunjevačko kolo« uskratilo sončanskoj publici cjelovit užitak. Iako je ovo gostovanje ugovoreno još prije mjesec i pol, umjesto prve postave došla je druga. I pokraj, od strane djece korektno otplesanih koreografija, zvuci usamljene harmonike bili su primjereniji probi, nego javnom nastupu.

Prave ovacije doživjeli su Sončani, članovi »Šokadije« i »Tandore«, a buru pljeska pobrala su djeca »Šokadijine« folklorne sekcije s koreografijom Ljiljane Šokac »Šokačke pjesme i igre«, s kojom su se uspješno predstavili i na ovogodišnjoj pokrajinskoj smo-

tri dječjih ansambala, te članovi folklorne sekcije odraslih s običajem »Kad su stari svinje žirovali«, kojega su priredili Ljiljana Tadijan i Aljoša Mihaljev. Za interpretaciju ovoga običaja članovi Šokadije su na Festivalu folkloru i tradicijskih običaja Vojvodine u Vrbasu dobili specijalno priznanje Saveza amatera Vojvodine.

Osim folklornih točaka, predstavila se i Marija Mikrut iz Sombora, rodnom Sončanka, pročitavši svoju pjesmu »Šokačka vila«, koja je pobijedila na natječaju za izbor najljepše neobjavljene pjesme na šokačkoj ikavici »Za lipu rič«.

Gosti iz Čepina

BOGATSTVO U RAZLIKAMA

Među brojnim uzvanicima, uz generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Subotici Ljerku Alajbeg, bili su i predsjednik Općine Apatin dr. *Živorad Smiljanić*, voditelj vukovarskog ureda Hrvatske matice iseljenika *Silvio Jergović*, član IO HNV-a zadužen za kulturu *Željko Pakledinac*, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*, član Gradskog vijeća Sombora *Mata Matarić*, direktor NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan*, te brojni predstavnici institucija kulture iz Vojvodine i Hrvatske.

Poslije programa druženje sudionika i uzvanika nastavljeno je u dvorani bivšeg Omladinskog doma, uz svirku tamburaša sudionika manifestacije. »Ovakve manifestacije moramo zdušno podržati, jer pravo bogatstvo ovih prostora jesu upravo naše razlike. »Šokadija« je i ove večeri pokazala kako treba voljeti i njegovati svoje, a poštovati susjedovo«, rekao je za Hrvatsku riječ predsjednik Općine Apatin dr. *Živorad Smiljanić*.

Prvonagrađena Marija Mikrut

Prvonagrađenu pjesmu s natječaja za izbor najljepše neobjavljene pjesme pisane neknjiževnim dijalektom hrvatskog jezika, šokačkom ikavicom, pročitala je njezina autorica Marija Mikrut iz Sombora. Ostali nagrađeni su: Zlatko Gorjanac iz Sombora, Josip Dumendžić iz Bođana, Sončanka Pavka Domić i Apatinac Kamenko Rašeta. Ove godine redoslijed pet nagrađenih pjesama utvrđen je elektroničkim glasovanjem, a po propozicijama natječaja jedan autor je mogao biti nagrađen samo za jednu pjesmu. Nagrade su donirali: NIU »Hrvatska riječ«, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Članovi žirija za izbor najljepše neobjavljene pjesme pisane šokačkom ikavicom bili su: Katarina Čeliković, Vesna Njikoš-Pečkaj, Ivan De Villa, Đurđica Stuhleiter, Marija Šeremešić i Zvonimir Pelajić.

Pobjednica natječaja bila je vidno uzbuđena: »Osobito me raduje što sam ovo lijepo priznanje dobila u svojoj rodnoj Sonti, za koju me vežu najdraža sjećanja. Pišem već dugo, a pišem isključivo na svojoj ikavici, koja mi je u srcu i venama. Rođena sam u Sonti, u kući u kojoj se oduvijek divanilo šokački. Iako danas živim u Somboru, iako s ljudima komuniciram i na srpskom i na hrvatskom i na mađarskom, u duši mi je isključivo moja šokačka ikavica«, kaže za Hrvatsku riječ Marija Mikrut.

DVJESTOTINJAK SUDIONIKA I GOSTIJU NA MANIFESTACIJI UDRUGE »ETNO-CENTAR«

»Kolo u Osiku«

Promovirani šokački običaji, kulturna tradicija, narodno ruho i dječje stvaralaštvo

Još jedna lijepa manifestacija krasila je ugodnu subotnju večer, a u dvorani G. Č. Novi Grad na Sjenjaku, dvjestotinjak je sudionika i gostiju okupila Udruga »Etno-Centar« Osijek, promovirajući lijepe šokačke običaje, kulturnu tradiciju, narodno ruho i dječje stvaralaštvo zasnovano na tim starinskim običajima i bogatoj šokačkoj baštini.

Voditelj udruge *Ivan Nikolić* rekao je kako je ovo tek druga manifestacija ovoga tipa, ali želja je da zaživi u Osijeku, koji jest nekakav politički i administrativni centar Šokadije, ali baš i nema šokačku manifestaciju kojima se mogu podičiti Đakovo, Vinkovci, Požega, Slavonski Brod i Županja. Zato želi, prije svega, dovesti ovdje svu tu djecu koja njeguju i promiču tu bogatu tradiciju, a toga diljem Slavonije, Bogu hvala, ima, pa su večeras ovdje dječji ansambl Osnovne škole

Folklorna sekcija iz Retfale

Retfala, dječje skupine KUD-a Čepinski Martinci i »Klas« iz Višnjevca, gajdaši *Maja Kešić* i *Tomislav Livaja*, i mladi tamburaši – »Bače« iz Šišlovaca, ali i prijatelji iz mnogih KUD-ova, primjerice iz – Tenje, Budrivaca,

Tiborjanaca, Zavičajne udruge Gibarčana.

Joza Pavišić, član Udruge Šokačka grana u Osijeku, tvrdi kako ovako nešto fali Osijeku. Šokačka je grana dostojan i dostojanstven predstavnik šokačke

populacije u Osijeku i okolici, ali misli da se ide prema uniformiranju i suviše prema znanosti. Naravno da nije protivu toga, i naravno da treba i to promovirati, prije svega pisanu riječ, jer samo ono što je zapisano ostaje za sva vremena, ali Osijeku fali pjesme, igre, podcikivanja, zajedništva. A kolo, pa to kolo je simbol zajedništva, povezanosti, zajedno u kolu, zajedno u pjesmi.

Za dobro raspoloženje svih sudionika i gostiju zadužene su Bače iz Šiškovaca, a predstavio ih je voditelj i basist *Ivan Štimac*, tu je još i kontraš *Stipa Štimac*, braća Majstorović, primaš *Josip* i drugi brać *Ivan*, te prvi brać *Mata Jemrić*. Iako mladi, skupa sviraju već 8 godina, još od četvrtog razreda osnovne. Sviraju na igrankama, svatovima, krštenjima, vatrogasnim i lovačkim zabavama, a nastupaju diljem Slavonije i Baranje, najčešće kao pratnja muškoj pjevačkoj skupini »Poljari« iz Šiškovaca.

Ponoć je već prošla kada smo se počeli razilaziti, a *Ivan Nikolić* već ima planove za iduću jesen, pa će Kolo u Osiku igrati i dogodine.

Slavko Žebić

Svi smo naši, naprijed naši

Subotica je i ove godine bila dio sportskog projekta njegovanja i razvijanja vrijednosti multietničkog i multikulturalnog društva Vojvodine

Piše: Dražen Prčić

Već nekoliko godina unazad grad Subotica dio je velikog sportskog projekta, koji u cilju promicanja multietničkih i multikulturalnih vrijednosti na teritoriju autonomne pokrajine provodi Izvršno vijeće Vojvodine. Za razliku od 2008. godine, kada je bila domaćin završne finalne manifestacije koja obuhvaća najbolje osnovce i srednjoškolce u pet sportskih disciplina (mali nogomet, muška i ženska košarka, mješovita odbojka i stolni tenis), ove je godine u utorak, 24. studenoga, ugostila sudionike izlučnog kvalifikacijskog natjecanja.

Pod ovogodišnjim sloganom »Svi smo naši, napred naši« na sportskim terenima Dvorane sportova, osnovnih škola »Sonja Marinković« i »Majšanski put«, Gimnazije »Svetožar Marković« i STK Spartak za naslov najboljeg u ovim kvalifikacijama i put na finale u Zrenjanin (4.-6. prosinca) borili su se sportski gosti iz Kanjiže, Sente, Novog Kneževca, Čoke i domaćih subotičkih školskih sastava. Uz bučno bodrenje svojih školskih drugova, bespoštednu borbu na sportskim borilištima, ali i veliko druženje prije i nakon završetka službenih natjecateljskih susreta, mladi iz nekoliko vojvođanskih gradova u neposrednom okruženju najvećeg grada na sjeveru Bačke pokazali su svu ljepotu i vrijednost ovakvog projekta. Svi susreti su prošli u fair sportskoj borbi, a

najbolji su pobijedili i zasluženo izborili prolazak na završno natjecanje Kupa tolerancije 2009. Ipak, najveću pobjedu odnijelo je prijateljstvo, osobito ono novo, sklopljeno između školaraca koji su se po prvi put vidjeli i upoznali na sportskom terenu.

MALI NOGOMET – Dvorana sportova

Turnir u malom nogometu okupio je pet osnovnoškolskih momčadi (OŠ »Jovan Jovanović Zmaj« – Kanjiža, OŠ »Jovan Jovanović Zmaj« – Novi Kneževac, OŠ »Jovan Popović« – Čoka, OŠ »Stevan Sremac« RJ »Spomen« – Senta i OŠ »Jovan Mikić« – Subotica), a nakon uzbudljivih susreta u finale su prošli Kanjižani i Senčani.

Konačan poredak: 1. OŠ »Jovan Jovanović Zmaj« – Novi Kneževac, 2. OŠ »Stevan Sremac« RJ »Spomen« – Senta, 3. OŠ »Jovan Popović« – Čoka.

Veco Šarčević, nastavnik OŠ »Jovan Mikić« Subotica

»Ove godine po prvi puta sudjelujemo u natjecanju Kupa tolerancije, što smo izborili osvajanjem prvoga mjesta na općinskoj razini. Imali smo želju

pobijediti i na ovim kvalifikacijama, ali smo zbog brojnih propuštenih šansi tijekom prvog, izlučnog susreta, na koncu poraženi. Žalimo zbog poraza, ali se radujemo novim sportskim poznanstvima i lijepom druženju.«

Zsolt Homolya, učenik OŠ »Stevan Sremac« RJ »Spomen« Senta

»Vrlo smo zadovoljni nastupom, ali bi bolje bilo da smo pobijedili u finalu. Sve je bilo lijepo i dobro, igrali smo dobar nogomet i družili se, što je i najvažnije u ovoj cijeloj manifestaciji.«

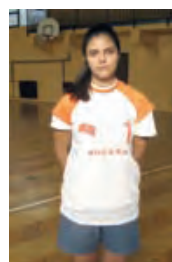
KOŠARKA (djevojke) – OŠ »Sonja Marinković«

Na košarkaškom kvalifikacijskom turniru djevojaka sudjelovale su samo dvije ekipe, koje su odmah odigrale i finalni susret. Pobjedu i plasman na finalni turnir u Zrenjanin izborile su učenice Medicinske škole iz Sente. Konačan poredak: 1. Medicinska škola – Senta, 2. Politehnička škola – Subotica.

Branislava Bošković, učenica Medicinske škole iz Sente

»Po četvrti puta sudjelujem u

košarkaškom nadmetanju Kupa tolerancije s obzirom da sam sada maturantica Medicinske škole u Senti za koju sam prijašnje tri godine igrala na kvalifikacijskim natjecanjima u Bačkoj Topoli, a sada smo po prvi puta u Subotici. Svako sudjelovanje na ovoj lijepoj manifestaciji donijelo mi je nova poznanstva i druženja, i za mene je to stvarno super.

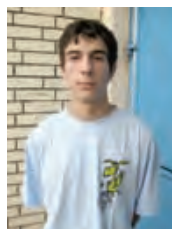
KOŠARKA (dječaci) – OŠ »Majšanski put«

Košarkaši Gimnazije »Svetožar Marković« iz Subotice nadmoćno su osvojili muški košarkaški turnir i pokazali veliku atraktivnost u igri. Hoće li tako biti i u Zrenjaninu saznat ćemo početkom prosinca.

Konačan poredak: 1. Gimnazija »Svetožar Marković« – Subotica, 2. Ekonomska škola – Senta, 3. PTSC »Besedeš Jožef« – Kanjiža.

Vanja Divjakov, učenik PTSC »Besedeš Jožef« Kanjiža

»Moji dojmovi o ovom prvom sudjelovanju su odlični i drago mi je što sam uz pomoć sporta i Kupa tolerancije

imao priliku upoznati nove prijatelje, a to su ovoga puta bili naši sportski rivali iz Sente i grada domaćina Subotice, s kojima smo odmjerili snage u basketu.»

ODBOJKA – Gimnazija »Svetozar Marković« Subotica

Domaćin kvalifikacijskog odbojkaškog turnira u Subotici bila je Gimnazija »Svetozar Marković«, koja je domaćinstvo iskoristila na najbolji mogući način i suvereno osvojila prvo mjesto. Zanimljivost odbojkaških susreta na Kupu tolerancije je u mješovitosti ekipa (skupa igraju dječaci i djevojke), uz pravilo da u postavi ne može biti više od trojice dječaka.

Konačan poredak: 1. »Gimnazija Svetozar Marković« – Subotica, 2. PTSC »Besedeš Jožef« – Kanjiža, 3. Kemijsko prehrambena srednja škola – Čoka, a sudjelovali su još i Gimnazija iz Sente, i Srednja škola »Dositej Obradović« iz Novog Kneževca.

Jovana Roganović – Kemijsko-prehrambena srednja škola iz Čoke

»Pohadam prvi razred i shodno tome po prvi puta sudjelujem na Kupu tolerancije koji mi se dopada zbog svoje lijepe ideje druženja kroz sport. Turnir je bio dobro organiziran i imali smo priliku igrati protiv

zbilja jačih i kvalitetnijih igračica iz domaće ekipe, ali bez obzira na rezultat, najvažnije je bilo sudjelovati i družiti se.«

Nevena Stojanov, profesorica PTSC »Besedeš Jožef« iz Kanjiže

»Na Kupu tolerancije sudjelujemo od samog početka provođenja ovog sportskog projekta i ovo nam je peto uzastopno sudjelovanje, koje svaki puta predstavlja jedan lijepi doživljaj – kako za djecu, tako i za nas kolege koji ih vodimo.«

N i k o l e t a Molnar, učenica PTSC

»Besedeš Jožef« iz Kanjiže

»Razvijanje prijateljstva i druženja najvažniji je dio ove lijepe manifestacije, ali su zato odbojkaški susreti bili veoma teški.«

STOLNI TENIS – STK Spartak

Mladi stolnotenisači osnovnih škola iz Kanjiže, Novog Kneževca, Čoke, Sente i Subotice nadmetali su se u prostorijama subotičkog stolnoteniskog kluba Spartak, i bila je to prilika vidjeti možda buduće asove celuloidne loptice i sporta koji je donio brojne uspjehe gradu iz kojeg su potekli velikani ping-ponga.

Konačan poredak: 1. OŠ »Jovan Popović« – Čoka, 2. OŠ »Jovan Jovanović Zmaj« – Kanjiža, 3. »Jovan Jovanović Zmaj« – Novi

Kneževac, sudjelovali su još i OŠ »Stevan Sremac« RJ »Spomen« iz Sente i OŠ »Đuro Salaj« iz Subotice

Nemanja Mendergiš, učenik OŠ »Jovan Jovanović Zmaj« iz Novog Kneževca

»Na svom prvom nastupu u Kupu tolerancije igrat ću pojedinačno i miks kombinaciju. Stolni tenis igram tri godine, a osobito je lijepo sudjelovati na jednom ovakvom natjecanju, gdje se uz sport družimo i razvijamo prijateljstvo.«

Mato Groznica, zamjenik pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine

»Petu godinu uzastopno Izvršno vijeće AP Vojvodine organizira sportski projekt pod nazivom Kup tolerancije, koji ima za cilj promicanje vrijednosti multietničnosti i multikulturalnosti, kroz širenje duha tolerancije u smislu nadvladavanja eventualnih predrasuda, posebice kada su u pitanju mladi na ovim našim prostorima. Sport je najbolji mogući način da se takva zamisao provodi i afirmira. Kup je započeo natjecanjima u Srijemskoj Mitrovici (19. studenoga), nastavljen je kvalifikacijskim turnirima u Bačkoj Topoli (20.), Somboru (21.), Novom Sadu (22.), Zrenjaninu (23.), Subotici

(24.) i Pančevu (25. studenoga), a završit će se finalnim natjecanjem kojemu će biti domaćin Zrenjanin (4.-6. prosinca).

Nemanja Simović, član Gradskog vijeća Subotice zadužen za sport i mladež

»Ovogodišnje izdanje Kupa tolerancije u Subotici izvršno se poklopilo s akcijom »Kažimo svi zajedno drogi ne«, a sport je najbolji način prakticiranja zdravog života mladih osoba. Natječući se na ovakvim sportskim druženjima mladi objedinjuju plemenitu ideju razvijanja tolerancije kroz poštovanje multietničnosti sredine u kojoj žive. Subotica je ovog puta domaćin jednog kvalifikacijskog turnira, za razliku od prijašnjih godina kada smo bili domaćini finalnog natjecanja, i ovog puta smo nastojali biti najbolji mogući domaćini našim gostima.«

Momir Ćirić, koordinator Kupa tolerancije za Sjevernobački okrug

»Na kvalifikacijskim natjecanjima u Subotici sudjelovalo je više od 200 učenika iz Kanjiže, Čoke, Sente, Novog Kneževca i domaćina Subotice. Organizacijski gledano, sve je gotovo jednako kao kada smo domaćini finalnog natjecanja, jer treba organizirati turnire u nekoliko sportova na nekoliko različitih lokacija, ali sve to uvijek radimo sa zadovoljstvom, jer je u pitanju lijepa i plemenita ideja koja se mora sve više razvijati.«

Igrajmo se zajedno, zajedno je ljepše!

U okviru projekta Izvršnog vijeća APV, koji nosi naziv »Afirmacija multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini«, u Novom Sadu je u nedjelju, 22. studenoga, počelo jedno od sedam regionalnih natjecanja koja se održavaju u sedam regionalnih centara u Vojvodini u okviru Kupa tolerancije 2009.

»Izvršno vijeće i Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine svim snagama podržavaju ovaj projekt i stoje iza stava da je različitost – vjerska, kulturna i nacionalna – u Vojvodini njeno veliko bogatstvo i njena prednost i vrijednost. Kup tolerancije je upravo u cilju afirmacije ovih vrijednosti kulturnih različitosti i ustanovljen. Neka ovaj dan u Novom Sadu protekne u duhu tolerancije, međusobnog uvažavanja i poštovanja različitosti«. Ovim je riječima pomoćnik pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine i direktor Službe za prava nacionalnih manjina *Marius Rošu* otvorio regionalno natjecanje u Novom Sadu.

»Sudjelovale smo i prošle, a i ove godine sudjelujemo. Dugo se bavimo košarkom, prošle smo godine osvojile drugo mjesto, a sada se nadamo prvom. Bilo je dobro, družimo se, ljude koje smo prije upoznali opet srećemo«, podijele su s nama dojmove učenice Gimnazije »Jovan Jovanović Zmaj« *Teodora Ćurčić* i *Isidora Madžarević*.

A. J. M.

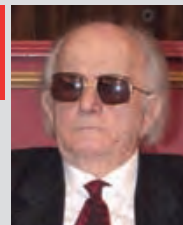
Kup tolerancije u Somboru

U Somboru je prošle subote u sportskoj dvorani Mostonga svečano otvoren Kup tolerancije.

Pozdravivši predstavnike Pokrajinskog tajništva, sportskih organizacija i natjecatelje novi gradonačelnik Sombora *Nemanja Delić* otvorio je Kup tolerancije u Somboru poželjevši svima dobrodošlicu. On je rekao kako je isti cilj u životu i sportu – pobijediti, a poštovati svoga protivnika, što ovaj projekt i afirmira. Gradonačelnik Delić je ukazao na važnost sporta kod mladih u današnje vrijeme, kada su poroci i ovisnosti na svakom koraku, a sport pomaže da se mlad čovjek odvuče od svega toga.

Sportska nadmetanja održana su na trima lokacijama, u sportskoj dvorani Mostonga, Osnovnoj školi »Nikola Vukićević« i u velikoj dvorani Sokolskog doma.

Z. G.

KRONOLOGIJA OD 27. DO 3. PROSINCA 2009.

27. STUDENOGA 1610.

U Beču je *Šimun Knežević* (Knezy aliter Semenović) dobio plemićku povelju i grbovnicu. Potomci ove, jedne od najstarijih bunjevačkih obitelji, tijekom naredna dva stoljeća stekli su plemenitaški status u Virovitičkoj, Požeškoj i Bačkoj županiji (Lemeš), a početkom XIX. stoljeća i posjede.

27. STUDENOGA 1991.

Od 1945. na ovamo subotički spisatelji objavili su oko 400 knjiga pjesama, pripovijesti, drama, romana, putopisa, monografija, studija, eseja, reportaža i djela drugih žanrova. Samo u jugoslavenskim književnim leksikonima hrvatski, mađarski, srpski i drugi autori dobili su više od stotinu natuknica. Posebno su istaknuti časopisi koje su uređivali, ali i literarne udruge koje su utemeljili.

28. STUDENOGA 1918.

Glasoviti pedagog, pisac udžbenika i prosvjetni nadzornik *Mijo Mandić*, u gradu i na okolnim salašima započinje organiziranje novog sustava školstva radi uvođenja materinskog jezika ovdašnjeg življa. Do tada je slavenska riječ bila izgnana iz svih škola, osim iz pravoslavne vjerske škole.

29. STUDENOGA 1899.

Umro je *Ambrozije Boza Šarčević*, suradnik i gorljivi sljedbenik velikog preporoditelja bunjevačkih Hrvata, biskupa *Ivana Antunovića*. Po okončanju studija filozofije i prava radi kao stenograf u Zemaljskom saboru Ugarske, potom kao profesor, županijski odvjetnik, gradski arhivar. Bio je plodan pisatelj, leksikograf i prevoditelj. Rođen je 20. ožujka 1820.

29. STUDENOGA 1968.

Nakon dvomjesečnog uhadavanja, organizaciono-tehničkih priprema i probnog programa, novoutemeljena subotička informativna kuća – Radio Subotica – započela je

emitiranje svog redovitog, svakodnevnog informativnog, te kulturno-umjetničkog programa u vlastitoj produkciji, ali i uključivanjem u programe Radio Novog Sada.

29. STUDENOGA 2007.

U Subotici je predstavljena knjiga »Životne priče žena u Vojvodini – Hrvatice, Bunjevke, Šokice« dr. *Mirjane Dokmanović* koja je rađena kao projekt udruge »Ženske studije«.

30. STUDENOGA 1944.

Samo mjesec i pol poslije oslobođenja Subotice, započeo je organizirati upis u pučke škole na području grada Subotice.

30. STUDENOGA 1987.

Umro je *Ante Jakšić*, profesor hrvatskog jezika i književnosti, plodan pisatelj i kulturni djelatnik. Objavio je dvanaest knjiga pjesama, četiri romana i zbirku pripovjedaka. Suradivao je u više od pedeset listova, časopisa i drugih publikacija, među njima u »Subotičkim novinama«, »Bunjevačkom kolu«, »Klasju naših ravni«, »Subotičkoj Danici«, »Rukoveti« i dr. Rođen je 22. travnja 1912. u Beregu (Bačkom Bregu).

30. STUDENOGA 2006.

Na sjednici Skupštine općine izabran je novi odbornik ovoga najvišeg samoupravnog tijela *Bela Lipozenčić*, s liste DSHV-a. On je zamijenio preminuloga *Franju Vukova*, od kojega se lokalni parlament i službeno oprostio.

1. PROSINCA 1687.

Franjevački redovnik, otac *Bartul Bariša Benjović* ustrojio je prvu matičnu knjigu krštenih, koja je 1717. prepisana i sačuvana do danas. Prvog dana prosinca 1687. krštena su tri ženska djeteta: *Katarina*, od roditelja *Ivana Parčetića* i *Marte Bilogrlić*, kum je bio *Marko Grubišić*. Roditelji *Angele* bili su *Nikola Kubatović* i *Helena Vuko-*

vić, kuma *Stana Merković*. Roditelji Marije bili su *Martin Bajić* i *Kata Milković*, a kum *Petar Delmiš*.

1. PROSINCA 2003.

Umro je *Geza Kopunović*, prvak Narodnog pozorišta u Subotici, umirovljeni glumac, redatelj, autor brojnih humorističnih tekstova, među njima i serijala »Martin i Tona« i drugih dramskih djela. Za trideset i dvije godine ostvario je opus od preko 230 uloga, ponajviše teških i složenih scenskih likova. Bio je počasni građanin Subotice. Rođen je 1. siječnja 1920.

1. PROSINCA 1701.

Prema spisima Arhiva Vojnog vijeća Carskog dvora u Beču, za *Luku Sučića*, kapetana posade u Subotičkom vojnom šancu kaže se: ... ima 52 godine, rođen je u Albani, u Bosni, gdje se kao partizan (Partaiganger) borio protiv Turaka, te je više puta ranjavan. Kao zapovjednik utvrde od 1687. do 1714. odnosno 1714. Odlučivao je o virilnim pitanjima varoši. Njegov sin *Ilija* i unuk *Jakov*, također su bili kapetani do 1724. odnosno 1743. godine kada je šanac proglašen povlaštenom kraljevskom komorskom varoši Szent Mária, ranije Szabadka, ili Subotica.

2. PROSINCA 1917.

Rođen je *Geza Tikvicki*, istaknuti aktivist radničkog pokreta, prvoborac, visoki partijski i državni rukovodilac. Uz ostalo bio je tajnik Okružnog komiteta KPJ u Subotici, ministar u Vladi NR Srbije, predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine, član Izvršnog

vijeća prvo Srbije, a potom SFRJ, član CK SKS i CK SKJ, veleposlanik u Mađarskoj. Autor je memoarske knjige »Slike ustanka u Bačkoj«. Umro je 12. ožujka 1998.

2. PROSINCA 1971.

U »Likovnom susretu« je otvorena velika izložba iz opusa subotičkog slikara *Gustava Matkovića*, vrsnog portretista i pejzažista.

2. PROSINCA 2001.

Izenada je u 70-oj godini umro *Josip Buljovčić*, profesor književnosti i jezika, filolog, znanstvenik, čelnik nekoliko prosvjetnih i kulturnih institucija, pisatelj, autor

više udžbenika, te dvije knjige kritika i eseja. Bio je počasni građanin grada Subotice. Rođen je 17. siječnja 1932. godine.

3. PROSINCA 1783.

Martin Parčetić i supruga mu *Oli-va Čuvardić* s djecom *Antunom* i *Josipom*, stekli su plemićku povelju i grbovnicu koju im je podario Carski dvor u Beču. Plemstvo im je proglašeno u Bačkoj županiji listopada 1754. godine.

3. PROSINCA 1950.

Umro je *Mladen Karanović*, istaknuti novinar, kulturni djelatnik i mecena. Početkom 1893. godine pokrenuo je »Subotičke novine«, bunjevačko-šokački list za obće stvari, prosvitu i kulturu, čiji je urednik bio do 1898. kada je zbog oštih, antirežimskih stavova bio prinuđen odstupiti od mjesta urednika »Subotičkih novina«, kada se ova tiskovina gasi. Rođen je 21. siječnja 1863. godine.

Igrokaz »Šepa« u Vajskoj

VAJSKA – U okviru zajedničkog projekta podunavskih udruga kulture »Šokci i baština«, u subotu, 28. studenoga, u Vajskoj će biti premijerno izvedena predstava »Šepa« u izvedbi tamošnjeg HKUPD-a »Dukat«. Ovaj igrokaz u jednom činu *Antuna Karagića* bit će prikazan u Vatrogasnom domu s početkom u 18 sati, a okupljanje je predviđeno za 17 sati. S ovim igrokomom ujedno kreće i rad dramskog odjela u »Dukatu«, koji će voditi predsjednik udruge *Pavle Pejčić*. Iste večeri predstaviti će se i folklorni, ritmički te literarni odjel, koji djeluju pri ovoj udruzi.

P. P.

Hvarsko pučko kazalište gostuje i u Subotici

SUBOTICA – U sklopu turneje po Vojvodini Hvarsko pučko kazalište gostovat će danas i sutra u Subotici s dvjema predstavama: »Ribanje i ribarsko prigovaranje« po tekstu *Petra Hektorovića* (petak, 27. studenoga u 19 sati, HKC »Bunjevačko kolo«) i starohrvatsko prikazanje nepoznatog autora »Život sv. Lovrinca mučenika« (28. studenoga u 18 sati, franjevačka crkva).

Prije Subotice, kazalištarci s Hvara gostovali su u Zemunu, Zrenjaninu i jučer (četvrtak, 26. studenoga) u Starom Žedniku.

Gostujući u Zrenjaninu, Hvarani su u ponedjeljak nastupili u rimokatoličkoj crkvi s predstavom »Prikazanje života svetog Lovrinca mučenika«, a dan kasnije u Narodnom kazalištu »Toša Jovanović« izveli komad »Ribanje i ribarsko prigovaranje«. Gosti iz Hrvatske pokazali su se i kao odlični glazbenici, pa su u Pozorišnom klubu »Zeleno zvono« organizirali »Večer hvarskih klapa«.

Predstavnike atraktivne kazališne trupe primili su u utorak, u Plavom salonu Gradske kuće, zamjenik gradonačelnika Zrenjanina *Goran Kaurić* i predsjednik Skupštine Grada *Aleksandar Marton*, izražavajući zadovoljstvo posjetom gostiju iz susjedne republike.

»Svi koji smo nekada živjeli u istoj državi trebamo surađivati. Vrlo je dobro da se intenzivira suradnja na kulturnoj, gospodarskoj i sportskoj razini između naših država i regija. Bez obzira na političke razlike, ako ih ima, upućeni smo jedni na druge«, poručio je Marton u razgovoru s Hvaranima.

Ž. B.

Predstave iz Hrvatske na Desire Central Stationu

SUBOTICA – Do kraja prvog međunarodnog festivala Desire Central Station 2009. koji se od 22. do 29. studenoga održava u Subotici, publika će, među ostalim, moći pogledati i dva ostvarenja trupe »Bacači sjenki« iz Zagreba iz njihove trilogije pod nazivom »Procesgrad« koja je inspirirana »Procesom« *Franza Kafke* i njegovim filozofskim i političkim implikacijama.

»Ex-pozicija« Bacači sjenki

Danas (petak, 27. studenoga) u Mađarskom kulturnom centru »Népkör« od 17 i 21 sat bit će igrana predstava »Odmor od povijesti« autora i redatelja *Borisa Bakala*. »Odmor od povijesti«, prvi dio trilogije *Proces Grad* je meta(fizički) komentar Kafkinog djela: putovanje po rubu kolektivne i individualne svijesti, kroz predjele snova i smrti kao jedinih sigurnih utočišta od povijesti.

Druga predstava iz spomenute trilogije Bacača sjenki - »Ex-pozicija« autora i redatelja *Borisa Bakala* i koautora *Katarine Pejović* i *Stanka Juzbašića*, na programu je sutra (subota, 28. studenoga) od 12 do 16 sati u Modernoj galeriji Likovni susret. »Ex-pozicija« nastaje na osnovi jednog dijela Kafkinog romana »Proces«, parabole »Legenda o zakonu«, kao jedinstveno putovanje kroz vlastita sjećanja, osjećaje i podsvijest, ističe se u najavi predstave.

Predstavljena knjiga »Tri« Drage Glamuzine u Beogradu

BEOGRAD – Roman »Tri« hrvatskog pisca *Drage Glamuzine* predstavljen je prošloga tjedna u beogradskom Centru za kulturnu dekontaminaciju. Osim autora, o knjizi su govorili književnici *Ivica Prtenjača* i *Igor Mandić*, kao specijalni gost.

Glamuzina je za roman »Tri« dobio nagradu T-portala za najbolji roman u 2009., najznačajniju nagradu za prozu u Hrvatskoj. Književnu večer organizirala je izdavačka kuća »Rende« iz Beograda.

Brešiću i Trojanu uručene nagrade »Julije Benešić«

ĐAKOVO - U Gradskoj knjižnici i čitaonici u Đakovu 21. studenoga uručene su nagrade »Julije Benešić«, a ovogodišnji dobitnici su *Vinko Brešić* za najbolju knjigu kritika »Kritike«, te *Ivan Trojan* kojemu je pripala Povelja uspješnosti za niz kritika objavljenih između dvaju đakovačkih susreta književnih kritičara.

Ovogodišnji 12. đakovački susreti književnih kritičara održani su krajem lipnja.

Nagrađeni *Vinko Brešić* je redoviti profesor na zagrebačkom Filozofskom fakultetu, a knjiga »Kritike« na 365 stranica sadržava 40 izabranih kritika iz književne i kulturne kroatistike zadnjih 10-ak godina koje su uglavnom objavljivane u »Vijencu«. Brešiću je nagradu uručio predsjednik Matice hrvatske - ogranak Đakovo *Marinko Zirdum*, a o njegovom književno-kritičarskom radu govorio je *Ivan Jurin Bošković*.

Ivanu Trojanu, znanstvenom novaku na osječkom Filozofskome fakultetu, Povelju uspješnosti predao je *Boris Domagoj Biletić*, a o radu laureata, s naglaskom na Trojanove kazališne kritike, govorila je *Helena Sablić-Tomić*.

Podjelu nagrada organizirali su Matica hrvatska - ogranak Đakovo i Društvo hrvatskih književnika - ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski.

U LJUTOVU ODRŽANA PRVA SMOTRA HRVATSKIH TAMBURAŠKIH SASTAVA

Nova manifestacija pokrajinske razine

U premijernom izdanju smotre nastupili su tamburaški sastavi hrvatskih udruga kulture iz Bača, Golubinaca, Tavankuta i Ljutova, kao i gosti iz mjesta Trg u Hrvatskoj

Hrvatska zajednica u Vojvodini dobila je proteklog vikenda novu kulturnu manifestaciju koja okuplja njezine predstavnike s područja pokrajine. Radi se o Smotri hrvatskih tamburaških sastava, čije je prvo izdanje održano u subotu 21. studenoga u Ljutovu, u mjestu koje je već tradicionalno domaćin jedne druge pokrajinske manifestacije vojvođanskih Hrvata – Festivala amaterskog teatra.

Mjesto susreta tamburaša bio je također mjesni Dom kulture, a nastupila su četiri tamburaška sastava s područja Vojvodine i jedan sastav iz Republike Hrvatske. Publici su se predstavili tamburaški sastavi Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Tomislav« iz Golubinaca, Hrvatskog kulturno-umjetničkog i prosvjetnog društva »Mostonga« iz Bača, Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Tavankuta, Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Ljutovo« iz Ljutova te gosti iz Republike Hrvatske – tamburaški orkestar Kulturno-umjetničkog društva »Ključ« iz Trga u blizini Karlovca.

OD INSTRUMENTALA DO NARODNIH PJESAMA

Svaki tamburaški sastav izveo je 20-minutni repertoar po vlastitom odabiru. Publika je imala prigodu čuti »čisto« instrumentalne izvedbe, popularne narodne pjesme u

HKUD »Ljutovo« iz Ljutova

pratnji vokalnih izvođača, a tamburaši iz Golubinaca izveli su i tri originalne skladbe nedavno preminulog *Ilije Žarkovića*. Gosti iz Ključa su, pak, kao što smo mogli čuti, više orijentirani prema koncertnoj tamburaškoj literaturi.

Organizator smotre je tamburaška sekcija HKUD-a »Ljutovo« iz Ljutova. Voditelj ove sekcije *Marinko Šimić* kaže za naš tjednik kako planiraju da smotra preraste u tradicionalnu manifestaciju, što će ponajviše ovisiti o financijskoj

potpori. »I ove godine smo planirali smotru organizirati početkom listopada, ali smo njezin termin, upravo zbog nedostatka financija, pomaknuli za studeni. Sredstva smo dobili od Pokrajinskog tajništva za upravu, propise i nacionalne manjine i tajništva za kulturu«, kaže *Marinko Šimić*.

On dodaje kako u će u organizaciju iduće smotre uključiti i stručne autoritete, dok proširivanje obujma manifestacije zasad nije u planu. »Ljutovo ima malu dvora-

nu, tako da pravljenje nekog većeg spektakla nije u opciji«, napominje *Šimić*.

U publici je bio i umjetnički voditelj Subotičkog tamburaškog orkestra *Stipan Jaramazović* (koji vodi i tavankutske tamburaše), predstavnici Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i zamjenik pokrajinskog tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine *Mato Groznica*.

Nakon glazbenog dijela programa u Osnovnoj školi »Matija Gubec«

HKPD »Tomislav« Golubinci

HKUPD »Mostonga« Bač

Publika

u Ljutovu održana je prezentacija radova u tehnici slame, koje su izradile slamarke iz HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta. Inače, gosti iz Trga su sutradan, u nedjelju, nastupili pod svetom misom u tavankutskoj crkvi.

DOBRA IDEJA

Jedan o posjetitelja bio je i profesor tambure u subotičkoj Muzičkoj školi *Vojislav Temunović* koji ideju o pokretanju ove smotre ocjenjuje dobrim potezom.

»Smotra je prigoda da se tamburaši bolje upoznaju, unaprijeđe suradnju i razmjene iskustva. Iako postoje veće razine sviranja,

dobro je da se njeguje tamburaška glazbena tradicija unutar hrvatskih udruga u Vojvodini. Bilo bi dobro u budućnosti da se u okviru smotre organizira i neki seminar ili radionica za voditelje i članove sastava. Vjerujem da bi vremenom iz smotre mogli proisteci kvalitetni tamburaši, ali i vokalni solisti«, smatra *Vojislav Temunović*.

Prema anketi, koju je među udrugama proveo Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, njih 14 ima tamburašku sekciju, što je po brojnosti odmah iza tradicionalno najjačih folklornih sekcija.

Imajući u vidu ovaj podatak, Smotra hrvatskih tamburaških sastava bi trebala imati solidnu

HKPD »Matija Gubec« Tavankut

KuUD »Ključ« Trg (RH)

budućnost, te možda i biti povod za formiranje Saveza udruga koje

njeguju tamburašku glazbu.

D. B. P.

PREZENTACIJA U BEOGRADU

Predstavljen zagrebački Muzej suvremene umjetnosti

Nova zgrada Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu bit će otvorena 11. prosinca, a izložbena sezona početak će već u siječnju 2010. godine, rekla je u utorak predstavljajući na konferenciji za novinare u Beogradu novi zagrebački muzej njegova ravnateljica *Snježana Pintarić*.

»Vjerujem da je sam čin otvorenja nove zgrade muzeja veliki izazov za sve nas i željeli bismo doista da taj muzej koji otvaramo 11. prosinca ne bude muzej koji će skupljati prašinu i zjapiti prazan, već se iskreno nadamo da će biti mjesto kulture, komunikacije i događanja najrazličitijih programa«, rekla je *Pintarić*, dodajući da je misija muzejskog vodstva pratiti, promicati i prezentirati suvremenu umjetnost. Osim toga, programi će obuhvaćati likovne radionice, film-

ske projekcije, kazališne predstave i koncerte.

Savjetnik pročelnika zagrebačkoga Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport *Vladimir Stojisavljević* istaknuo je važnost muzeja za grad kao središta za nove naraštaje i mjesta gdje će ljudi razmjenjivati nove ideje.

Pozivajući sudionike konferen-

cije da posjete muzej, istaknuo je kako su budućnost muzeja i njegova važnost za grad davno određeni te da su nove tendencije u Zagrebu našle plodno tlo.

Ravnateljica Muzeja suvremene umjetnosti u Beogradu *Branislava Anđelković* rekla je kako taj muzej sa zagrebačkim već godinama uspješno stručno surađuje. »Svi

smatramo važnim da se u Europu ulazi kroz naše kulturne i umjetničke identitete i ostvarenja koja imamo«, dodala je *Anđelković*.

Nova zgrada Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu ima površinu od 15 tisuća četvornih metara, a njezina izgradnja počela je 2003. godine na temelju projekta arhitekta *Igora Franića*.

U samu zgradu muzeja, po ravnateljčinim riječima, uloženo je oko 30 milijuna eura, čemu treba dodati i cijenu otkupa zemljišta te izgradnju pristupnih cesta.

Muzej je osnovan 1954. godine radi praćenja, dokumentiranja i promicanja događaja, stilova i pojava u suvremenoj umjetnosti.

U sklopu konferencije prikazan je promidžbeni film »New Museum of Contemporary Art Zagreb«.

(Hina)

IVAN DIMOSKI, »NJEŽNE USLUGE TERENSKOG KOMERCIJALISTA«, V.B.Z., ZAGREB, 2009.

Nešto kao muški ljubić

»Nježne usluge terenskog komercijalista« zapravo su ljubavne priče s porukom pa će kao takve vjerojatno i naći svoj put do čitatelja. A ljubiteljima ovakvih priča, i ne samo njima, zacijelo će biti zanimljivo konzumirati tekstove začinjene ljubavnim osjećajima, ali promatrane iz perspektive muškog dijela spisateljstva

Piše: Đurđica Stuhlreiter

»Nježne usluge terenskog komercijalista« književni su pravijenac Ivana Dimoskog, rođenog 1970. u Zagrebu. Evo što o nastanku knjige i glavnom liku terenskog komercijalista koji ljeta provodi radeći u knjižari na Pagu rekao sam autor: »Zaista sam radio u toj knjižari i nedostajala mi je obitelj i tako je sve krenulo. Trebala mi je samo nečija rečenica ili pogled i tako je nastala 'Marina', prva priča u romanu.«

Književnik objašnjava da su likovi, odnosno žene u knjizi, stvarne ali da je dosta i mašte koju je mogao preslikati iz stvarnosti. Dimoski kaže da knjižaru u kojoj je i radio i spavao na galeriji na dva madraca ima nešto posebno. Luka je romantičan, nježan, suosjećajan muškarac, pažljiv prema ženama koji razumije njihove probleme. Luka je u biti spoj svega onoga što žene u muškarcima traže. Glavni junak sa svakom od žena ima neku dodirnu točku. Samo jedna priča završava sretno, odnosno brakom, dok se s ostalih pet žena rastaje, ali na lijep način. No, može li jedan muškarac zadovoljiti šest žena?

»Luka ima nešto duhovno. On to ne koristi da bi iskoristio ženu, nije nametljiv. S otvorenosću pristupa ženama. Je li je to nešto što ne postoji? Možda i ne«, kaže Dimoski.

SEDAM »LJUBAVNIH PRIČA«

Riječ je o zbirci od sedam »ljubavnih priča« koje zbog muškog lika i jedinstvenog mjesta zbivanja djeluje kao slabije koncipiran roman.

Luka radi u knjižari na nekom otoku. U knjižaru svraćaju žene koje upoznaje i u koje se zaljubljuje, a svaka od njih ima svoju priču, ponekad laganu, ponekad dramatičnu, jednom je u pitanju putnica u prolazu, drugi put se ljubav

razvija preko interneta. Vrlo šturim rečenicama Dimoski uspijeva uspostaviti ozračje čistoće ljubavi koja proizlazi iz srdačnosti, ponekad prostodušnosti, uvijek daleko od bilo kakva koristoljublja. Istodobno, »Nježne usluge terenskog komercijalista« jesu knjiga

završava brakom, a poslije nje slijedi dijalog o ljubavi u kojem Dimoski spretno i nenametljivo iznosi misli iz svog svjetonazora koji slijedi učenje Sai Babe. Ipak, na samom kraju iznenađenje – u epilogu koji završava poletnim očekivanjem novog ljeta i novih

se na rubu ljubica, ali i uporno ostaje s ovu stranu literature. Kritika je primijetila kako je Ivan Dimoski napisao nešto kao »muški ljubić«. U njemu promišlja o sudbinama žena s kojima ulazi u odnose te čitatelju prezentira nekoliko ljubavnih priča koje se u tim odnosima razvijaju. Mlada redateljica koja je s majkom na dosadnom ljetovanju željna malo pažnje, poduzetnica koja ima vikendicu na otoku, ovisnica o internetu koja čini odmak u »stvarni život«, nesretna kućanica zarobljena u lošem braku koja doživljava emancipaciju, strankinja na proputovanju i na koncu djevojka iz provincije s kojom će se i oženiti – junakinje su Lukinih ljeta. Sladunjavu gotovo poput priča iz sapunice, glavni lik zaljubljuje se u svaku od spomenutih žena, a epilog romana daje do znanja kako će tako biti i ubuduće, bez obzira na brak kojim je završila zadnja ljubavna epizoda.

Primijećeno je i da pravijenac Ivana Dimoskog ipak nije moguće tek tako smjestiti u žanr »muškoga ljubica« s kakvim smo imali iskustva posljednjih godina. Više je razloga za takvo mišljenje, ali ponajprije je to činjenica da u djelu »do izražaja itekako dolazi autorov svjetonazor, pa tako njegov glavni lik nije nikakav mačo-tip i predstavnik galebskog mentaliteta, nego čovjek koji zavodi blagošću, prilagođavanjem partnericama i idejom čistoće ljubavi koja posve eksplicitno dolazi do izražaja u predzadnjem poglavlju koje funkcionira kao dijalog o ljubavi.«

»Nježne usluge terenskog komercijalista« zapravo su ljubavne priče s porukom pa će kao takve vjerojatno i naći svoj put do čitatelja. A ljubiteljima ovakvih priča, i ne samo njima, zacijelo će biti zanimljivo konzumirati tekstove začinjene ljubavnim osjećajima, ali promatrane iz perspektive muškog dijela spisateljstva.

o samoći i želji za društvom. Glavni junak samoću rješava čekanjem, ženski likovi najčešće potragom. Susreti redovito završavaju rastankom, a Dimoski kao da poručuje da je najvažnije da jedni drugima ostanemo lijepe uspomene. Posljednja priča

ljubavi sugerira se – ne mačistički projekt, nego projekt čiste ljubavi prema svima.

ZALJUBLJIVANJE NA TRACI

Ova knjiga nema čestih pandana u suvremenoj književnosti. Kreće

Dob i(li) doba

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Imenice *dob* i *doba* različite su riječi sa svojim leksičkim i gramatičkim zakonitostima.

Dob je imenica ženskoga roda koja označuje razdoblje u ljudskome životu. Stoga možemo

govoriti o mlađoj, srednjoj ili zrelijoj *dobi* i slično. Imenica *dob* u dativu, lokativu i instrumentalu glasi: *dobi*.

Razlikujemo i imenicu *doba* koja je srednjega roda i jedina je koja u jednini završava nastavkom –a. Njezino je značenje višestuko pa možemo govoriti o ledenom dobu, bročanom, ranom i kasnom dobu ili o godišnjem dobu, na primjer jeseni.

Razliku u promjeni ovih dviju imenica najbolje ćemo uočiti ukoliko ih usporedimo:

doba (s.r)	dob (ž.r.)
N doba	dob
G doba	dobi
D dobu	dobi
A doba	dob

V doba	dobi
L dobu	dobi
I dobom	dobi

Dakle razlikujemo imenicu ženskoga roda – *dob* i imenicu srednjega roda – *doba*. No imamo i imenicu *doba* koja je ženskoga roda, a razlikuje se uznačenju, promjeni i naglasku. Rabimo ju u glazbenom nazivlju, a označava vremensku, tekstualnu, mjernu jedinicu. Imenica ženskoga roda *doba* mijenja se kao imenica ženskoga roda na –a (npr. žen-a). Evo i njezinih padežnih oblika:

N doba, G dobe, D dobi, A dobu, V dobo, L dobi, I dobom.

Sada je vrijeme da završimo ovu zamršenu priču o dobi, dobu i dobi!

POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Ekspresionizam

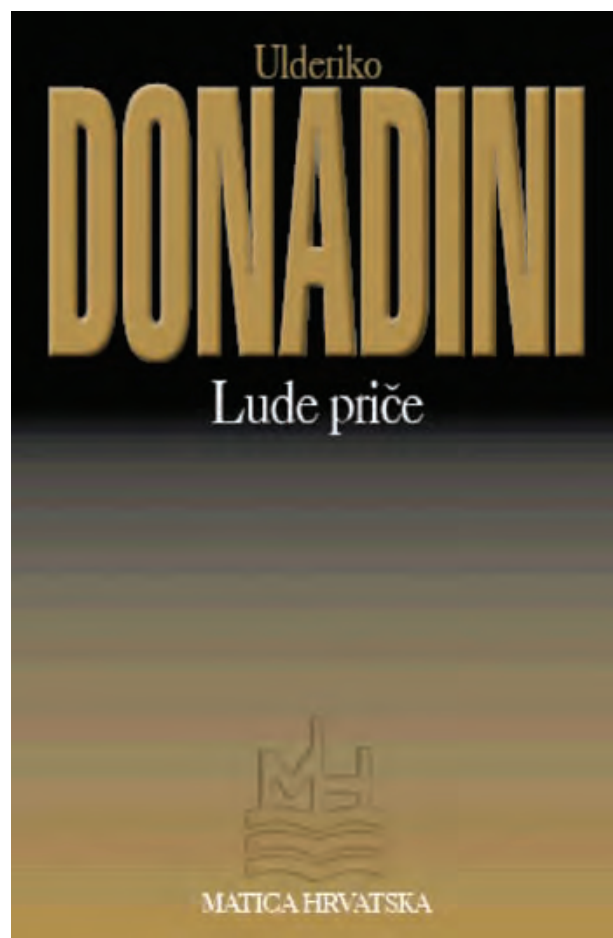
Priredjuje: Miranda Glavaš-Kul

Već prvih godina 20. stoljeća, dok je još vladala poetika moderne, u djelima nekih pisaca primjećuju se naznake raznimolajenja s ustaljenim književnim kanonima. Potkraj Prvoga svjetskoga rata zamah su doživjele nove, ekspresionističke tendencije. Takvu »novu književnost«, još tijekom rata, najavljuju časopisi »Kokot« *Ulderika Donadinija* i »Vijavica« *Antuna Branka Šimića*. U prvoj poslijeratnoj godini pridružuje im se i »Plamen« *Miroslava Krleža*. Godina 1916., kada počinje izlaziti »Kokot«, uzima se kao početak ekspresionizma u Hrvatskoj.

Višestoljetna pripadnost Hrvatske srednjoeuropskom prostoru uvjetovala je da ekspresionizam, ponikao u Austriji i Njemačkoj, naiđe na plodno tlo u Hrvatskoj. Književnici ekspresionizma nastoje izraziti unutrašnjost, žele ući u predmete, stvari i pojave, izražavati ono što je u njima. Idejni okvir ekspresionističke poetike zauzet je temama kao što su smrt, zločin, bolest, rat, kozmičko bratstvo svih ljudi, moralno ozdravljenje i spas čovječanstva. Čest je motiv preobraženja unutrašnjosti u pjesmu. Vlada posebno zanimanje za ljude pomaknute svijesti, one koji su dotaknuli dno života, ubojice, prostitutke ili pak one koji su na bilo koji drugi način prezreni od društva.

Puni je zamah ekspresionizam doživio u ratnim i poslijeratnim godinama. Prihvaćen je kao izraz autentičnih potreba pa smo imali psihološki, antiratni, socijalni, kozmički, politički, erotski, religiozni i još neke varijante ekspresionizma.

Izašavši iz Matoševe sjene, godine 1915. javlja se Ulderiko Donadini svojoj knjigom ironijsko-burlesknih novela »Lude priče«. U svojim se djelima buni protiv tradicionalnoga stvaralaštava prihvaćajući načela ekspresionizma i futurizma. Za njega se život manifestira u dinamici, a čovjek mora spoznati sam sebe da bi se mogao doživjeti i opjevati. Bizarnostima je ispunio svoje pripovijetke i romane »Sablasti«, 1917.; »Kroz šibe«, 1921. i »Bauk«, 1922. Pisao je i drame (»Bezdan« 1919.; »Igračka oluje«, 1921.). U posljednjoj, koja nosi naziv »Gogoljeva smrt«, pronašao je autentičan put u poetski teatar groteske. Sve njegove knjige predstavljaju ga kao pisca koji se protiv građanskog licemjerju i svim oblicima političkoga nemoralna i društvene laži. U povijesti hrvatske književnosti zapisan je, ponajviše, kao urednik i gotovo jedini suradnik časopisa »Kokot«.

Zahvala istaknutim članovima

Na blagdan Krista Kralja, 22. studenoga, upriličena je svečana sveta misa za sve žive i pokojne članove Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Tavankuta, u župnoj crkvi Srca Isusova, a predvodio je mjesni župnik preč. *Franjo Ivanković*.

Misno slavlje uljepšali su članovi gostujućeg društva iz Republike Hrvatske – KUD »Ključ« iz Trga, Grad Ozalj, Karlovačka županija, koji su večer prije nastupili na prvom Tamburaškom festivalu u Ljutovu, kao i članovi HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta, odjeveni u narodnu nošnju. Nakon euharistijskog slavlja, organiziran je posjet vječnim počivalištima istaknutih članova društva, i položeni su vijenci na grob *Ivana Prčića Gospodara*, *Stipana Šabića*, *Anice Balažević* i *Vince Dulića*, a potom i na bistu *Matije Gupca* u dvorištu istoimene osnovne škole u Tavankutu. U Galeriji slika od slame, uz prigodan domjenak, upriličen je razgovor o doprinosu i značaju istaknutih članova u očuvanju i promoviranju kulturne baštine hrvatske zajednice na ovim prostorima.

L. S.

Nedjelja bračnih jubileja

U crkvi svetog Jurja u Golubincima, 22. studenog obilježena je nedjelja bračnih jubileja. Na svetoj misi okupilo se 14 bračnih parova koji su obilježili jubileje od 5 do 50 godina bračnog zajedništva. U molitvi od Boga zatražili su blagoslov i zahvalili za sve milosti i darove kojima ih je do sada Gospodin obdario. Također, molili su da i dalje budu vođeni pravim putem u bračnoj zajednici. Misno slavlje je služio župnik vlč. *Ivica Damjanović*, koji je u propovijedi istaknuo značaj bračnih zajednica danas, kako u crkvi tako i u društvu. Njihova prisutnost u župi je svejdočenje mladima i župljanima da je brak ognjište koje može zagrijati cijelo društvo i da je potrebno međusobno poštovanje i razumijevanje, a

iznad svega ljubav za bračni život. Zahvalio je bračnim parovima koji su došli na ovaj način proslaviti svoju obljetnicu, te na taj način dati potporu i drugima.

I. R.

Zajedničko druženje »Radio Marije« diljem svijeta

Na valovima Radio Marije 27. i 28. studenoga biti će organiziran zajednički program svih Radio Marija svijeta. Tema će biti: »Svećenici, Marijini ljubljani sinovi, odgovaraju na njen poziv!«

Program će i ove godine biti vrlo bogat, a o detaljima će slušatelji biti obaviješteni u dnevnim najavama ove radio postaje.

Glavna tema ovogodišnjeg druženja bit će dopunjena molitvom, pjesmom, homilijama, razmjenama iskustava i upoznavanjima drugih postaja. Nekoliko svećenika će kroz ova dva dana spomenutu temu obraditi s različitih gledišta.

Iz molitvenog dijela programa Radio Marije, ističemo 27. studenoga u 15 sati molitvu krunice Božanskog Milosrđa na nekoliko jezika, koja će se prenositi iz Madrida. U subotu, 28. studenoga u 17 sati vrijeme Došašća svečano će se započeti molitvom Večernje koju će, u bazilici sv. Petra u Rimu, predvoditi Sveti Otac *Benedikt XVI*. Nakon Večernje zajednička sveta misa bit će

slavljena u rodnom mjestu sv. *Ivana Marije Vianneya*, župnika Arškog, zaštitnika svećenika.

Postaju Radio Marije, možete slušati: u Subotici i okolici na valovima 90,7 Mhz, u Somboru i okolici na 95,7 Mhz i u Novom Sadu i okolici 90,0 Mhz.

Blagdan Andrije apostola

Apostol Andrija, kao i brat mu Šimun Petar, bio je ribar na Genezaretskom jezeru u Kafarnaumu kamo su obojica stigli iz rodne Betsaide. Prema evanđeoskim izvještajima, Andrija je bio prvi od apostola kojega je Isus pozvao, pa ga istočne crkve obično i nazivaju »Prvozvani«. On, kao i sveti Ivan Evanđelist, bio je isprva sljedbenik Ivana Krstitelja koji je propovijedao skori dolazak Mesije. Kad je na Jordanu pokazao na Isusa i rekao: »Evo Jaganca Božjega«, Andrija i Ivan, pristupili su Isusu i počeli slijediti ga. Andrija je odmah otišao do svoga brata Šimuna, koji je biti prozvan Petar, te mu rekao: »Našli smo Mesiju« (usp. Evanđelje po Ivanu 1,41), zato ga evanđelisti Matej i Luka u apostolskom zboru stavljaju odmah iza Šimuna Petra. Novi zavjet još u nekoliko zgoda spominje Andriju: tako kod umnažanja kruhova i kad su stranci u Jeruzalemu željeli vidjeti Isusa. Nakon Isusova uzašašća i silaska Duha Svetoga, Sveto pismo Andriju više ne spominje. No zato o njemu pišu obilno mnogi apokrifni spisi koji, premda u njima nije uvijek lako odvojiti stvarnu predaju od fikcije. Podatak da je Andrija propovijedao Evanđelje među Skitima, u današnjoj južnoj Rusiji, potvrđuje i otac crkvene povijesti Ruzebije Cezarejski. Za Andrijinu mučeničku smrt na takozvanom Andrijinu križu u obliku slova X znamo jedino iz jednog spisa, zvanog *Passio* (Muka), u kojem je opisano apostolovo mučeništvo. Predaja veli, da je bio raspet u Ahaji u gradu Patrasu, odakle su mu relikvije prenesene u Carigrad, a zatim u Amalfi u Italiji. Svečeva glava bila je god. 1462. prenesena u Rim, a vratio ju je natrag grčkim pravoslavnim vjernicima papa Pavao VI. Pouzdan je povijesni podatak da se blagdan sv. Andrije slavio 30. studenoga već u doba sv. Grgura Nazijanskoga, dakle, u drugoj polovici IV. stoljeća. Istog datuma slavi se i u zapadnoj i u istočnoj Crkvi (ukoliko se slijedi julijanski kalendar, to je onda 13. studenoga).

ZAJEDNIČKE INTERESE SKLADATI U ISTU KOMPOZICIJU

Zvuk tamburice

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Odmah na početku se ispričavam glazbenicima, jer mi je glazba jedna od slabijih točaka u koje se razumijem. Naime, drugo je uživati u lijepoj glazbi a drugo je znati makar teoretski o njoj raspravljati. U ovom razmišljanju upravo ne želim ovo drugo – o njoj raspravljati. Glazbeni doživljaj daje mi samo povoda za jedno razmišljanje koje želim podijeliti s vama.

Bio sam na koncertu 19. studenoga kada je *Stipan Jaramazović* slavio 50. obljetnicu od kako je zasvirao prvi puta tamburicu. Nije čudo što smo svi uživali, jer je tambura doslovno naš instrument na čije zvukove čovjek ovoga podneblja »zaigra«. Uistinu je bilo lijepo. Nakon što sam se vratio kući, pod dojmom lijepoga nastavio sam razmišljati. Bio sam na puno koncerata. Zašto mi se ovaj posebno svidio?

BOGATSTVO NUTRINE

Sigurno ima puno razloga, ali jedan je i ovaj. Tamburica kao instrument nije bila pojačavana zvukom mikrofona. Mislim da sam u pravu kada tvrdim da je korpus tambure važan zato što se u njemu stvara zvuk. Dakle, trzaj na žici ima odjek one nutrine kojom korpus odjekuje. Kada se stavi mikrofonski pred žice, onda se čuje samo trzaj žice i do naših ušiju ne dopijeva onaj zvuk kojim korpus odjekuje. Stoga na koncertima, gdje svaka tambura ima svoj mikrofonski, ne čujemo suzvučje zvuka nego mnoštvo trzaja žica. U slučaju da je jedini zvuk prenesen trzajem žica u mikrofonski, tambura je ostala sa svojim korpusom u pozadini. Čovjek kada govori oblikuje svoju misao, ali je riječ prazna, da ne kažem isprazna, ako iza te riječi ne stoji osoba i bogatstvo njene nutrine. Sve više je ljudi oko nas koji izgovaraju mnoštvo lijepih riječi, ali trebaju mikrofonski jer im je nutrina prazna, pa ne mogu govoriti iz svoje nutrine. Žalosno je ako je taj mikrofonski još i posuđen. Druga misao koja mi je došla te večeri je činjenica da je svatko svirao svoju dionicu. Imali su pred sobom note i svatko je od izvođača pažljivo pratio partituru i svirao svoju dionicu. Solisti su bili osobito sabrani, jer je uspjeh koncerta u mnogo čemu ovisio i o njima. Primijetio sam da nijedan instrument nije izgubio svoj identitet. Do nevjerojatne preciznosti ostao je vjeran svojoj dionici. To je svirao. Zašto bi se čovjek, kada govori, nastupa, izlaže, predaje, morao odreći »svoje partiture«? Mislim da je naša zajednica uplašena od činjenice da bi svatko imao pravo ostati identičan, svoj i svirati svoju partituru. Slijedi treća misao koja nam jasno poručuje: da,

svatko je svirao svoju partituru, ali je postojala jedna kompozicija. U toj kompoziciji nitko nije bio zanemaren, nego vrlo precizno predviđen talentom i kreativnošću umjetnika koji je skladbu napisao. Tek na skladan i napisan tekst može se svirati određena melodija. Razmišljam ponovno antropomorfno.

SKLAD U KOMPOZICIJI

U jednoj zajednici zajedničke interese ipak netko treba skladati u istu kompoziciju. U isto vrijeme, makar na svom instrumentu, ne može svirati svatko svoju dionicu a da nije u skladu s kompozicijom. Sklad je nemoguć ako je disonantan. Ostaje otvoreno pitanje – ima li naša zajednica barem nekoliko dobrih skladbi, tako stvorenih, da odražavaju našu stvarnost i zvuče uvjerljivo i skladno? Na koncertu je bilo puno istinskih naših pjesama. Volio bih prepoznati što više naših skladbi i u društvenom životu koje čuvaju identitet, a komponirane su za više instrumenata koji smiju ostati u svom identitetu i doprinijeti suzvučju komponirane melodije. Najljepši dio koncerta bio je onaj kada su na binu došli svi muzičari, koji su na ovaj ili na onaj način učili kod Stipana ili od Stipana. To su sada već samostalni sastavi i društva, ali su prve trzaje naučili u njegovoj školi. Kakav ugodaj! Još više, kakav doživljaj. Bili su radosni, zahvalni, a svirali su oduševljeno. Pomislio sam koliko je dobrih i poštenih ljudi prošlo kroz naš društveni život i da imamo snage – koje sada nemamo – okupiti sve te ljude zajedno kako bi tek ponovno bili složni, jaki, oduševljeni i snažni. Da, ali je s društvene scene svatko potjeran tako da mu je najprije »odrubljena glava«. Kako onda biti zahvalan, skladan i radostan za opće dobro, kada je toliko vrednota pokopanih? I konačna misao, koja nije na kraju zato što je manje važna, nego, dapače, vrlo važna. To je uloga dirigenta. Instrument je važan, izvođač je još važniji, skladba je još važnija, dirigent je još važniji da bi doživljaj skladnoga i lijepoga bio najvažniji. Dirigent može dirigitirati samo uvježbanim orkestrom. Dionice kompozicije stvara stručnjak, a ne amater. Onda je doživljaj jači iznad svega. Imamo li zato snage? Za nas kršćane život vjernika koji je krenuo Isusovim putem nema drugog izbora. Zato nam se koji put učini lakše svladati sve tjelesne vještine, jer one su vidljive i mjerljive. Za rušenje duhovnih barijera u nama samima potrebno je puno, puno više, jer pravi vjernik nema gdje nasloniti svoju

Za nas kršćane život

vjernika koji je kre-

nuo Isusovim putem

nema drugog izbora.

Zato nam se koji put

učini lakše svladati

sve tjelesne vještine,

jer one su vidljive i

mjerljive. Za rušenje

duhovnih barijera u

nama samima potreb-

no je puno, puno više,

jer pravi vjernik nema

gdje nasloniti svoju

glavu, osim na križ.

Prijedlog za nedjeljni ručak

... i još po nešto...

TOPLO PREDJELO – BISTRA JUHA OD OSLIĆA

Potrebno: 400 gr fileta oslića, 1 žlica maslinova ulja, 2 mrkve, 2 peršina, 150 gr graška, sol, vegeta i suhi peršin.
Priprema: U dubljoj posudi na maslinovom ulju pirjati sitno narezanu mrkvu i peršin, dodati grašak, staviti sol i vegetu po okusu. Uлити vode i dodati filete oslića izrezane na sitnije komadiće. Kuhati 20 minuta te pri kraju posuti suhim peršinom.

GLAVNO JELO - PUNJENE LIGNJE

Potrebno: Oko 1 kg lignji, riža, 1 glavica luka, 2 češnja češnjaka, maslinovo ulje, sol, vegeta, zelena paprika, ružmarin, bosiljak, krumpir.

Priprema: Lignje očistiti, odvojiti krake od tijela te ih dobro isprati. Pirjati luk, te dodati i izrezane krake, zelenu sitno narezanu papriku, sol i vegetu te pirjati sve skupa. Nakon nekoliko minuta uliti vodu i dodati rižu te

kuhati uz povremeno miješanje. Pri kraju dodati začine po okusu. Oljuštiti krumpir i narezati ga na četvrtine. Vrećasto meso lignji puniti rižom i kracima te redati po nauljenom plehu. Dodati krumpir i peći oko 60 minuta. Servirati toplo.

DESERT – SAĆE

Potrebno: 400 gr glatkog brašna, 1 kvas, 6 žlica mlijeka, 2 jaja, 50 gr šećera, 180 gr margarina (80 gr za tijesto i 100 gr za mazanje), 1 vanilin

šećer, kora od limuna, marmelada (po želji) i šećer u prahu.

Priprema: U dublju posudu stavite brašno i kvasac (izmravljeni), zatim dodajte žumanjke, šećer, 80 gr rastopljenog maslaca, malo soli, vanilin šećer, naribanu limunovu koru, pa mlakim mlijekom umijesite mekano tijesto. Dobro ga izradite dok površina ne postane glatka i sjajna, a potom ga ostavite pokriveno na toplom mjestu da se diže.

Tijesto istanjite na oko 0,5 cm i izrežite na kvadratiće promjera 8x8 cm, puniti ih marmeladom, te krajeve tijesta skupite preko toga, oblikujte kuglicu i slažite u namašćeni pleh. Počnite slagati od sredine. Ostale kuglice složite u krug na isti način sve dok ne napunite pleh. Ukoliko nemate okruglu tepsiju, možete isti princip koristiti i u kvadratnoj ili ovalnoj. Ostatak margarina narežite na štapiće i stavite između kuglica u tepsiji. Pecite 20-25 minuta na 200 stupnjeva. Pečeno saće još dok je vruće odvojite i pospite šećerom u prahu. Služite rashlađeno.

PRIPREMA ZA ADVENT, ODNOSNO DOŠAŠĆE

U SUSRET BLAGDANIMA

Razdoblje koje je pred nama, advent ili došašće, razdoblje je molitve, posta, specifičnih običaja i općenito pripremanja za proslavu Kristova rođenja. Ovo razdoblje je prisutno još od 567. godine i duboko je ukorijenjeno u europskoj i hrvatskoj kršćanskoj tradiciji. Započinje nedjeljom koja pada najbliže 30. studenome, blagdanu Sv. Andrije, i traje četiri tjedna. Završava se na Badnjak i obuhvaća četiri nedjelje koje prethode Božiću u spomen na četiri tisućljeća koliko je, prema Bibliji, prošlo od stvaranja svijeta do Kristova dolaska.

U dane došašća kršćani se pripremaju za Božić, mole, poste, darivaju i čine dobra djela. Čiste i ukrašavaju kuće te pripremaju namirnice za blagdanski stol. Iz generacije u generaciju ponavljaju se običaji od kojih su mnogi sačuvani do danas. Etnologija došašća obiluje neobično maštovitim narodnim običajima, ritualima i ceremonijama koji su se ponavljali, ali i mijenjali kroz vjekovnu povijest. U želji da se što dostojnije i što ljepše obilježi Kristovo rođenje, tjednima su trajale pripreme za Božić. Vjernici bi uz pjevanje i molitvu išli na prvu jutarnju misu – takozvanu zornicu. Jedan od simbola adventa jest i adventski vijenac, koji se rado unosi u domove. Iako je adventski vijenac po pravilu okrugao, u novije vrijeme se prave i drugi, raznovrsni oblici, ikebane koje često nisu okrugle, ali se na njima svakako nalaze četiri svijeće, koje označavaju četiri nedjelje adventa. U novije vrijeme adventski vijenci se prilagođavaju okruženju, želji i mašti onoga tko ga izrađuje. Ono što je najbitnije, smisao i simbolika ostaju isti.

Ukoliko imate volje i dara, možete i sami izraditi svoj adventski vijenac, koji može biti onakav kakav želite. Adventski vijenci mogu biti raznih boja i s raznim ukrasima. Ono što je kod svih zajedničko je to da su u pravilu okrugli i da imaju 4 svijeće. Evo prijedloga kako možete izraditi svoj unikatni vijenac. Potrebno vam je: slamnati vijenac, mahovina, tanka zelena ili crna žica za omatanje, bršljan, spajalice, debele svijeće, različite šišarke ili tikvice, zlatne

Simboli – krug i svijeća

Adventski vijenac čine dva temeljna simbola - krug i svijeće, odnosno svjetlo. Krug ili prsten bez početka i kraja shvaća se kao simbol vječnosti i vjernosti. Adventski vijenac tumači se kao znak Božje vjernosti zadanim obećanjima. Nekad se adventski krug tumačio kao krug zemaljski s četiri strane svijeta. Vijenac je u antičko vrijeme predstavljao znak pobjede, a u kršćantvu je postao znak po Kristu dobivenoga spasenja. Zimzeleno granje upućuje na život koji ne prestaje, na život vječni. Ove grane podsjećaju i na Isusov ulazak u Jeruzalem, kada ga je narod pozdravljao. I danas ambrozijanska liturgija u adventu predlaže čitanje Isusova svečana ulaska u Jeruzalem. Svjetlo svijeća označava dolazeće svjetlo – Isusa. Adventske svijeće, izvorno crvene i bijele boje, upućuju na Isusovu žrtvu i pobjedu. Prema dugoj tradiciji na vijenac su se stavljale tri ljubičaste svijeće – znak pokore i obraćenja, kao pripreme Isusova dolaska, i jedna ružičasta - koja se palila kao izraz radosti zbog Isusova rođenja. Prema jednoj tradiciji, prva svijeća nazvana je prorokova svijeća, druga betlehemska, treća pastirska, a posljednja svijeća anđela. Postupno paljenje svijeća znak je približavanja Božića.

tanke niti, sitne grančice, zlatna žica za omatanje i zlatna ukrasna vrpca. Slamnat vijenac možete nabaviti u cvijećarni ili u nekom od supermarketa. Na taj slamnati vijenac stavlja se postupno mahovina. Jednom rukom čvrsto se drži vijenac, a drugom se mahovina čvrsto obavlja žicom. Za to je najbolja zelena ili crna žica, jer će se najbolje uklopiti u mahovinu. Umjesto mahovine možete upotrebiti i neki drugi materijal, krep papir u boji ili neko platno.

Oko vijenca omotajte vitice bršljana i pričvrstite spajalicama. Svijeće pričvrstite jednu pokraj druge na žicu okrenutu prema gore i zabijte ih u vijenac. Svijeće također možete i ravnomjerno rasporediti po krugu. Kako bi šišarke stajale na vijencu, na svaku od njih zavežite komad žice. Kako bi šišarke bile još ljepše, možete ih omotati zlatnim nitima ili obojiti zlatnim sprejom. Osim šišarki možete staviti i

ostale stvari koje nadete u prirodi (razne grančice, žirove, imelu, suho cvijeće...). Široku ukrasnu zlatnu vrpcu svežite u mašnu i pričvrstite na vijenac nasuprot svijećama. Vaš vijenac je gotov. Svake nedjelje došašća upalite po jednu svijeću.

Povijest adventskog vijenca

Ideja adventskog vijenca izvorno je nastala u vrijeme došašća. Prvi adventski vijenac na svijetu pojavio se 1838. u domu za siromašnu djecu »Das Rahe Haus« (»Trošna kuća«) u Hamburgu. Mladi evangelički pastor i odgojitelj *Johann Hinrich Wichern* okupio je 1883. siročad s ulice te im u jednoj staroj i trošnoj kući ponudio novi dom. Svake je godine za vrijeme došašća sa svojim štićenicima organizirao trenutke molitve. U svome dnevniku zabilježio je da se u došašću 1838., želeći pronaći način kako bi svojim štićenicima došašće učinio što ljepšim, dosjetio da od prvog dana prosinca svakim danom za vrijeme molitve upale jednu svijeću. Wichern je stavljao svijeće na veliki drveni vijenac, koji bi na Božić zasjaio poput velikog svjetlosnog kruga s 24 svijeće: 19 malih crvenih svijeća za dane u tjednu i četiri velike bijele svijeće za nedjelje došašća. Svake godine u došašću obavljali su ovaj kratak obred. Kako se za vrijeme molitve na vijenac stavljala i palila po jedna svijeća, taj se trenutak počeo nazivati »pobožnost sa svijećama«. Oko 1851. Wichernovi su štićenici drveni vijenac počeli ukrašavati zimzelenim grančicama, a s vremenom se umjesto drvenoga počeo pletiti vijenac od zimzelenog granja. Taj se običaj proširio po evangeličkim obiteljima u Njemačkoj, a zatim u susjedne i prekooceanske zemlje. Na kraju 19. stoljeća prešlo se na četiri svijeće za četiri nedjelje došašća. Nakon I. svjetskog rata i katolici su počeli raditi adventske vijence. Prvi se pojavio 1925. godine u Kölnu, a potom 1930. u Münchenu. Oko 1935. u crkvama su blagoslivljani adventski vijenci, koji su nošeni kućama.

Priredila: Ž. V.

OČNA KUĆA

**optika i ordinacija
na jednom mjestu**

551-045

Subotica

Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Priprema za došašće

Dragi veliki i mali čitatelji Hrkovog kutka!

Pred nama je najljepši dio godine, vrijeme kad se pripremamo za dolazak malog Isusa, za njegov rođendan. Svi vi volite i rado slavite rođendane svojih prijatelja, a napose svoj. Svi, pa čak i odrasli vole dobiti darove, no advent ili došašće je vrijeme kad se mi moramo potruditi i neki dar pripremiti Isusu. Ti darovi ne trebaju biti baš onakvi kakve mi volimo dobiti. Isus ne očekuje niti igračku, niti hlače ili majicu, on od nas očekuje nešto sasvim drugo.

Očekuje da budemo dobri, da slušamo svoje roditelje, da se tijekom adventa odrekemo primjere slatkiša koje ćemo za Božić darovati drugoj, sirotoj djeci. Očekuje od nas da svoju garderobu koja nam je mala i koju ne nosimo darujemo potrebnima, da i oni imaju što obući za Isusov rođendan. Tu su i zornice i sitne

male žrtvice, koje svatko od nas može svaki dan napraviti. Takav dar želi Isus.

Za vrijeme adventa ili došašća imamo mnoštvo blagdana koji nas polako uvode u jedan od najvećih blagdana – Božić. Budući da je advent i vrijeme molitve, možete se organizirati s prijateljima ili u krugu svoje obitelji. Na male papiriće napišete imena članova svoje obitelji, te ih stavite u jednu posudu, svatko neka tajno izvuče po jedan papirić i tijekom adventa neka moli za osobu čije je ime pisalo na papiriću. Imena trebaju ostati tajna. Osobi za koju ste molili tijekom adventa možete darovati neku sitnicu za Božić, te je na taj način obradovati.

Kako bi vam advent bio još zanimljiviji možete napraviti i adventski kalendar. Za pomoć svakako zamolite roditelje, starijeg brata ili sestru.

Potrebno vam je: filc ili pust zelene boje veličine 45x35 cm što ćete koristiti za podlogu. Treba vam i filc različitih boja koji ćete koristiti za ukrase, zatim su vam potrebne škare, ljepljivo, drveni štapić, karton za podlogu i ukrasno ljepljivo u boji za brojeve.

Izrada:

Zeleni filc izrežite u pravokutnik, a na gornjem rubu dodatno izrežite trakice koje ćete omotati oko drvenog štapa. Svakako vi svoj kalendar možete prilagoditi veličini koju želite. Trakice omotajte oko štapića pa čvrsto zalijepite.

Na komadu papira nacrtajte (ili fotokopirajte iz nekog časopisa) neki božićni motiv po vašem izboru. Prema crtežu ga izrežite od komadića filca različitih boja, pa zalijepite na vrh kalendara. Pazite da vam ostane dovoljno mjesta za džepiće.

Od crvenog filca izrežite 24 džepića trapezastog oblika veličine 5x4 cm. Možete izrezati i džepiće kvadratnog oblika, no trapez će vam omogućiti više mjesta za bombone ili druge poklončiće. Džepiće po želji dodatno ukrasite ostacima filca u drugoj boji. Ukrasnim ljepljivom na džepovima napišete brojeve za odbrojanje.

Ostavite sušiti preko noći, pa zamolite mamu da vam džepiće glačalom pritisne, kako bi se stvorio efekt napuhanosti. Pištoljem za ljepljivo ili običnim OHO ljepljivom džepiće zalijepite na predviđena mjesta.

Sve ovo možete napraviti i tako da džepiće ušijete koncem, za taj dio posla ipak zamolite mamu ili baku. Svakako, ono što će se naći u džepićima prepustite roditeljima, to neka bude njihov dio posla.

Kada ujutro dođete sa zornice poslužite se darom iz vašeg kalendara.

Još jedna ideja: kalendar možete napraviti i od kutija za šibice i salvete.

Što vaši prijatelji znaju o adventu

Anamaria, 7 godina: Advent je kada dolazi sv. Nikola, kada su Materice, Oce i onda Božić. Spremamo adventski vijenac. Zornice su kada ideš ujutro na misu, to uskoro počinje. Ne znam točno kad je misa u 6 ili 7, rano ujutro. Malo mi je teško ustati, ne znam hoću li ići. U adventu ću se odreći nekih bombona i malo ću više slušati mamu i tatu, onda se pripremamo za Isusov rođendan. Imat ćemo jelku i ispod betlehem, ukrase, pripremat ćemo posebno jelo. Za Badnju večer treba piti vina i jesti jabuka s medom.

Kristina, 9 godina: U adventu se pripremamo za dolazak Isusa, ići ću na zornice svako jutro i slušat ću malo više. Zornice su kada idemo rano na misu, mislim da počinje u 7 sati. Igračke koje mi više ne trebaju dat ću sirotoj djeci. Sada se odričemo tako nekih stvari da nam za Božić bude ljepše. Imat ćemo i adventski vijenac i 4 svijeće, jer ima 4 nedjelje adventa. U adventu će prvo biti moj rođendan, pa Sv. Nikola, Materice, Oce i onda je kraj adventa, pa Isusov rođendan.

Ivan, 8 godina: Advent je vrijeme kada čekamo da se Isus rodi. Ne znam još, možda ću ići na zornice, to je misa u adventu koja je jako rano, ne znam točno kad počinje. Odreći ću se nekih slastica, jer onda to mama da sirotima pa i njima bude lijepo za Božić.

Ana, 9 godina: Advent traje 4 tjedna i onda čekamo Božić. U adventu se ide na zornice, možda ću ići, ali mislim da neću svaki dan. Adventski vijenac, kao i svake godine, pravimo s mamom, a ja idem kod časne na božićnu radionicu pa i tamo nešto pravimo. Na vijencu su 4 svijeće i palimo ih jednu po jednu, kad su sve upaljene znači da je Božić jako blizu.

Krunoslav, 10 godina: Advent su nedjelje prije Božića, ima ih 4 pa i 4 svijeće koje se pale svake nedjelje. Onda čekamo Božić – Isusovo rođenje. Sigurno ću ići na zornice i neće mi biti teško ustati. Pokušat ću se odreći računala, to će mi biti najteže, ali zato ću se i odreći. Za zornice se mora rano ustati, a to je pokora prije Božića. Imat ćemo i adventski vijenac još od prošle godine.

Adventske pjesme

Ukoliko budete išli na zornice, evo nekoliko adventskih pjesama te ih možete ponoviti i podsjetiti se.

PADAJ S NEBA

Padaj s neba, roso sveta, padaj s rajske visine!
Vapijahu starog svijeta duše čiste pravedne.
Otvori se, zemljo mila, da iz plodnog tvoga krila
u taj sretan, blažen čas svemu svijetu nikne spas.
Već se bliži vrijeme blago, već se bliži onaj čas
kad će izić Sunce drago, svanut svemu svijetu spas.
Svani dane, i noć skрати, sini sunce, i povrati Bogu čast
na visini, svijetu mir na nizini.

VISOM LETEĆ PTICE MALE

Visom leteć ptice male, našem domu zapjevale:
Srca gore, evo zore!
Kore one lijene ljude, dozivlju ih, od sna bude:
Srca gore, evo zore!
Grijehe svoje oplaćimo, dušu lijepo očistimo:
Srca gore, evo zore!

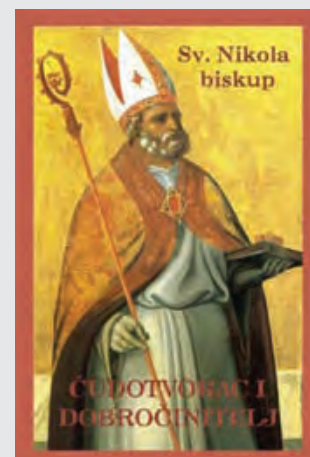
ZDRAVO BUDI MARIJO

Zdravo budi Marijo prejasna zornice, istočnog bez grijeha
začeta Djevice.
Jer tebe vječni Bog odabra od vijeka za radost puka svog.
Začće Bezgrešno tvoje mi štujemo, buduć da utješno od
Crkve čujemo. Da ti si jedina od sveg svijeta ljudi začeta
nevina.

Željka Vukov

Blagdani koji nas očekuju

- 29. studenoga – prva nedjelja došašća
- 30. studenoga – Andrija apostol
- 4. prosinca – Barbara
- 6. prosinca – Sv. Nikola
- 8. prosinca – Bezgrešno začće
- 13. prosinca – Materice, Lucija, Jasna
- 20. prosinca – Oci
- 24. prosinca – Badnjak
- 25. prosinca – Božić
- 26. prosinca – Sv. Stjepan, Krunoslav
- 27. prosinca – Sveta Obitelj, Ivan apostol
- 28. prosinca – Nevina dječica, Mladen, Nevenka
- 29. prosinca – Toma
- 30. prosinca – Trpimir
- 31. prosinca – Silvestrovo

Stota obljetnica Nogometnog kluba »Tvrđava« iz Bača

Piše: Stanka Čoban

U subotu, 14. studenoga, u Baču je održana središnja proslava obilježavanja 100. obljetnice »Tvrđave« nogometnog kluba iz Bača. Godine vrijedne poštovanja – kako glasi i naziv monografije objavljene ovom prigodom.

Nogomet u Baču najstariji je, najmasovniji i najpopularniji sport. Prva lopta je vlakom stigla u Bač 1909. godine, a donio ju je tadašnji gimnazijalac, a kasnije profesor *Martin Evetović* iz Subotice, koji je u Bač dolazio kod strica *Ivana Evetovića*, tadašnjeg bačkog župnika. Okupivši školarce, gimnazijalci osnivaju »Bácsi torna klub«, tj. NK »Bački fiskulturni klub«. Prvi trener je već spomenuti Subotičanin *Martin Evetović*, a prvi predsjednik kluba je *Franjo Riman*, budući liječnik. Igralište je bilo u dvorištu Bačke tvrđave, a utakmice su igrane uglavnom u ljetnom razdoblju i bile su turnirskog tipa.

Život kluba ovisio je o samim članovima, tj. igračima i zaljubljenicima u nogomet. Sami su se financirali organizirajući razne priredbe, balove i igranke. Na imanju Uprave crkvenih dobara postojalo je tenisko igralište i klizalište na kojima su organizirani razni susreti i natjecanja i tako stvarani prihodi za daljnji rad.

Prva službena utakmica odigrana je 9. srpnja 1910. godine između »Bačkog fiskulturnog kluba« i »Sloge«, nogometnog kluba iz Bačke Palanke. U to vrijeme već je postojao Nogometni klub »Bačka« u Subotici, koji je imao velikog utjecaja na razvoj nogometa na ovim prostorima. Stoga ne čudi da su i prva Pravila o nogometu u Bač stigla iz Subotice, iz NK »Bačke«. Najbolje rezultate klub postiže sredinom drugog desetljeća postojanja, kada mijenja naziv u NK »Omladina«. Tih godina tri puta zaredom osvajaju Lestmaisterv kup, koji se po tradiciji održavao u Odžacima.

No, ako ne najbolja, sigurno najpopularnija bila je generacija

NK »Tvrđava« Bač 1954. god. Sleva Boboš - trener, Matin, Hajzer, Bartolović, Brikić, Miler, Kovačev (stoje), Kolarić, Krempatić, Kampel, Hornjak, Krstić (čuča)

poslije Drugog svjetskog rata. Na inicijativu tadašnjeg bačkog učitelja *Antuna Kesejića* klub mijenja naziv u NK »Tvrđava« koji i danas nosi. Član je Somborskog nogometnog centra i po riječima *Ljudevita Kovačeva – Lajče*, tadašnjeg nogometaša, to je bila jedna od jačih skupina tog vremena.

»Snaga te generacije bila je u tome što smo skoro deset godina igrali zajedno, poznavali smo se u dušu, a bila je prisutna i velika kolegijalnost«, prisjeća se tih dana čika *Lajča*, jedan od najpopularnijih bačkih nogometaša svih vremena. U timu su tada igrali *Josip i Antun Kovačić, Vince Nemet, Stipan Lukić - Pisa, Franjo Balgavi, Pava Bartolović, Josip*

Margetić, Marin Rožić, Ivan Kolarić, Josip Polih - Zepa, Milan Krstić, Stipan Krempatić, Franja Kesejić, Pišta Hornjik, Josip Antalović...

»Zanimljivo je spomenuti da je tih godina *Franja Kesejić* iz NK »Tvrđave« prešao u zagrebački »Dinamo«. No, budući da su za njegovo mjesto u timu konkurirala braća *Horvat*, nije došao do izražaja, pa prelazi u NK »Lokomotivu«, gdje je bio i trener. Kasnije se bavio sportskim novinarstvom. I ja sam odlazio i u Osijek i Rijeku, ali sam se uvijek vraćao »Tvrđavi« i Baču i tu sam i ostao.« Prisjeća se čika *Lajča* mnogih zanimljivih događaja i anegdota s raznih putovanja i gostovanja, primjerice

kada je utakmica završila neriješenim rezultatom 1-1, a oba gola postigao je igrač »Tvrđave« ili kada je na jednoj utakmici sam dao svih sedam golova, itd. U to vrijeme putovalo se raznim prijevoznim sredstvima – zaprežnim kolima, kamionom, a tek kasnije vlakom ili autobusom. »Osobito su bile popularne prijateljske utakmice s klubovima iz šokačkih sela – Bačkog Monoštora, Sonte itd. Zanimljivo je reći kako su gotovo svi igrači bili i članovi Seljačke sloge, koja je u to vrijeme još djelovala u Baču, pa smo se svi družili i na kulturnom polju. Ja sam iz te generacije najduže ostao aktivni igrač. Uspio sam se uklopiti u novu generaciju stasalih momaka, djece kolonista doseljenih iz pasivnih krajeva Bosne i Hercegovine. S *Tubićem, Kondićem, Šibalinom, Uzurovim, Banjcem i Stojakovićem* ostvarili smo zapažene rezultate u Područnoj nogometnoj ligi Novi Sad, gdje je NK »Tvrđava« i danas« priča čika *Lajča*.

I tako se u Baču lopta kotrlja već punih 100 godina, a nogometaši su proslavili ovaj mali grad.

»Malo mjesto, a poznato u cijeloj Europi«, rekao je jedan bački liječnik.

Kup tolerancije Subotica, 24. studenoga

U NEKOLIKO REDAKA

Iskreno prijateljstvo

Zasigurno jedna od najvećih ljudskih vrijednosti je iskrenost. Ali upravo zbog svoje velike vrijednosti često puta je u svakodnevnom životu ima vrlo malo. S druge strane ima je puno samo u pravom prijateljstvu koje je također dosta rijetka pojava današnjice. Stoga je iskreno prijateljstvo kovanica velike snage i vrijednosti koja nadvišuje sve materijalne parametre i može se usporediti sa suhim zlatom. I treba ga dobro čuvati...

FOTO KUTAK

SKULPTURA: DIZALO

KVIZ

Strip Snoopy

Tko je autor glasovitog stripa Peanuts kod nas prevedenog kao Snoopy?
Kada se ovaj strip prvi puta pojavio i do kada se redovito pojavljivao?
Koliko je epizoda ovoga stripa publicirano?
Na koliko jezika je preveden Snoopy?
Koje je rase popularni pas, junak ovoga stripa?
Kako se zove vlasnik Snoopyja?

Charles M. Schulz
Pojavio se 1950. godine i izlazio je sve do 2000. godine kada je njegov autor preminuo.
17.897 epizoda u 2600 različitih novina.
Na 21 jezik u 75 zemlja svijeta.
Beagle.
Charlie Brown.

VICEVI

Pita učiteljica malog Ivicu:

- Zašto si na roditeljski sastanak doveo djeda?
- Zato što on u našoj obitelji najslabije čuje!

Poslužila mater Ivici sir ementaler.

- Ali mama, ja ne volim ovaj sir s rupama.
- Dobro sine, pojedi samo sir, a rupe nemoj!

- Ivce nabroj nam dvije zamjenice – kaže učiteljica.

- Tko, ja? – zbuni se Ivica.

- E, konačno i od tebe jedan točan odgovor – uzdahnu učiteljica.

NOGOMET MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBORA

Bodovi ostali u magli

SONTA – U 17. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula nogometaši sončanskog NK Dinama gostovali su u poznatom somborskom izletištu Šikara, kod OFK Šikare. Ova utakmica posljednjeg kola jesenskoga dijela prvenstva odigrana je po hladnom i maglovitom vremenu, a konačni rezultat bio je 4:2 u korist domaće momčadi. Nogometaši obiju momčadi »mučili« su loptu svih devedeset minuta, a od čak šest postignutih zgoditaka svega jedan bio je plod suvisle akcije, ostali su rezultati pogrešaka obrambenih igrača ili jednoga genijalnoga poteza, poput zgoditka Gala u 83. minuti. Arbitri su ovoga puta svoju zadaću obavili besprijekorno. Iako imaju igrački potencijal za razmišljanje o ulasku u viši rang natjecanja, na koncu jesenskoga dijela lige Sončani su zauzeli skromno deveto mjesto. Takvom ishodu vjerojatno je doprinijela nesređena situacija u klupskim strukturama i potpuno odsustvo stege kod jednoga dijela nogometaša. Čelnici bi svakako trebali za sanaciju ovakvoga stanja iskoristiti razdoblje zimске pauze i proljetni dio natjecateljske sezone dočekati s pozitivnim ozračjem u klubu.

Strijelci za OFK Šikaru: Momirov u 13., Đurdev u 25., i Trninić u 58. i 69. minuti, za NK Dinamo Krstin u 29. i Gal u 83. minuti.

Dinamo: Stančić, Vidaković, Krstin, Karajkov (Klecin), Barunov, Šarac, Gal, Poturica, Majstorović, Andrašić i Tetkov.

Ostali rezultati: OFK Metalac – Dunav 3:1, Aleksa Šantić - Dinamo (BB) 1:1, OFK Odžaci - Jedinstvo (K) 2:2, Sport – Sloga - utakmica prekinuta u 60. minuti zbog napada gostujućih nogometaša na suca i Jedinstvo ® – OFK Hajduk 0:5.

Tablica na koncu jesenskoga dijela natjecanja: Hajduk 36, OFK Metalac 32, OFK Odžaci 28, Jedinstvo (Kolot) 24, Dunav 24, Dinamo (B. Breg) 23, Terekveš 21, Sloga 21, Dinamo (Sonta) 17, OFK Šikara 15, Sport 15, OFK Hajduk 14 (-1), Jedinstvo (Ribarevo) 9, Panonija 8 (-1), A Šantić 7 (-1)

I. A.

DHM ZEMUN

Nogometni turnir hrvatske mladeži

ZEMUN – Na inicijativu DHM Zemuna i organizaciji predsjednika društva *Miroslava Lečara* u Zemunu je 22. studenoga održan turnir u nogometu na kome je sudjelovalo oko 60 pripadnika hrvatske mladeži Strijema, od kojih je njih 45 izravno participiralo u ovom natjecanju. Ovi igrači su branili boje sljedećih momčadi: HKUPD »Tomislav« iz Golubinaca, HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena, HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina, HKPD »Matija Gubec« iz Rume, »KROV« iz Subotice i DHM iz Zemuna. Nakon nekoliko sati u kojima je bilo mnogo uzbuđenja i neizvjesnosti popraćenih podrškom od strane navijača, turnir je završen sljedećim rezultatima: prvo mjesto osvojila je ekipa HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina, drugo mjesto HKPD »Matija Gubec« iz Rume i treće mjesto HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena. Za najboljeg igrača na turniru proglašen je *Pavle Mišak*, za najboljeg strijelca *Damir Horvat* i za najboljeg vratara *Vlada Benković*. Nagrade koje su dodijeljene ovom prigodom bile su diplome za osvojeno I., II. i III. mjesto, zahvalnice za sudjelovanje koje su dodijeljene svim ekipama i pehar za osvojeno I. mjesto. Dodijeljene su također i zlatne medalje svim igračima koji su pripadali ekipi koja je osvojila I. mjesto, a isto tako i pokal za najboljeg strijelca, pokal za najboljeg igrača i medalja za najboljeg vratara. Ove nagrade dodijelio je predsjednik DHM Zemuna *Miroslav Lečer*. Turnir je protekao u natjecateljskom duhu, koji je ujedno bio i poruka svim mladim ljudima da se, umjesto raznim porocima koji su sastavni dio današnjice i koji im se nameću na mnogo različitih načina, okrenu zdravom životu i sportu.

D. L.

VOJVOĐANSKA LIGA – ISTOK

Bačka zimuje na trećem mjestu

NOVO MILOŠEVO – Nogometaši Bačke propustili su veliku priliku da u posljednjem, 17. kolu Vojvođanske lige skupina Istok uhvate priključak s vodećim momčadima Slobode i Budućnosti. Subotičani su odigrali neodlučeno na gostovanju u Novom Miloševu protiv Vojvodine (2-2), a izravni konkurenti za naslov su poraženi, pa je Bačka prvi dio prvenstva završila na trećem mjestu s šest bodova manje od prve Slobode i četiri boda manje od drugoplasirane Budućnosti.

SUPER LIGA

Nova pobjeda Spartaka ZV

SUBOTICA – Dva pogotka *Voje Ubiparipa* donijela su Spartaku pobjedu protiv Napretka (2-0) u susretu 12. kola Super lige odigranom na Gradskom stadionu u Subotici. S nova tri boda subotički prvoligaš zauzima visoko peto mjesto, a u sljedećem, 13. kolu gostuje u subotu kod Metalca u Gornjem Milanovcu.

Optimal Tours

- Prijevoz putnika u zemlji i inozemstvu
- 20 putničkih mjesta
- 49 putničkih mjesta
- 56 putničkih mjesta

tel/fax: 024/600886
mob: 065/66 26 144
069/60 0 886

Banatska 28, 24000 Subotica, 34413 Padje

Spartak – Unafortuna 04

SUBOTICA – Nogometašice ŽNK Spartaka dočekat će u 10. kolu na svom terenu protivnice iz ekipe Unafortuna 04. Spartak trenutačno zauzima treće mjesto na tablici ženske Prve A lige s 19 bodova osvojenih u 9. odigranih prvenstvenih kola, dok je Unafortuna 04 četvrtoplasirana momčad prvenstva s 13 osvojenih bodova.

HRVANJE

Pobjeda za doigravanje

SUBOTICA – Sigurnom pobjedom protiv gostiju iz Kragujevca Spartak je u subotu svladao Radnički (5-2) i potvrdio mjesto u predstojećem

doigravanju za naslov prvaka Srbije u hrvanju, kojemu će ujedno biti i domaćin ove subote (28. studenoga) u dvorani OŠ »Majšanski put«.

Rezultati: Futo – Anakir 0-1, M. Štefanek – Mišić 1-0, D. Štefanek 1-0 (bez borbe), Lehel – Jovanović 1-0, Lipajić – Todorović 0-1, Bosnić – Srejić 1-0, Franjković – Spasić 1-0

ODBOJKA

Poraz od Vizure

BEOGRAD – Odbojkašice ŽOK Spartaka poražene su na gostovanju kod Vizure (2-3) u 5. kolu Super lige i s 10 osvojenih bodova zauzimaju treće mjesto na tablici. U sljedećem kolu »Golubice« na svom terenu dočekuju ekipu Jedinstva.

Spartak: Bokan 17, Memišević, Nikić 16, Stojanović 13, Helić 1, Marković 1, Medić 7, Bogdanović 1, Češljar 5, Matić, Šimić, Klisura 12

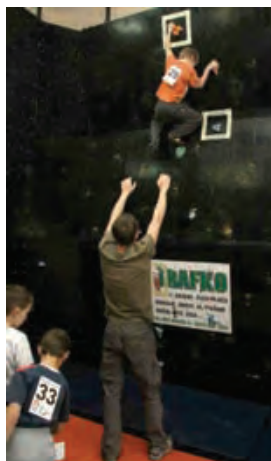
Sigurna pobjeda

SUBOTICA – U 6. kolu Druge lige odbojkaši Spartaka zabilježili su rutinsku pobjedu protiv gostujuće momčadi Dinama (3-0) i nastavili niz nepobjedivosti u novoj ligaškoj sezoni.

SPORTSKO PENJANJE

Memorijal Dren Mandić

SUBOTICA – U čast preminulog subotičkog alpinista, u prošlu subotu je u sportskoj dvorani Osnovne škole »Majšanski put« održan memorijalni turnir »Dren Mandić« u sportskom penjanju na umjetnoj stijeni – kategorija Bolder.

KOŠARKA

Novi uspjeh Spartaka

SUBOTICA – Novu pobjedu zabilježili su košarkaši Spartaka svladavši momčad Sport key iz Novoga Sada (101-78) u 8. kolu Srpske lige,

potvrdivši kvalitetu koja bi ih trebala zadržati na prvom mjestu tablice i osigurati prelazak u višu razinu ligaškog nadmetanja.

Važni bodovi

SUBOTICA – Uspjeh protiv ekipe Radničkog (79-65) donio je košarkašicama Spartaka važne bodove u borbi za ostanak u Prvoj ligi Srbije. S osam osvojenih bodova Spartak zauzima 8. mjesto, a u sljedećem, 8. kolu slijedi gostovanje Hemofarmu (Vršac).

RUKOMET

Još jedna domaća pobjeda

SUBOTICA – Rukometaši Spartaka Vojputa zabilježili su novu prvenstvenu pobjedu na svom parketu u Gradskoj dvorani sportova. Ovoga

puta nadigrana je momčad Radničkog iz Šida (36-23). Najefikasniji igrači domaćeg sastava bili su *Tašković* sa 7 i *Abazović* i *Ninković* s 6 postignutih pogodaka.

STOLNI TENIS

Neodlučeno s Partizanom

SUBOTICA – Stolnotenisači Spartaka odigrali su neodlučeno protiv beogradskog Partizana (5-5) u 6. kolu Super lige Srbije. Iako su veći dio susreta gubili, stolnotenisači Spartaka uspjeli su pobjedama u dvije posljednje partije (singl i parovi) spasiti remi na domaćem terenu. Nakon šest odigranih ligaških susreta Subotičani zauzimaju treće mjesto s osvojenih 11 bodova, a prva je momčad Crvene zvezde s 16 bodova.

POGLED S TRIBINA

SP

Kako gordo u svim sportovima zvuči kratica za svjetsko prvenstvo, a osobito kada je u pitanju nogomet. Igrati na SP-u u nogometu, koje se igra tek svake četiri godine, san je svakoga nogometaša koji je barem jednom udario nogometnu loptu. Nakon odigranog ciklusa kvalifikacija za SP u Južnoj Africi 2010. godine, te susreta baraža u kojemu su četiri drugoplasirane momčadi uhvatile posljednji »vlak« u smjeru afričkog kontinenta, konačno su poznati svi sudionici summita najboljih svjetskih reprezentacija. Dugo osporavana kvaliteta nogometa na našim (nekadašnjim zajedničkim) prostorima, uz malo drugačije okolnosti i da su Čirini momci realizirali »mrtve šanse« u prvom susretu protiv Portugala, a Hrvatska samo jednom dobila Ukrajinu, mogla je na budućem SP-u imati čak četiri predstavnika. Ovako će imati »samo« dva, Srbiju i Sloveniju, što uopće i nije samo, kada se zna kakve nogometne sile neće istrčati na travnjake gradova domaćina najvećeg sportskog događaja sljedeće godine.

ATLETIKA

Vlašić druga atletičarka svijeta

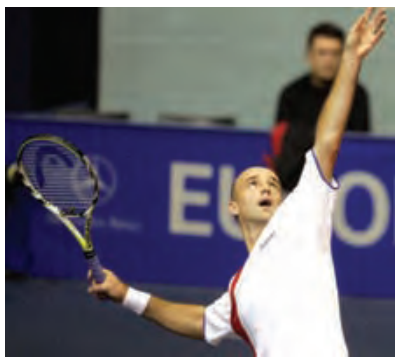
Prema izboru IAAF (svjetske atletске federacije) za najbolje u ovoj 2009. godini proglašeni su fenomenalni Jamajčanin *Usain Bolt* i Amerikanka *Sanya Richards*. Najbolja svjetska i hrvatska skakačica u vis *Blanka Vlašić* zauzela je vrijedno drugo mjesto, zahvaljujući naslovu na SP-u i drugom skoku u povijesti (208 cm), pretekavši Ruskinju *Jelenu Isinbajevu*, višestruku svjetsku rekorderku u skoku s motkom.

TENIS

Đoković startao pobjedom

Nakon velike drame u prvom susretu svoje skupine *Novak Đoković* je u tri seta uspio svladati *Nikolaja Davidenka* (3-6, 6-4, 7-5) i uspješno startati na Mastersu osmorice najboljih u Londonu. U drugom susretu iste skupine *Robin Soderling* je ponovno pobijedio *Rafaela Nadala* (6-4, 6-4) i najavio svoju kandidaturu za prolaz u polufinale.

Ljubičić na Mastersu

Zaigra li kojim slučajem, Ljubičiću bi to bio treći nastup na Mastersu, nakon regularnih nastupa 2005. i 2006. godine, kada je bio 3. igrač svijeta.

RUKOMET

Zagreb pobijedio u Švedskoj

Rukometaši Zagreba CO pobijedili su na gostovanju Alingsas HK (23-32) i osvojili nove bodove u skupini C Lige prvaka. Nakon šest

odigranih kola Zagreb ima osam osvojenih bodova (4 pobjede i 2 poraza) i zauzima treće mjesto na tablici. Zbog predstojećeg Europskog prvenstva u rukometu, slijedi pauza u natjecanju najboljih rukometnih klubova Europe, a sljedeći susret Zagrebaši će igrati 13. veljače na domaćem parketu protiv FCK Handbolta.

KOŠARKA

Prvi poraz Cibone

Nakon osam uzastopnih uspjeha u novoj sezoni regionalne NLB lige, lider tablice Cibona poražena je na gostovanju protiv Crvene zvezde u Beogradu. »Crveno bijeli« su nadmoćno, s 21 poenom razlike svladali »vukove s Tuškanca« (72-51), ali i pokraj poraza Zagrepčani drže vrh sa 17 osvojenih bodova. Zagreb je treći (16), a Zadar četvrti s 13 osvojenih bodova iz odigranih susreta.

NOGOMET

Dinamo drži vrh

Susretima 15. kola 1. SHNL je stigla na polovicu odigranih prvenstvenih susreta, ali će se do zimske stanke odigrati još dva kola (28. studenoga i 5. prosinca). Zagrebački Dinamo (35 bodova) i dalje suvereno vlada hrvatskim klupskim nogometom i najbližem Šibeniku (30) bježi 5 bodova.

Slavonski dvojac Cibalia (29) i Osijek (28) nalaze se na trećem, odnosno četvrtom mjestu, dok je, najveće razočaranje novog prvenstva, Hajduk s nekoliko pobjeda uspio donekle popraviti dojam i trenutačno zauzima 7. mjesto s 22 osvojena boda.

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE
"URNA"
 A.D.-d.o.o.

 Trg žrtava fašizma br. 1
 PODUZEĆE ZA PRODAJU
 POGREBNE OPREME
 PRIJEVOZ I CEREMONIJAL
 POKOPA
Tel.: 024-558-011
 Cvjećara:
 Tel.: 024/557-130

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,
 telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
 telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na
 Internetu: www.funero.co.yu
 e-mail: funero@funero.co.yu
 Mogućnost odloženog plaćanja

MILICA ŠOŠTAREC, PLIVAČICA

Upornost mi je donijela državni rekord

Na plivačkom mitingu u Zrenjaninu mlada Subotičanka postigla najbolje vrijeme u utrci na 50 m slobodnim stilom

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Miting u Novom Sadu

Proteklog vikenda Milica Šoštarec je nastupila na plivačkom mitingu u Novom Sadu i osvojila prvo mjesto na 100 m slobodno i drugo mjesto na 200 m u istoj disciplini.

Na stranicama sporta nekoliko smo puta pisali o mladoj plivačici PK Spartaka iz Subotice *Milici Šoštarec* (1997.), najavljujući njezin veliki talent i sportski potencijal. Najljepša moguća potvrda predviđanja dogodila se 14. studenoga na plivačkom mitingu »Kup Zrenjanin«, kada je mlada Subotičanka postavila novi državni rekord na 50 m slobodnim stilom (kraul) u 25-metarskim bazenima za starosni uzrast do 12 godina. Vrijedan rezultat (28,72) došao je usporedo i s nešto ranijim pozivom na trening-okupljanje potencijalnih državnih reprezentativaca u mlađim kategorijama, na kojemu je Milica boravila početkom ovoga mjeseca.

»Prije rekordne utrke na 50 m slobodno, plivala sam utрку na 200 m i dobro se zagrijala za moju najdražu disciplinu. Dobro sam startala i okret je bio jako dobar,

ali nisam niti pretpostavljala da bih mogla oboriti državni rekord«, pojašnjava Milica Šoštarec kako je uspjela ostvariti zbilja vrijedan sportski rezultat.

REPREZENTATIVNE PRIPREME

Nakon *Tibora Rezmanja* Subotici je trebalo trideset godina iščekivanja da netko bude pozvan u državnu plivačku vrstu, a prva je to zaslužila 12-godišnja plivačica PK Spartaka. Početkom studenoga, tijekom jednog tjedna, Milica je boravila u Beogradu na reprezentativnom trening-okupljanju za predstojeći internacionalni »COMEN Cup«, koji bi trebao biti održan 2010. godine u Italiji.

»U Beogradu sam na bazenu u Košutnjaku trenirala pod stručnim nadzorom *Vesne Jančić*, koja je trener u PK Vojvodini i svakodnevno sam, uz ostale reprezenta-

tivne kandidate, plivala po 4-5 km, uz rad na tehnici i stilu. Uz plivački dio, dosta smo radili i na suhom, uz rad na pojedinim testovima koje zahtijeva reprezentativan trening. Najviše sam se družila sa *Sarom Ilić*, inače velikom suparnicom, ali i dobrom prijateljicom izvan bazena, s kojom sam bila i cimerica na ovim pripremama.

NATJECATELJSKA SEZONA

Zimska sezona je u punom tijeku i na brojnim natjecanjima Milica mora dokazivati svoju kvalitetu. Osobito sada kada je nositeljica novoga državnoga rekorda.

»Nakon nekoliko plivačkih mitinga na kojima sam sudjelovala u posljednjih nekoliko tjedana, za predstojeći vikend (28. studenoga) trebala bih nastupiti na velikom i jakom internacionalnom mitingu u Kranju (Slovenija), na kojem će sudjelovati samo najbolji plivači moga starosnog uzrasta. Bit će to veliki ispit za mene i nadam se dobrom rezultatu u Sloveniji.

PLANOVI

»U posljednje vrijeme trener traži da plivam i duže staze (400 m, 800 m i 1500 m), jer moramo i to vježbati, te testirati mogućnosti i na tim dužinama. Nekako, ja ipak najviše volim plivati na kratkim stazama, osobito na onoj najkraćoj, sprinterskoj od 50 m.

PLIVAČKI SAVJET

»Svim mladim plivačima i plivačicama savjetovala bih da nikada ne odustaju, jer plivanje je sport koji traži veliku upornost. Osobno, nikada nisam bila obeshrabrena kada ne bih uspijevala postići određeno vrijeme, nego sam nastavila još jače i bolje trenirati. Nekada je bilo malo i suza, jer mi je bilo teško jer sam se toliko trudila, a trener nije bio zadovoljan. Da nisam bila uporna, ne bi bilo niti današnjeg državnog rekorda«, zaključuje razgovor Milica Šoštarec.

Bojan Race, trener

Rekord koji je Milica Šoštarec postavila ima veliki značaj, osobito zato što je disciplina 50 m slobodnim stilom ujedno i najinteresantnija i najzastupljenija disciplina u plivačkom svijetu. Ovaj rekord u 25-metarskim bazenima već dugo nije bio oboren, a prema sadašnjoj formi Milica ima šanse oboriti rekord i u utrci u velikom bazenu (50 m), jer koncem godine imamo plivački miting u Nišu. Inače, rekorde u principu ne »jurimo«, nego nastojimo popravljati rezultate iz natjecanja u natjecanje. Sam rekord uopće nije bio planiran, ali i zbog toga je itekako značajan, jer pokazuje kako Milica može postići i još bolji rezultat. Tek je ušla u pubertet i još se razvija, pa će vrijeme koje dolazi pokazati što je sve sposobna uraditi u nastavku svoje plivačke karijere. U ovom trenutku forsiramo i ostale dužine, posebice plivanje i na najdužim stazama, jer se Milica nalazi u fazi razvoja i nikada se ne zna kako će to sve u budućnosti izgledati. Ipak, mislim da će sprint ostati njezina omiljena disciplina i da će u sprintu najvjerojatnije imati najbolje rezultate...

PETAK
27.11.2009.

05.50 - Najava programa
05.55 - Trenutak spoznaje
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Putovanje Alsaceom, dokumentarni film
11.10 - Oprah Show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 3
14.10 - Vijesti
14.40 - Glas domovine
15.05 - Drugo mišljenje: Leukemija
15.35 - Znanstvena petica
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.45 - Iza ekrana
18.18 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.04 - Predsjednički izbori 2009. - bonusi
20.20 - Prerija časti, američki film
22.05 - Duhovi Zagreba, dokumentarni film
23.05 - Lica nacije
00.00 - Vijesti
00.15 - Predsjednički izbori 2009. - bonusi
00.25 - Poslovne vijesti
00.30 - Vijesti iz kulture
00.40 - Posebni dodaci, emisija o filmu
01.35 - Zvezdane staze: Voyager 5, serija
02.20 - Zauvijek moja, američki film
04.15 - Vip Music Club LP
06.15 - Oprezno s anđelom

06.40 - Kurban (hadždži) bajram, prijenos iz zagrebačke džamije
08.25 - TV vrtić:
---- Život u obitelji vodenkonja: Koštica
---- Nogalo: Rendes
---- Cipelice lualice: Veliki satovi
08.48 - Priča o Tracy Beaker
09.00 - Platno, boje, kist
09.10 - Puni krug
09.25 - Vip Music Club
10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora

13.45 - TV vrtić:
---- Život u obitelji vodenkonja: Koštica
---- Nogalo: Rendes
---- Cipelice lualice: Veliki satovi
14.03 - Priča o Tracy Beaker
14.15 - Puni krug
14.30 - Izazovi: Ambrin život, talijanski dokumentarni film za mlade
14.45 - Kod Ane
15.05 - Zvezdane staze: Voyager 5, serija
15.50 - Posebni dodaci, emisija o filmu
16.40 - VIP Music Club
17.15 - Hokej na ledu - emisija
17.30 - Hokej na ledu: Medveščak - Linz, 1. trećina
18.15 - Vijesti na Drugom
18.20 - Hokej na ledu: Medveščak - Linz, 2. trećina
19.10 - Hokej na ledu: Medveščak - Linz, 3. trećina
20.05 - Čarolija 10, serija
21.00 - Vijesti na Drugom
21.15 - Paul Merton u Kini, dokumentarna serija
22.10 - Umorstva u Midsomeru 11, serija
23.50 - Swingers - prvih deset godina, snimka koncerta
23.50 - Swingers - prvih deset godina, snimka koncerta
00.50 - Ponoćna predstava (2/2)
01.35 - Kraj programa

06:45 Jackie Chan, crtana serija
07:10 Pocoyo, crtana serija
07:30 Tomica i prijatelji, crtana serija
07:40 Jagodica Bobica, crtana serija
08:05 Bumba, crtana serija
08:15 Ezo TV, tarot show
08:55 Nova lova, TV igra
10:25 Lude 70-e, serija
11:25 Naši najbolji dani, serija
12:25 IN magazin
13:15 Naša mala klinika, serija
14:15 Provjereno, informativni magazin
15:15 Ženska ucjena, igrani film
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Naša mala klinika, serija
18:25 IN magazin by Bijele udovice
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Supertalent -uživo, show
22:30 Zločesti dečki 2, igrani film
01:10 Ezo TV, tarot show
02:10 Drazesna Rita, igrani film

03:35 Ponovni susret, film
05:05 IN magazin
05:40 Lude 70-e, serija
06:10 Kraj programa

06.40 Bikeri s Marsa
07.05 SpužvaBob Skockani
07.30 Punom parom, kulinarski izazov
08.00 Korak po korak, serija
08.30 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.25 Pod istim krovom, humoristična serija
11.55 Dadilja, serija
12.25 Rat u kući, serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
13.35 Tajna čokolade, telenovela
14.30 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
16.05 Korak po korak, humoristična serija
16.30 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
17.00 Pod istim krovom, humoristična serija
17.30 Dadilja, serija
18.00 Rat u kući, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Zmajevi, film, akcijski
21.45 Mjesec od porculana, igrani film, triler
23.35 Vijesti
23.45 Damien: Pretkananje 2, igrani film, horor
01.40 Astro Show, emisija

SUBOTA
28.11.2009.

07.00 - Najava programa
07.30 - Iza ekrana
08.00 - Vijesti
08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Revolveraš, američki film
09.40 - Skica za portret
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Kućni ljubimci
10.50 - Veterani mira, emisija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - Prizma
14.05 - Duhovni izazovi
14.35 - Jelovnici izgubljenog vremena

14.55 - Reporter: Čudo matičnih stanica
16.05 - Euromagazin
16.40 - Vijesti
16.55 - Kulturna baština: Ozalj
17.10 - Život na jezeru, dokumentarni film
17.45 - Škrinja: Kapetan
18.35 - U istom loncu, kulinarski show
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.04 - Predsjednički izbori 2009. - bonusi
20.20 - Ples sa zvijezdama, 1. dio (5/8)
21.45 - Ples sa zvijezdama, 2. dio (5/8)
22.10 - Vijesti
22.25 - Predsjednički izbori 2009. - bonusi
22.40 - Tommy vikend Tommyja Leea Jonesa: Bjegunac, američki film
00.55 - Filmski maraton: Prevaranti, američki film
02.35 - Filmski maraton: Samo najjači, američki film
04.10 - Skica za portret
04.25 - Škrinja: Kapetan
05.10 - Oprezno s anđelom

07.15 - Najava programa
07.20 - Vrijeme je za Disneyja: 101 dalmatinac
07.45 - Vrijeme je za Disneyja: Legenda o Tarzanu
08.10 - Na kraju ulice
08.40 - Ninin kutak
08.45 - Danica
08.50 - Leo, serija za djecu
09.15 - Kokice
09.45 - Hrvatski dječji festival 2009., snimka
11.15 - Briljanteen
12.00 - Hrvatski pisci na TV ekranu - M.C.Nehajev: Doktorova noć, TV drama
13.00 - KS automagazin
13.30 - 4 zida
14.05 - Između zemlje i neba, dokumentarna serija
15.00 - Volim nogomet
18.00 - Aspen: Svjetski ski kup (Ž) - veleslalom, 1. vožnja
18.55 - Garaža
19.25 - Lake Louis: Svjetski ski kup (M) - spust
20.10 - HNL: Hajduk - Osijek, prijenos
22.05 - Aspen: Svjetski ski kup (Ž) - veleslalom, snimka 2. vožnje
22.35 - Sportske vijesti
22.50 - Dobre namjere, serija
23.40 - Pet Shop Boys - specijal

HRT1 29.11.2009. 17:35
Lijepom našom
Naslov epizode:
DUGO SELO, 2. dio

U drugoj emisiji snimljenoj u Dugom Selu nastupit će: KUD »Horvati«, Kvartet Gubec, Gazde, Tamburaši za

00.05 - Noć u kazalištu: Šeherezada i Carmen - Histria festival 2006
01.30 - Kraj programa

06:20 Ezo TV, tarot show
08:20 Bumba, crtana serija
08:35 Power Rangers, serija
09:00 Superheroj Spiderman, crtana serija
09:25 Graditelj Bob, crtana serija
09:40 Winx, crtana serija
10:05 Dora istražuje, crtana serija
10:30 Lude 70-e, serija
11:00 Kućanice iz visokog društva, serija
12:05 U sedmom nebu, serija
13:05 Smallville, serija
14:05 Zločesti dečki 2, igrani film
16:50 Vijesti
17:00 Kod Ane, kulinarski show
17:50 Bračne vode, serija
18:20 Lud, zbunjen, normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Plimni val, igrani film
23:30 Vremenski policajac 2, igrani film
01:00 Malo dobrih ljudi, igrani film
03:20 Druga strana bijesa, igrani film
05:20 Kućanice iz visokog društva, serija
06:20 Kraj programa

07.00 Heroji iz strasti
07.50 Astro Boy, crtana serija
08.15 Ulica Sezame, serija
09.20 Bikeri s Marsa
09.45 Ben 10, crtana serija
10.25 Tajna čokolade

dušu, Ante Nadomir Tadić Šutra, Mario Bokun, Trenk, KUD »Rodna gruda«, Đani Stipaničev, Davor Radolfi, Maja Šuput i Maredo band, Mate Bulić i Zlatko Pejaković. Čut ćemo skladbe: Spoved, Milijun poljubaca tvojih, Sremački splet, Ako umre ljubav, Neka živim kako živim, Nisam te zaboravio i dr. Čut ćemo i pjesme Bili grade, Biograda te Dugoselsku himnu, uz potpisivanje povelje o suradnji Dugog Sela i Biograda. U emisiji ćemo vidjeti i redovitu rubriku Uslast, koja će nas upoznati sa specijalitetima ovoga kraja.

- 11.25 Jedna od dečki, humoristična serija
11.50 Idemo do kraja, igrani film, komedija
13.40 Krlетка, igrani film, komedija
15.55 Premier liga: Portsmouth - Manchester United, prijenos
18.00 Zvijezde Ekstra: Keanu Reeves (1. dio), zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Discovery: Nemoguća misija - Upis u vrtić, dokumentarni film
20.00 Nemoguća misija 3, igrani film, akcijski
22.10 Urota, igrani film, triler
00.30 Bijeg iz Los Angelesa, igrani film, akcijski
02.10 Damien: Pretkazanje 2, igrani film, horor

**NEDJELJA
29.11.2009.**

- 05.55 - Najava programa
06.00 - Jelovnici izgubljenog vremena
06.20 - Glas domovine
06.45 - Euromagazin
07.15 - Duhovni izazovi
08.00 - Vijesti
08.10 - Bečka filharmonija i Zubin Mehta u Šangaju
09.10 - Opera box
09.40 - TV kalendar
10.00 - Vijesti
10.20 - The true story of Maria Montessori, mini-serija
12.00 - Dnevnik
12.15 - Živjeti zdravije
12.25 - Plodovi zemlje
13.20 - Split: More
13.50 - Živjeti zdravije
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro

- 15.40 - Vijesti
15.55 - Kovrčava Sue, američki film
17.35 - Lijepom našom: Dugo Selo (2.)
18.35 - U istom loncu, kulinarski show
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.04 - Predsjednički izbori 2009. - bonusi
20.20 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.25 - Domaća serija
22.10 - Vijesti
22.25 - Predsjednički izbori 2009. - bonusi
22.40 - Filmski vikend Tommyja Leea Jonesa: Čuvar zakona, američki film
02.55 - Garaža
03.25 - Lijepom našom: Dugo Selo (2.)
04.20 - Plodovi zemlje
05.10 - Split: More

- 06.35 - Najava programa
06.40 - Dječak i vjeverica
07.05 - San o slavi, serija
07.30 - Lotosova svjetiljka, kineski animirani film
08.55 - Prijatelji
10.00 - Nora Fora, TV igra za djecu
10.50 - Biblija
11.00 - Zagreb: Misa, prijenos
12.05 - Sjedeća odbojka, prijenos
13.30 - Ciklus filmova Katherine Hepburn i Spencera Tracyja: Adamovo rebro, američki film
15.10 - Ples sa zvijezdama (5/8)
17.20 - Magazin nogometne Lige prvaka
17.50 - Aspen: Svjetski ski kup (Ž) - slalom, 1. vožnja
18.55 - Lake Louis: Svjetski ski kup (M) - super G, prijenos
20.00 - Sportski ili dokumentarni program
20.55 - Aspen: Svjetski ski kup (Ž) - slalom, prijenos 2. vožnje
21.50 - Dobre namjere, serija
22.40 - Sportske vijesti
22.50 - Nove avanture stare Christine 2, serija
23.10 - Vrijeme je za jazz: 50-ta obljetnica Zagreb Jazz Quarteta
00.10 - Garaža
00.40 - Kraj programa

- 06.45 Bumba, crtana serija
07.00 Power Rangers, serija
07.25 Superheroj Spiderman
07.45 Graditelj Bob
08.00 Winx, crtana serija
08.25 Dora istražuje
08.50 Kućanice iz visokog društva, serija
09.55 Ulica sjećanja, serija
10.55 Automotiv, auto-moto magazin
11.25 Magazin Lige prvaka
11.55 Novac, business magazin
12.25 Malo dobrih ljudi, film
14.55 Koncert Miroslava Škore
16.50 Vijesti
17.00 Supertalent, show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35, show
21.00 Spider-man 2, film
23.25 Red Carpet, showbiz magazin
00.45 Trenutak istine, game show
01.45 Televizijska posla, serija
02.45 Esther Kahn, igrani film
04.35 Red Carpet, showbiz magazin
05.45 Kućanice iz visokog društva, serija
06.45 Kraj programa

- 06.35 Zvijezde Ekstra: Keanu Reeves (1. dio), zabavna emisija
06.55 Skrivenne poruke, serija
07.30 Astro Boy, crtana serija
07.55 Ulica Sezame, serija
08.55 Bikeri s Marsa
09.25 Ben 10, crtana serija
09.50 Discovery: Nemoguća misija - Upis u vrtić, dokumentarni film
10.40 Jedna od dečki, serija
11.05 Najveći hrvatski misteriji, show
12.05 Idemo do kraja, igrani film, komedija
13.55 Zauvijek mlad, igrani film, avanturistički
15.40 Nemoguća misija 3, igrani film, akcijski
17.55 Odred za čistoću, dokumentarna emisija
18.30 Vijesti
19.05 RTL pomaže djeci
19.30 Ekkluziv, magazin
20.00 Odbrojanje, igrani film, triler
22.05 CSI: Miami, serija
23.00 Jennifer 8, film, triler
01.10 Bijeg iz Los Angelesa, igrani film, akcijski

**PONEDJELJAK
30.11.2009.**

- 05.40 - Najava programa
05.45 - Mir i dobro
06.15 - Drugo mišljenje: Leukemija
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.15 - Korzika - otok ljepote, dokumentarni film
11.10 - Treća dob, emisija
12.00 - Dnevnik
12.28 - Živjeti zdravije
12.32 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 3
14.10 - Vijesti
14.40 - Normalan život
15.35 - Mijenjam svijet
16.20 - Hrvatska uživo
17.35 - Najslabija karika, kviz
18.18 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca, 19.30 - Dnevnik
20.04 - Predsjednički izbori 2009. - bonusi
20.25 - Potrošački kod
21.00 - Magic Flight, dokumentarna serija
21.55 - Proces
22.35 - Otvoreno
23.30 - Vijesti
23.45 - Predsjednički izbori 2009. - bonusi
23.55 - Poslovne vijesti
00.10 - Na rubu znanosti
01.05 - Zvezdane staze: Voyager 5, serija
01.50 - Kseno - princeza ratnica 4, serija
02.30 - Momci s Madisona 2, serija
03.15 - Korzika - otok ljepote, dokumentarni film
04.05 - Potrošački kod
04.35 - Proces
05.05 - Oprezno s anđelom

- 06.50 - Najava programa
06.55 - Delta - stanje
07.15 - Trolovi, crtana serija
07.40 - TV vrtić:
--- - Crtana serija
--- - Vitaminix
--- - Luckaste pačje pustolovine
08.00 - Čarobna ploča
08.15 - Platno, boje, kist
08.25 - Kratki spoj
08.40 - Heidi, serija za djecu
09.05 - Gem, set, meč - serija
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Monarch Cove, serija
10.45 - Mali veliki César, francuski film
12.20 - Sebetkana Milka, dokumentarni film
13.30 - Prijatelji 7, serija
13.50 - Zovem se Earl 2, serija
14.15 - Kseno - princeza ratnica 4, serija

- 15.00 - Kod Ane
15.15 - TV vrtić:
--- - Crtani film
--- - Vitaminix
--- - Luckaste pačje pustolovine
15.35 - Čarobna ploča
15.50 - Crna kutija: Seksualna prava
16.20 - Zvezdane staze: Voyager 5, serija
17.05 - Na rubu znanosti
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.47 - Dva i pol muškarca 5
19.08 - Simpsoni 18
19.30 - VIP Music Club
20.05 - TV Bingo Show
20.55 - Bitange i princeze 5
21.35 - Vijesti na Drugom
21.50 - Momci s Madisona 2, serija
22.40 - Zagorka, hrvatski film
00.10 - Život poslije smrti 2, serija
01.00 - Kraj programa

- 06.45 Jackie Chan, crtana serija
07.10 Pocoyo, crtana serija
07.30 Tomica i prijatelji, crtana serija
07.40 Jagodica Bobica, crtana serija
08.05 Bumba, crtana serija
08.15 Nova lova, TV igra
09.40 Lude 70-e, serija
10.40 Naši najbolji dani, serija
11.40 IN magazin
12.30 Naša mala klinika, serija
13.30 Najbolje godine, serija
14.30 Spider-man 2, film
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Naša mala klinika, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Najbolje godine, serija
21.00 Otok smrti, serija
00.00 Vijesti
00.15 Seinfeld, serija
00.45 Televizijska posla, serija
01.15 Irska braća, serija
03.05 Ezo TV, tarot show
04.05 Polja krvi, igrani film
05.50 Seinfeld, serija
06.20 IN magazin
06.45 Kraj programa

- 06.25 Pink Panther
06.40 SpužvaBob Skockani
07.10 Punom parom, kulinarski izazov
07.35 Korak po korak, serija
08.05 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
09.00 Astro show, emisija
11.05 Pod istim krovom, humoristična serija

11.35 Dadilja, serija
 12.05 Rat u kući, serija
 12.30 Ekkluziv, magazin
 13.00 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 13.25 RTL pomaže djeci
 13.35 Tajna čokolade
 14.30 Heroji iz strasti, serija
 (dvije epizode)
 16.05 Princ iz Bel-Aira, serija
 16.35 Pod istim krovom, serija
 17.00 Dadilja, serija
 17.30 Malcolm u sredini,
 humoristična serija
 18.00 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 19.35 Punom parom,
 kulinarski izazov
 20.00 Najtraženiji, igrani film,
 akcijski triler
 21.40 Krvavi sport,
 igrani film, akcijski
 23.25 Vijesti
 23.40 Jennifer 8, film, triler
 01.40 Astro show, emisija

**UTORAK
1.12.2009.**

05.50 - Najava programa
 05.55 - Normalan život
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Seychelles la perle
 de l'ocean, dok.film
 11.10 - Danny na moru 1,
 dokumentarna serija
 11.40 - Kulturna baština: Ozalj
 12.00 - Dnevnik
 12.28 - Živjeti zdravije
 12.32 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 3
 14.10 - Vijesti
 14.40 - Među nama
 15.35 - Emisija pučke i
 predajne kulture
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.35 - Najslabija karika, kviz
 18.18 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.30 - Dnevnik
 20.04 - Predsjednički izbori
 2009. - bonusi
 20.20 - Globalno sijelo
 20.55 - Hrvatsko podmorje 5:
 Morski gradovi,
 dokumentarna serija
 21.30 - Poslovni klub
 22.00 - Živjeti zdravije
 22.10 - Otvoreno
 23.20 - Predsjednički izbori
 2009. - bonusi

23.30 - Poslovne vijesti
 23.45 - Drugi format
 00.40 - Zvezdane staze:
 Voyager 5, serija
 01.25 - Ksenia - princeza
 ratnica 4, serija
 02.10 - Zakon i red: Odjel za
 žrtve 9, serija
 02.55 - Seychelles la perle
 de l'ocean, dok. film
 03.45 - Skica za portret
 04.05 - Globalno sijelo
 04.35 - Poslovni klub
 05.05 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
 06.55 - Delta - stanje
 07.15 - Trolovi, crtana serija
 07.40 - TV vrtić:
 --- Danica
 --- Spektakl na livadi
 --- Crtani film
 --- Profesor Baltazar
 08.10 - Navrh jezika
 08.25 - Izazovi: Ambrin život,
 dok. film za mlade
 08.40 - Heidi, serija za djecu
 09.05 - Gem, set, meč - serija
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Monarch Cove, serija
 10.45 - A Fighting Chance,
 američki film

12.30 - Gregorijana - specijal
 12.55 - Dokuteka
 13.30 - Prijatelji 7, serija
 13.50 - Zovem se Earl 2,
 humoristična serija
 14.15 - Ksenia - princeza
 ratnica 4, serija
 15.00 - Kod Ane
 15.15 - TV vrtić:
 --- Danica
 --- Spektakl na livadi
 --- Crtani film
 --- Profesor Baltazar
 15.45 - Koga briga?
 16.20 - Zvezdane staze:
 Voyager 5, serija
 17.05 - Drugi format
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.47 - Humoristična serija
 19.08 - Simpsoni 18,
 crtana serija
 19.30 - Vip Music Club
 20.05 - Ciklus antifašističkog
 filma: Most,
 bosanski film
 21.50 - Vijesti na Drugom
 22.10 - Zakon i red: Odjel za
 žrtve 9, serija
 23.00 - Život poslije smrti 2,
 serija
 23.50 - Gregorijana - specijal
 00.15 - Kraj programa

06:45 Jackie Chan

07:10 Pocoyo, crtana serija
 07:30 Tomica i prijatelji
 07:40 Jagodica Bobica
 08:05 Bumba, crtana serija
 08:15 Ezo TV, tarot show
 08:45 Nova lova, TV igra
 10:15 Lude 70-e, serija
 11:15 Naši najbolji dani, serija
 12:15 IN magazin
 13:05 Naša mala klinika, serija
 14:05 Najbolje godine, serija
 15:05 Istina o ljubavi,
 igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Naša mala klinika, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Najbolje godine, serija
 21:00 Ja u ljubav vjerujem,
 igrani film
 23:20 Vijesti
 23:35 Zakon brojeva, serija
 00:30 Seinfeld, serija
 01:00 Televizijska posla,
 serija
 01:30 Irska braća, serija
 03:20 Ezo TV, tarot show
 04:20 Jednom iz ljubavi,
 igrani film
 06:00 IN magazin
 06:35 Kraj programa

06.40 Pink Panther
 06.55 SpužvaBob Skockani
 07.25 Punom parom,
 kulinarski izazov
 07.50 Princ iz Bel-Aira, serija
 08.20 Pod istim krovom, serija
 09.15 Astro show, emisija
 11.20 Dadilja, serija
 11.50 Malcolm u sredini,
 humoristična serija
 12.15 Rat u kući, serija
 12.45 Ekkluziv, magazin
 12.55 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 13.25 RTL pomaže djeci
 13.35 Tajna čokolade
 14.30 Heroji iz strasti, serija
 (dvije epizode)
 16.05 Princ iz Bel-Aira, serija
 16.35 Pod istim krovom, serija
 17.00 Dadilja, serija
 17.30 Malcolm u sredini,
 humoristična serija
 18.00 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 19.35 Punom parom,
 kulinarski izazov
 20.00 Najveći hrvatski
 misteriji,
 zabavni talk show
 21.00 Jezikova juha,
 reality show
 21.55 Američka pita 4, igrani
 film, komedija
 23.40 Vijesti
 23.50 Chuck, akcijska serija

00.40 Najtraženiji, igrani film,
 akcijski triler
 02.15 Astro show, emisija

**SRIJEDA
2.12.2009.**

05.50 - Najava programa
 05.55 - Među nama
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.15 - The Danakil Desert in
 Ethiopia, dok. film
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.28 - Živjeti zdravije
 12.32 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 3
 14.10 - Vijesti
 14.40 - Riječ i život,
 religijski program
 15.35 - Eko zona
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.30 - Najslabija karika, kviz
 18.13 - Kod Ane
 18.30 - Dolina sunca
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.04 - Predsjednički izbori
 2009. - bonusi
 20.20 - A sad u Europu!
 21.10 - Luda kuća 5, serija
 21.50 - Paralele
 22.30 - Otvoreno
 23.25 - Vijesti
 23.40 - Predsjednički izbori
 2009. - bonusi
 23.50 - Poslovne vijesti
 00.05 - e-Hrvatska
 00.40 - Znanstvene vijesti
 01.00 - Zvezdane staze:
 Voyager 5, serija
 01.45 - Ksenia - princeza
 ratnica 4, serija
 02.30 - Velemajstor 2, serija
 03.15 - Skica za portret
 03.20 - Paralele
 03.50 - A sad u Europu!
 04.35 - Eko zona
 05.05 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
 06.55 - Delta - stanje
 07.15 - Trolovi, crtana serija
 07.40 - TV vrtić:
 --- Ninin kutak
 --- Vitaminix
 --- Mali crveni traktor
 08.00 - Čarobna ploča
 08.15 - Ton i ton
 08.30 - Pročitani
 08.40 - Heidi, serija za djecu
 09.05 - Gem, set, meč - serija
 09.30 - Vip Music Club

10.00 - Prijenos sjednica
 Hrvatskog sabora
 13.30 - Prijatelji 7, serija
 13.50 - Zovem se Earl 2,
 humoristična serija
 14.10 - Ksenia - princeza
 ratnica 4, serija
 14.55 - Kod Ane
 15.10 - TV vrtić:
 --- Ninin kutak
 --- Vitaminix
 --- Mali crveni traktor
 15.30 - Čarobna ploča 1 (12.)
 15.45 - Koga briga?
 16.20 - Zvezdane staze:
 Voyager 5, serija
 17.05 - e-Hrvatska
 17.40 - Znanstvene vijesti
 17.55 - Košarka, EL (Ž):
 Gospić - Lille
 Metropole, prijenos
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.47 - Humoristična serija
 19.08 - Simpsoni 18
 19.30 - VIP Music Club
 20.30 - Nogometna Euroliga
 - emisija
 21.00 - Nogometna Euroliga:
 Anderlecht - Dinamo,
 1. poluvrijeme
 21.55 - Vijesti na Drugom
 22.05 - Nogometna Euroliga:
 Anderlecht - Dinamo,
 2. poluvrijeme
 22.55 - Nogometna Euroliga
 - emisija
 23.50 - Velemajstor 2, serija
 00.40 - Život poslije smrti 2
 01.30 - Kraj programa

06:45 Jackie Chan
 07:10 Pocoyo, crtana serija
 07:30 Tomica i prijatelji
 07:40 Jagodica Bobica
 08:05 Bumba, crtana serija
 08:15 Ezo TV, tarot show
 08:20 Nova lova, TV igra
 09:50 Lude 70-e, serija
 10:50 Naši najbolji dani, serija
 11:50 IN magazin
 12:40 Naša mala klinika, serija
 13:40 Najbolje godine, serija
 14:40 Ja u ljubav vjerujem,
 igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Naša mala klinika, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Najbolje godine, serija
 21:00 Lud, zbunjen, normalan,
 22:20 Doktor s Beverly Hillsa
 23:25 Vijesti
 22:40 Zakon brojeva, serija
 23:35 Seinfeld, serija
 00:05 Televizijska posla, serija
 00:35 Irska braća, serija
 02:25 Ezo TV, tarot show
 03:25 Pod kontrolom, film
 05:00 IN magazin
 05:35 Zakon brojeva, serija

06.40 Pink Panther
06.55 SpužvaBob Skockani
07.25 Punom parom, kulinarski izazov
07.50 Princ iz Bel-Aira, serija
08.20 Pod istim krovom, serija
09.15 Astro show, emisija
11.20 Dadija, serija
11.50 Malcolm u sredini, humoristična serija
12.15 Rat u kući, serija
12.45 Exkluziv, magazin
12.55 Večera za 5, lifestyle emisija
13.25 RTL pomaže djeci
13.35 Tajna čokolade
14.30 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
16.05 Princ iz Bel-Aira, serija
16.35 Pod istim krovom, serija
17.00 Dadija, serija
17.30 Malcolm u sredini, humoristična serija
18.00 Rat u kući, serija
18.30 Vijesti
18.55 Exkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 CSI: NY, serija
20.55 Kost, serija
21.50 Zaboravljeni slučaj
22.40 Stvorenja, znanstveno-fantastična serija
23.40 Vijesti
23.50 Američka pita 4, film
01.20 Astro show, emisija

ČETVRTAK
3.12.2009.

05.50 - Najava programa
05.55 - Riječ i život
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.15 - Hightech auf Höckern - Kamelgeschichten aus Katar, dok. film
11.10 - Oprah Show
12.00 - Dnevnik
12.11 - Sport
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 3
14.10 - Vijesti
14.40 - Trenutak spoznaje
15.35 - Domaći dok.film
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.35 - Najslabija karika, kviz
18.18 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.04 - Predsjednički izbori 2009. - bonusi
20.20 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.20 - Dossier.hr
22.10 - Pola ure kulture
22.45 - Otvoreno
23.40 - Vijesti
23.55 - Predsjednički izbori 2009. - bonusi
00.05 - Poslovne vijesti
00.20 - Indeks
01.15 - Zvezdane staze: Voyager 5, serija
02.00 - Ksenia - princeza ratnica 4, serija
02.45 - Bez traga 5, serija

03.25 - Domaći dok.film
03.55 - Dossier.hr
04.40 - Pola ure kulture
05.05 - Oprezno s anđelom

06.45 - Najava programa
06.50 - Delta - stanje
07.10 - Trolovi, crtana serija
07.35 - TV vrtić:
--- - Danica
--- - Profesor Baltazar
--- - Zeko Peko
07.58 - Priča o Tracy Beaker
08.10 - Mogu ja!
08.25 - Iznad crte
08.40 - Heidi, serija za djecu
09.05 - Gem, set, meč - serija
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
13.30 - Prijatelji 7, serija
13.50 - Zovem se Earl 2, humoristična serija
14.10 - Ksenia - princeza ratnica 4, serija
14.55 - Kod Ane
15.10 - TV vrtić:
--- - Danica
--- - Profesor Baltazar
--- - Zeko Peko
15.33 - Priča o Tracy Beaker
15.45 - Kokice
16.20 - Zvezdane staze: Voyager 5, serija
17.10 - Znanstvene vijesti
17.25 - Indeks, emisija o školstvu
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.47 - humoristična serija
19.30 - Vip Music Club
20.20 - Košarka, EL:

Montepaschi - Cibona, prijenos
22.15 - Vijesti na Drugom
22.25 - Bez traga 5, serija
23.15 - Vip Music Club LP
01.15 - Kraj programa

06:45 Jackie Chan
07:10 Pocoyo, crtana serija
07:30 Tomica i prijatelji, crtana serija
07:40 Jagodica Bobica, crtana serija
08:05 Bumba, crtana serija
08:15 Ezo TV, tarot show
09:00 Nova lova, TV igra
10:30 Lude 70-e, serija
11:30 Naši najbolji dani, serija
12:30 IN magazin
13:20 Naša mala klinika, serija
14:20 Najbolje godine, serija
15:20 Dvostruka nula, igrani film
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Naša mala klinika, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Najbolje godine, serija
21:00 Provjereno, informativni magazin
22:00 Trenutak istine, game show
23:00 Vijesti
23:15 Zakon brojeva, serija
00:10 Seinfeld, serija
00:40 Televizijska posla, serija
01:10 Irska braća, serija
03:00 Ezo TV, tarot show
04:00 Ellie Parker, igrani film
05:35 Seinfeld, serija
06:00 Zakon brojeva, serija
06:45 Kraj programa

06.30 Bikeri s Marsa
06.55 SpužvaBob Skockani
07.25 Punom parom, kulinarski izazov
07.50 Princ iz Bel-Aira, serija
08.20 Pod istim krovom, serija
09.15 Astro show, emisija
11.20 Dadija, serija
11.50 Malcolm u sredini, humoristična serija
12.15 Rat u kući, serija
12.45 Exkluziv, magazin
12.55 Večera za 5, lifestyle emisija
13.25 RTL pomaže djeci
13.35 Tajna čokolade
14.30 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
16.05 Princ iz Bel-Aira, serija
16.35 Pod istim krovom, serija
17.00 Dadija, serija
17.30 Malcolm u sredini, humoristična serija
18.00 Rat u kući, serija
18.30 Vijesti
18.55 Exkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Jezikova juha, reality show
21.00 Put osвете, serija
21.55 Kućanice, serija (dvije epizode)
23.45 Vijesti
23.55 CSI: NY, serija
00.45 Kost, serija
01.25 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
02.15 Astro show, emisija

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom od 14,40 sati.

»TV Hrvatska riječ« nedjeljom od 12,30 na YU ECO televiziji

Polusatna emisija »TV Hrvatska riječ«, u produkciji NIU »Hrvatska riječ«, emitira se svake nedjelje od 12 i 30 sati na kanalu RTV YU ECO. U »Hrvatskoj riječi« bilježimo i tumačimo događaje važne za život hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, predstavljamo ljude, njihove poslove i običaje. Podsjećamo na povijest, ali govorimo i o budućnosti ove zajednice. Radijska emisija »Hrvatska riječ« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom od 17 do 18 sati.

KRONIKA

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« u produkciji »Cro Medije« prikazuje se subotom od 16,30 sati na drugom programu Radiotelevizije Vojvodine i nedjeljom na subotičkoj kabelskoj televiziji K23 s početkom u 13,15 sati, kao i na somborskoj Televiziji »Spektar« u istom terminu.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16,30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	PJESMA KEMALA MONTENA (I IVE FA- BIJANA)	OKIDAČ, OTPONAC	PROPA- GANDNI LISTIĆ	POPRAV- LJAČ SATOVA	BELGIJA	"ISTOK- SJEVERO- ISTOK"	NJEZINO	IVICA MORNAR	TEŠKA OZLJEDA	FELŠIRANA LOPTA, FELŠA	POREZO- TINA	IME MALE SIRENE	KIČENA KAPA
NOĆNI LEPTIR, GOLUPKA													
PRASTA- NOVNIK ŠPANJOL- SKE					CRVENO, ŽUTO, ZE- LENO (MN.) JUHA S MESOM								
ČOVJEK IZ TATAR- STANA								PELIKAN, GEM UZ, PRI					
DUGOREPA PAPIGA						SVEČANA PJESMA PRIJAŠNJE, NEGAŠNJE				JEČANJE LJEKOVITA BILJKA, BELADONA			
ŠKAMP ILI GRANCI- GULA				GORAN NAVOJEC NAŠ NO- GOMETAS, MARIJO			OKRUGLO SLOVO OPŠAVNA LETVICA		ČELAVI TV ŽELJKO PJESMA NOVIH FOSILA				
OLGA ČEHOVA			DVOBOJ PEČENO MESO (TELEČE ILI JANJEČE...)					RIJEČCA ZA IMPE- RATIV SVUDA					POTANKO OBJAS- NJAVANJE
RIMSKA TISUČA		NAJDUŽJA RIJEKA ITALIJE SVEČANE CIPELE			BIVŠI DI- NAMOVAC, VLADO VELEGRAD U SAD							PORTUGAL IME KUR- NIKOVE	
WESTERN ROBERTA PARISHA													
ALBUM BORISA NOVKO- VIČA													
KLASIČNI STIH OD 12 ILI 13 SLOGOVA													
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	O, NJ ŠUPLJA LUTKA U IZLOGU			AŠIRA ODMILA				RUSKINJA ALEKSAN- DRA NALETI VJETRA				RIMSKA JEDINICA ZNAK ZA UJBUNU (MNOŽ.)	
MOJA ... BROJI DANE				UZASTOP- NA SLOVA IZETBE- GOVIČEVO IME			KONOPAC NIKO KRANJ- ČAR				ANTE ZA- NINOVIC STARI SLAVEN		
KUKOČEVI INCIJALI			ROKOVNICI KORALJNI OTOK							SUPROTNI VEZNIK SKLADA- TELJ AR- NAUTALIČ			
ZAPOV- JEDNIČKE GALIJE						TUČAČ KAMENA "ATLETSKI KUP EUROPE"							
PRVO SLOVO ABECEDJE		PRIMOR- SKI GRM "RAČUN"					UKRAŠENA RIMSKA GOVORNI- CA KROM						
PROJICI- RANJE											M, NJ DEUTERIJ		
STARTER MOTORA								CRNI KOMIČAR MURPHY					

golu bin i repak, ibet, semator, tatarin, nesit, arara, oda, je, rak, gn, o, vela, oc, duel, neka, m, po, kasalo, p, o sedla j vjetar, jac i od sud-
bine, aleksandrhac, onj, asa, alja, i, ang, mji, uze, az, tk, agende, ali, reale, kamenar, a, lla, rostra, projekcija, mji, anlaser, eddie,
rješene križaljke: